

nimi

aadress

Programm Euroopa Noored
Aastaraamat 2008

Sisukord

Eessõna	6
Programm Euroopa Noored	12
Noortevahetused	13
MTÜ SeeMe „Gender Roles Through the Time“	13
Pärnu Sütevaka humanitaargümnaasium	
„Till Eulenspiegel - Till Ulenspiegel“	19
Tartu Emajõe kool „Visually Impaired Youth in Action“	23
Noortealgatused	30
Räpina ühisgümnaasium „Heategenus noorte siidamesse“	31
Leisi keskkool „From Sheep to Dress“	39
MTÜ Pimedate Ööde Filmifestival „Just Film“	47
Noorte demokraatiaprojektid	52
Eesti Üliõpilaskondade Liit „Tulevaste otsustajate demokraatliku kogemuse edendamine“	53
Euroopa vabatahtlik teenistus	58
Vabatahtlik Kaija Kõiv Austrias “Esperanza”	59
Vabatahtlik Kristjan S. Inglismaal “Everything’s Possible”	65
EstYES kogemused vabatahtlike saatmise ja vastuvõtmisega	69
Koolitused ja võrgustikuprojektid	76
Karksi-Nuia noortekeskus koolitus „Forum Training“	77
TDM 2000 Estonia MTÜ koolitus	
“Advanced Training of Project Management”	85
Eesti Euroopa Liikumine tööpraktika „Shadow Builds Partnership“	89

Noorteseminarid	94
Euroopa Maja MTÜ „Riiklik mudel Euroopa Parlament 2009“	95
Sõmeru põhikool „Õpilasesinduste infopäev	
viiele VUPSS põhikoolile“	101
Eesti 4H noortekonverents „Kuidas olla edukas noor kodukohas?“	107
Programmi statistiline ülevaade	113
Toetatud projektid	122

SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo	134
Erivajaduste ja vähemate võimalustega noorte kaasamine	
programmi Euroopa Noored tegevustesse	135
Koolitustegevus	139
2008. aasta koolitustegevused programmi Euroopa Noored raames	139
Muljeid koolitustelt osalenutelt	141
Eesti osalejad rahvusvahelistes koolitustes Euroopa Noored	
koolitus- ja koostöökava raames aastal 2008	150
Põhiüritused	157
Noored ja väärtused programmis Euroopa Noored	159
Euroopa Sotsiaalfondi ja Eesti Vabariigi kaasrahastusel elluviidav programm	
„Noorsootöö kvaliteedi arendamine“	167

Eessõna

Reet Kost

Euroopa Noored Eesti büroo juhataja

SA Archimedes

Programmi Euroopa Noored kümnet tegutsemisaastat Eestis võib käsitada protsessina, mis on oluliselt kaasa aidanud mitme ühiskonda edasiviiva valdkonna arengule. Eeskätt pean siinkohal silmas noortevaldkonnas aset leidva mitteformaalse hariduse arengut ja selle mõju kodanikuühiskonnale iseloomuliku osalus- ja kaasamiskultuuri arengule Eestis.

Eelöeldu heaks näiteks võib pidada 2008. aastal Euroopa Noortenädala raames läbi viidud ulatusliku noortekonsultatsiooni kogemust, mille eesmärgiks oli teada saada, millised on Eesti noorte meelest kõige suuremad tulevikuprobleemid ja väljakutsed ning seisukohad hariduse, keskkonna, tööturu, kultuuri, osaluse, omaalgatuse, vähemuste ja Euroopa küsimustes. Selle kogemuse varal võime öelda, et noored ei jää Eesti elu paremaks muutmise teemadel kaasa rääkimisel passiivseks. Pigem võib tõdeda, et noortel on palju öelda ja ka valmisolek “ära teha”, kuid selle huvi alalhoidmine ning noorte panusega arvestamine nõuab hoolivust ja vastutusevõtmist ka otsustajatelt.

Samal ajal on vähem ulatuslikke noorte algatusi ja arutelusid ning neile järgnenud lahendustele suunatud tegevusi, mis on kantud soovist elu Eestis edasi viia, programmi Euroopa Noored raames toetatud ja teostatud kõik need aastad. Igal tegevusel on olnud oma kitsam või laiem mõju nii noortele kui ühiskonnale. Kõige olulisem on aga see, et osaledes inimene kasvab - õpib nägema ennast ja keskkonda enda ümber, õpib kriitiliselt mõtlema ning tegema teadlikke otsuseid ja valikuid.

Mis võiks olla parem teadmised, et programmis osalemise kogemus on aidanud noortel endas selgusele jõuda ja tulevikus enesekindlamalt ja mõtestatumalt tegutseda?

Loodan, et selleaastase kogumiku head näited on “nakkavad” ja aitavad kaasa uute ideede sünnile ja elluviimisele!

Marit
Kannelmäe-Geerts

Jaana Ojakäär

Marika Matvejeva

Reet Kost

Liisi Erlang

Aasta 2008
büroo töötajate
iseloomustuses

Kaja Ainsalu

Madis Masing

Helena Allikmaa

Erle Pihelgas

Anna Kuzina

Marit Valge

Marit Kannelmäe-Geerts, noortepoliitika koordinaator, ESF programmi

„Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ õppematerjalide arendamise koordinaator

2008. aasta oli minu jaoks suures osas tasakaalu otsimise aeg – Euroopa vabatahtlik teenistus (EVS) ühest küljest oma kindlate reeglitega struktuur ja teisest küljest kui piiramatult võimalusi sisaldav maailma muutmise kogemus noortele ja organisatsioonidele. Minu otsingute mõttekaaslasteks ja toeks olid kindlasti mitmed EVSiga seotud organisatsioonid – aitäh teile! Lisaks oli 2008 ka EVSist lahti laskmise aeg, et võtta vastu uued suured väljakutsed :)

Liisi Erlang, programmi raamatupidaja

Minu peamine roll 2008. aastal oli ja on ka edaspidi teada ja edastada noortele kõike programmi Euroopa Noored rahastusest just selleks, et nad oma ideedele ka vajaliku toetuse saaks. Kolleegidele olen samuti abiks.

Helena Allikmaa, büroo raamatupidaja

2008. aasta võtan kokku järgmiselt. Vähem ebaefektiivselt kasutatud aega! Paremat ettekujutust kogu sihtasutuse finantsidest! Rõhkem kasulikke teadmisi.

Jaana Ojakäär, ESF programmi "Noorsootöö kvaliteedi arendamine"**koolituste kättesaadavuse koordinaator**

Võimalus 2008. aastal büroo torede kollektiiviga liituda on pakkunud mulle palju vahvaid eneseteostusvõimalusi: hea on töötada organisatsioonis, kus mõeldakse suurelt ja strateegiliselt ning töötatakse seatud eesmärkide täitumise nimel. Oma panuse andsin sel aastal Euroopa Sotsiaalfondi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ programmi raames planeeritud tegevuste edukaks ja sujuvaks elluviimiseks :)

Erle Pihelgas, sekretär-assistent

Minu töö tulemus büroos 2008. aastal: 21,3% rohkem naeratavaid taotlejaid, koostööpartnereid ja kolleege.

Marika Matvejeva, alaprogrammi Euroopa vabatahtlik teenistus konsultant

Aasta 2008 büroos tõi endaga kaasa palju head ja arendavat koostööd, nii kolleegide kui taotlejatega, mis päädis paljudes toredates projektides; põnevaid koolitusi; uusi tutvusi ja ideid nii tööalaselt kui tööväliselt :-)

Kaja Ainsalu, alaprogrammi rahvusvahelised noortevahetused konsultant

Minu jaoks oli 2008. aasta muutustele tükikajaks, nii mõnedki vanad ja tuttavad rajad, näiteks koolitused, said ümber vaadatud ja uude, noorte jaoks sobivamasse outfit'i sätitud.

Anna Kuzina, koolitustegevuse koordinaator

Juba ammu fännan ma mitteformaalse õppimise maailma värvikust ja noortevaldkonna projektide mitmekesisust. Oktoobris 2008 toimus mu elus kauaoodatud sündmus: liitusin torede büroo tiimiga! Sukeldusin kohe programmi Euroopa Noored elluviimise ja koolituste korraldamise protsessi. Tunnistan, et töö esitab mulle palju põnevaid väljakutseid ja samas veelgi rohkem võimalusi, et vaadata elu avarama ning loodetavasti ka säravama pilguga :)

Reet Kost, büroo juhataja, ESF programmi "Noorsootöö kvaliteedi arendamine" juht

2008. aasta tõi kaasa mitmeid väljakutseid ja saavutusi seoses büroo rolliga toetada noortepoliitika ja noorsootöö arenguid nii Eestis kui Euroopas.

Madis Masing, ESF programmi "Noorsootöö kvaliteedi arendamine"**koolitustegevuse koordinaator**

Raputasin oma lähenemisega seniseid arusaami ja töömeetodeid. Tegelesin süstemaatiliselt põhjuste ja tagajärgede väljaselgitamisega ja üritasin senisest veel enam tuua büroosse vaimust ja armastust!

Marit Valge, avalike suhete ja teavitustegevuste koordinaator

Minu jaoks oli 2008. aasta büroos väga sisutihed - sinna mahtus nii sisseelamisperiood, kahe suurürituse korraldamine (Kogemustekohvik ja Euroopa Noortenädal) kui ka süsteemi loomine ja arendamine programmi Euroopa Noored võimaluste tutvustamiseks üle terve Eesti. Jätkan heal meelel tööd, et aina rohkem noori ja vanu saaks teada, milliseid vingeid projekte programmi Euroopa Noored toel ellu viiakse!

Noortevahetused

Rahvusvaheline noortevahetus on erinevatest Euroopa riikidest pärit noortegruppide omavaheline kohtumine, mille käigus käsitletakse noorte jaoks huvitavaid ja olulisi teemasid ning tutvutakse teistsuguste kultuuritraditsioonidega. Noortevahetuse korraldamine annab rahvusvahelise projekti tegemise kogemuse, avardab maailmavaadet, võimaldab luua koostöö- ja sõprussidemeid teistest rahvustest noortega ning annab hea võimaluse keelepraktikaks. Noortevahetus kestab 6-21 päeva, osaleda saavad kõik 13-25-aastased noored.

Täpsemalt: <http://euroopa.noored.ee/noortevahetus>

Mari-Liis Pehme

MTÜ SeeMe juhatuse liige

Teostajad: MTÜ SeeMe Eestist ning MTÜ World Independent Youth Union Armeenias

Osalejad: 10 Eesti ja 10 Armeenia noort koos grupijuhtidega

Toimus: Tartus 15.-21. oktoobril 2008

Noortevahetuse "Gender Roles Through the Time" käigus kohtusid omavahel Eesti ja Armeenia noored vanuses 15-26 aastat. Noortevahetuse ajal tutvusime kultuuridevaheliste erinevustega ning naiste ja meeste rollidega nii ühiskonnas kui ka perekonnas. Programm oli päris tihe: tehti esitlusi oma riigi meeste ja naiste rollidest ajaloost tänapäevani, arutati teema üle rühmatöodes, toimusid kohtumised (Tartu Ülikooli Sugupooleuuringute Keskus, Ühendus Isade Eest, Eesti Akadeemiliste Naiste Ühing) ning külastused (Tartu Naiste Varjupaik, Tartu Ema ja Lapse Varjupaik, Armeenia Pühapäevakool Tartus).

Mõistagi kuulusid programmi ka Eesti ja Armeenia õhtu, kus tutvustati oma riiki, rahvustoite ja -jooke ning kultuurile omaseid traditsioone, tantse ja laule.

Õppisime projekti käigus palju, alustades sellest, kuidas üldse noortevahetust läbi viia (see projekt oli MTÜle SeeMe esimene) kui ka noortevahetuse teemast ehk sugupoolte rollidest, lisaks loomulikult kultuuride erinevustest. Õppisime kirjutama taotlust, planeerima raha ja tegevusi. Jaotasime omavahel ära, kes

mille eest vastutab ja missuguse osa noortevahetusest ette valmistab. Hiljem saime kogemuse projekti analüüsimisest ja aruande kirjutamisest. Lisaks õppisime SeeMe rahvaga üksteist paremini tundma.

Noortevahetuse käigus saime palju teada kommete erinevustest riikides. Näiteks Armeenias ei ole kombeks, et mehed kataksid laudu, koristaksid ja peseksid nõusid. Kuid armeenia noormehed tegid seda siiski meie projekti käigus, sest kõik pidid olema köögitoimkonnas. Tegime ise hommiku- ja õhtusöögid, kusjuures eriti raske oli hommikutega, sest päevad olid pikad ja köögitoimkonnal tõusmine raske. Neil hetkedel sai selgeks, miks on vaja täiskasvanud rühmajuhte - nemad kolistasid ukse taga, kuni kõige unisemgi tegelane maast lahti sai...

Õppisime rohkem teistega arvestama, oma rahva kombeid mitte peale suruma, meeskonnatööd, pisut ka teineteise emakeelt, paranes ka inglise keele oskus. Mõnedki armeeniakeelsed sõnad on siiani mees: *barev* - tere, *shnorhagalutyun* - tänan, *arag* - kiiremini (kirjapilt on neil sõnadel muidugi teistsugune, sest armeenlastel on oma tähestik).

Enamik eesti grupi liikmetest olid noorsootöö tudengid. Saime kogemuse, mis tuleb meile tulevases töös igati kasuks. Tutvustasime projekti Tallinna Pedagoogilises Seminaris ka teistele noorsootöö tudengitele. Usun, et ettekanne ning fotonäitus inspireerisid teisigi ette võtma rahvusvahelisi projekte. Noortevahetuse käigus saime uusi kontakte nii Eestist kui Armeenias, kellega tulevikus koostööd teha.

Asjaliku noortevahetuse käigus oli ka rohkesti erilisi, naljakaid ja südamlikke hetki. 17-aastane armeenia tüdruk Nane meenutab meie noortevahetust: *“Kõige naljakam sündmus, mida ma kunagi ei unusta, oli õhtu teie valgusobjektidega. See oli minu jaoks väga lahe!”* Valgusobjektide all mõtles ta helkureid. Ühel õhtul panime selga helkurvestid ja -kindad ning külge helkurid, mis eestlased kõigile armeenlastele

Õhtu Eesti veidrate vidinatega

kinkisid, ja kõndisime maantee ääres. Armeenlastel ei ole oma sõnul helkureid ning nad olid kõik nendest „eestlaste vidinatest“ vaimustuses. Samamoodi oli armeenlastel löbu laialt meie ühekordsete vihmakeepidega - ka neid Armeenias ei kasutata.

Kogu noortevahetuse kestel toimus meil inglismäng ehk salasõbra mäng, kus iga noor tõmbas endale ühe nime, kellele ta oli salasõber kogu projekti vältel. Salasõbra ülesandeks oli komplimente öelda ja heategusid teha. Sageli ootas hommikul ukselingi küljes väike kingitus või kirjake.

Viimasel päeval tegi Armeenia grupp meile väga tore kingituse. Nad olid ostnud vilti ja ise õmmelnud meile karud, kellel armeenia lipuvärvides lipsud kaelas. Igaüks avalikustas oma salasõbra ja andis kingituse üle. Need karud jäävad alati meenutama meie esimest noortevahetust ja meie salasõpru.

Eesti tüdrukutele jäi silma armeenia poiste viisakus. Kui mõnel tüdrukul oli raske kott, siis kohe pakuti abi. Kui vihma sadas, kutsuti tüdruk oma vihmavarju alla.

NEXT TIME THIS
SHOULD BE
DIFFERENT

WE WOULD HAVE
IT IN ARMENIA

Tulevikuplaanid

Meie noortevahetuse ajal oli armeenia poisil nimega Hayk sünnipäev. Tema sünnipäeva hommikul võis aknast näha, kuidas ta aitas maja ees ühel naisterahval riisuda, lehti kärusse tõsta ja siis käruga lehed ettenähtud kohta toimetada. See oli nii südamlik.

Sellised väikesed hetked ning üldse sugupoolte rollide teema käsitlemine Eesti-Armeenia segaseltskonnas tekitas küll paljudel mõtte, et konservatiivsemas ühiskonnas on naiste elu turvalisem kui meie demokraatlikus Eestis. Arutasime noortevahetuse lõppedes, et seda teemat võiks näiteks rahvusvahelise seminari vormis veel edaspidigi käsitleda. Geograafiliselt nii kaugete riikide puhul nagu näiteks Eesti ja Armeenia, on huvitav teada saada, kas ja kuidas erinetakse kultuuriliselt, näiteks meeste ja naiste rollide poolest.

MTÜ-l SeeMe on väga hea meel, et meie projekt sai teoks. Arvatavasti ei oleks meil ilma selle projektita üldse kunagi elus olnud võimalust armeenlasi tundma õppida. Nüüd aga peame lausa plaani teha nendega veel koostööd. Aitäh programmile Euroopa Noored!

”Till Eulenspiegel - Till Ulen Spiegel”

Heidi Taal

projektijuht

Teostajad: Pärnu Sütevaka humanitaargümnaasium Eestist ja noortekeskus CAJ Jugendtreff Belgiast

Osalejad: 10 Eesti ja 8 Belgia noort vanuses 14 -19

Toimus: Eupenis, Belgia saksakeelse kogukonna keskuses, 27. juunil - 7. juulil 2008

Noortevahetus koosnes üksteise maa ja kultuuri tundmaõppimisest, aruteludest ja väljasõitudest. Käsitlesime Euroopa teemat, kahe maa poliitikat, religiooni, kultuuri ning narkopoliitikat. Noortevahetuse jooksul sportisime, avastasime Belgiat ning osalesime muusikafestivalil.

Kohe esimesel päeval panime paika reeglid, tutvusime läbi mõistatuste ja kaardilugemise Eupeniga ja korraldasime ka Eesti õhtu. Nii näiteks tuli belglastele üllatusena, et Eesti on Euroopa Liidus või et meid siin ainult 1,3 miljonit elab. Järgmisel päeval osalesime muusikamaratonil, mis on kohalik aasta suursündmus. Eriti sügava mulje jättis noortele saksa bändi Culcha Candela esitus. Ühe päeva veetsime päikest ja veemõnuseid nautides ning koos pallimänge mängides. Järgmine päev koosnes töötubadest, mille teemad olid Euroopa Liidu laienemine, Eesti ja Belgia narkopoliitika ja loovus (püüdsime ehitada munapüüdmise masinat). Päev lõppes Belgia õhtuga, kus saime teada, et riigis süüakse väga palju magusat, saiakesi ning rasvast toitu. Eriti uhked on belglased *frittenite* (rohke õliga tehtud friikartulid) üle. Saime teadmisi ka elu-olu kohta, näiteks et belglased peavad valimas käima ja mitte-käimine toob neile kaasa trahvi.

Sõitsime ka Brüsselisse tutvuma Euroopa Komisjoni ja Belgia parlamendiga. Noored said võimaluse jalutada ringi Euroopa poliitilise elu keskuses, näha kuulsat *Manneken Pis'i*, Europarlamenti, Triumfikaart

ja Atomiumi, aga kuulata ka kohaliku tipp-poliitiku arvamust Belgia lagunemise võimalikkusest ning sellega kaasnevatest ohtudest.

Ka kõige poliitikakaugemate inimeste kõrvu on jõudnud midagi Belgia sisepoliitilisest kriisist ning võimalikust lagunemisest. Flaamid ja vallooniidid on erinev keel, usk, elatustase ja maailmavaade. Eralduda sooviv, flaami keelt kõnelev Belgia osa on tunduvalt rikkam ja ei soovi toetada võrdlemisi vaest prantsuse keelt kõnelevat osa. Ajalooliselt on tükk aega ülemvõim Belgias olnud prantslaste käes (nt peeti kohtuprotsesse ainult prantsuse keeles ja seda isegi juhul, kui süüalune ei mõistnud sõnagi seda keelt), mis on jätnud inimestesse oma jälje. Kuid lagunemise teel on üks tõsine probleem - Brüssel. Linn on peaaegu võrdset asustatud flaamide ning valloonidega ja kumbki pole nõus seda loovutama.

Külastasime ka saksa keelt kõneleva kogukonna parlamenti, kus saime teada, et Belgia väike saksakeelne kogukond identifitseerib end belglastena ja pigem on neil sakslaste vastu isegi väike tõrge. Loodi ju Belgia riik kunstlikult peale Napoleoni vallutusi väikese puhverriigina suurriikide vahele. Nüüdseks on neil tekkinud tõeline rahvustunne, näiteks on neil oma rahvusköök, mis tähendab, et sedagi saab kunstlikult tekitada.

Käisime ka Saksamaal, Aachenis. Päev oli pühendatud erinevate religioonide kooseksisteerimisele, nii külastasime mošeed, sünagoogi ja Aacheni kuulsat Toomkirikut. Järgmisel päeval olime juba Maastrichti linnas Hollandis, kus kohtusime noortepsühhiaatriga, kes selgitas meile kohalikku narkopoliitikat ning tutvusime linnaga. Tagasiteel põikasime keskaegsesse prantsuskeelsesesse külla Limbourgi, samuti II maailmasõjas Belgia territooriumil hukkunud Ameerika sõdurite mälestusmärgi juurde ja kolme riigi kohtumispaika. Ja nii jõudiski kätte viimane päev, kus võtsime kokku õpitu, rääkisime tulevikuplaanidest ja panime kirja omandatu Noortepassi jaoks. Kokkuvõttes jäid osalenud noortevahetusega väga rahule, said oluliselt targemaks ja on täis tahtmist uutes sarnastes projektides osaleda.

Sütevakast osalesid projektis Age Tomson, Helena Sits, Joosep Raudsepp, Paul-Matis Türnpuu, Karmen Stimmer, Kärt Raud, Margit Kapak, Jönn Sooniste, Anette Vetik ja Kristine Sepp. Grupijuhid olid Kai Allikas ja Sandra Sillaots.

Elge Leiten

Tartu Emajõe kooli õpetaja ja projektitöö koordinaator

Teostajad: Tartu Emajõe kool Eestist ning Landesförderzentrum Sehen Schlesswig Saksamaalt

Osalejad: 28 nägemispuudega noort

Toimus: Tartus 25.-30. augustil 2008

Nägemispuudega noored Tartu Emajõe koolist on alates 2005. aastast igal suvel saanud võimaluse osaleda rahvusvahelistel noortevahetustel - Türgis, Leedus, Islandil ja Soomes. Saadud kogemuste ajal tekkis noortel mõte ka ise noortevahetusel võõrustaja rolli asuda. Varasemate kogemuste puudumisel alustasime tasa ja targu ning viisime ellu kahepoolse rahvusvahelise noortevahetuse Tartus. Meie külalisteks olid nägemispuudega noored Schlesswigi Nägemispuudelite Keskusest Saksamaalt. Lisaks pimedatele ja vaegnägevatele noortele osales noortevahetuses ka kaks nägemis- ja liikumisraskustega noort.

Noortevahetuse projektis osalesid eestlastest lisaks Tartu Emajõe kooli õpilastele ka kooli vilistlased. Kooli varem lõpetanutele osutus osavõtt väga oluliseks, kuna mitmedki neist olid sel ajal tegevuseta kodused - ei tegelenud edasiõppimisega ega käinud tööl. Varem noortevahetustel osalenud erivajadustega noored olid aktiivsemad ja neil oli kohati ka suurem algatusvõime. Nad olid avatud kõigele uuele ja noorematele eeskujuks just sotsiaalsete oskuste arendamisel, olles varmad kontakte otsima juba esimesel õhtul kindla teadmisega, et iga noortevahetuse päeva tuleb suhtlemiseks aktiivselt ära kasutada.

Tegevuste läbiviimisse kaasati ka nägemispuudega ning nägemis- ja liikumisraskustega noorte saatjad, kelle rolliks oli igapäevaselt noori aidata ning tagada nende turvalisus. Seejuures ei olnud noortel kindlaid saatjaid, vaid nad vahetusid, et noored saaksid suhelda võimalikult paljude erinevate inimestega. Saatjad edastasid pimedale või raskesti vaegnägevale noorele infot kõige ümbritseva kohta. Lisaks saatjatele olid noortele abiks ka Eesti ja Saksa grupijuhid - kogenud nägemispuudealased spetsialistid, kes aitasid kohandada projekti tegevusi, suunata noori ja kaasata neid vastavalt võimetele tegevustesse.

Meie projekti ideeks oli pakkuda kahe riigi nägemispuudega noortele võimalust osaleda rahvusvahelises projektis, kus nad saaksid üheskoos aktiivselt osaleda erinevat laadi arendavates tegevustes, omavahel suhelda ja sõprussidemeid luua. Muuhulgas vahetati kultuurialaseid teadmisi ja teavet nägemispuudelistel eluolu kohta. Noortevahetuse tegevused jagunesid kolmeks: lõbus võõrkeeleõpe, loomingulised töötoad ja ühised väljasõidud.

Keeleõpe oli noortevahetuse hommikul igati virgutav ja tavapäratult lõbus tegevus. Keeleõpe viidi läbi lektorite ja abiõpetajate juhendamisel, kasutades aktiivõppe meetodeid koos laulu ja mänguga. Eesti noored õppisid Saksa grupijuhtide käe all saksa keelt, keskendudes seejuures väga igapäevastele teemadele ning lõpuõhtul esineti *a capella* räpivariandis oodiga toiduainetele. Saksa noored keskendusid eesti keele töötoas mitte-ära-kadumisele ja orienteeruvatele mõistetele „parem“ ja „vasak“. Töestuseks, et tegemist oli praktiliselt lõbusa võõrkeeleõppega, oli erinevate tegevuste raames kuulda veidrates kombinatsioonides võõrkeelseid väljendeid.

Noortevahetus andis mõlema maa noortele tõuke võõrkeelte õppimiseks. Omavahel suheldi vaheldumisi nii inglise, vene, saksa kui eesti keeles. Seejuures tajuti ehedalt kohmetust nii kaaslasest mitte arusaamisel kui eneseväljendamisel. Kehakeelt kasutasid noored võimaluse piires, kuna pimedate ja raskelt vaegnägevate puhul sellest suuremat kasu pole. Samas suhtlemiskogemus, sõbralikud suhted ja avatud meel on heaks

Juhuuu!

aluseks edasiseks eelarvamustevabaks lävimiseks võõramaalastega ning aitab kaasa positiivse suhtumise kujunemisele erinevast kultuurist pärit inimestesse.

Loomingulistesse töötubadesse - muusika, kunst ja fotograafia - jagunesid noored vastavalt oma eelistustele ja huvidele. Fotograafia töötoa tegevused jäid siiski vaid vaegnägevate pärusmaaks, pimedad noored said rohkem rakendust kunstis ja muusikas. Kõiki loomingulisi töötubasid juhendasid oma ala spetsialistid. Fotograafia töötoas keskenduti vähem pildistamisele ja rohkem piltide kompositsioonile, teostamisele, lavastamisele ja analüüsile, samuti uuemale ja vanemale fototehnikale. Kunsti töötoas viljeleti erinevaid kunstistiile ja tehnikaid, valdavaks lemmikuks osutus voltimine ja rotangist punutiste valmistamine. Uskumatuna tundus, et nii vaegnägev kui pime noor on juhendamisel võimelised ühe päevaga esmakordselt elus valmis punuma korvi! Muusika töötoas tegeleti nii laulmisega, erinevate instrumentide

mängimise kui ka tantsimisega. Erinevates töötoa tegevustes said ennast proovile panna kõik osalejad. Seejuures osutus suurimaks väljakutseks pimedatele noortele tantsimine. Kõik töötoad tutvustasid ülimalt entusiasmi ja naudinguga oma valminud loomingut lõpuõhtul toimunud esitlusel.

Lisaks toimusid noorte endi poolt korraldatud töötoad sotsiaalsete oskuste teemadel, nägemispuudelite eluolu kohta erinevates maades, noorte vaba aja tegevustest ja hobidest. Võimalus töötuba ette valmistada, teostada ja tehtust kokkuvõtteid teha oli noorte jaoks ütlemata suur kogemus. Noored said oma korraldamisoskusi rakendada ka erinevatel väljasõitudel Palamusele, Otepäale ja Männikjärve äärde.

Toimunud noortevahetuse projekti üheks eesmärgiks oli suurendada noorte algatusvõimet. Noori kaasati vastavalt võimetele ja eelnevale kogemusele nii noortevahetuse korraldamisse kui kokkuvõtete tegemisse. Noori tuli palju motiveerida, nõustada ja aidata. Tagantjärele mõeldes oleks võinud neid veelgi enam tegevuste korraldamisse kaasata, kuid kõige tähtsam oli see, et noored tundsid, et projekti õnnestumine sõltub paljuski neist endast ja nad saavad realselt oma mõtteid teoks teha. Omalaadse kogemuse said ka Tartu Emajõe Kooli töötajad, kel oli võimalus näha noori teises olukorras ja märkamata ei saanud neile jääda noorte tegemisrõõm, entusiasm ja nauding. Arvan, et toimunud nägemispuudega noorte projekt õnnestus ja noored said juurde enesekindlust, teotahet, suhtlemisoskust, algatusvõimet - ühesõnaga kõike, mida läheb tarvis ühel aktiivsel ilmakodanikul. Projektitöö on üks võimalus erivajadustega noorte maailmapilti avardada ja kogemustepagasit suurendada, teha head ja tunda ennast kasulikuna. Usun ka, et esmakordselt rahvusvahelises projektis osalenud noortele oli toimunud projekt pigem sissejuhatav kogemus järgmisteks ja veel vahvamateks ettevõtmisteks.

Väljasõidul looduses

Kommentaariid - mida ma noortevahetusel õppisin?

Õppisin keelt ja teistega koostööd tegema. Ka pillimängu.

Saksa keelt õppisin rohkem kõnelema; erinevad inimesed saavad probleemivabalt gruppides töötada.

Pilk eesti kultuuri ja loomulikult ka keelekeskkonda.

Vahva oli õppida väljasõitudel keelt.

Vaatamata isiklikele probleemidele võisin ma projektis osaleda.

Lõpukommentaariid:

Liiga lühike aeg, oleks võinud pikem olla.

Kahju, et Saksamaa ja Eesti üksteisest nii kaugel on.

Vastastikuseid kohtumisi peaks veel palju toimuma.

Noortealgatused

Noortealgatus võimaldab 15-30-aastastel noortel endil oluline teema päevakorda võtta ja oma koduküla, -valla, -linna, -maakonna või laiemalt Eesti (noorte) elu mõjutada ja uuendada. Programmi Euroopa Noored raames on võimalik teha nii kohalikke kui rahvusvahelisi noortealgatusi. Kohalik noortealgatus on Eestisisene, laiemale ringile noortele kui projekti tegijad suunatud noorteprojekt. Selle algatavad ja viivad ellu noored ise. Projekti teema ja tegevusvorm on noorte endi valida ning kokku panna. Rahvusvaheline noortealgatus on Eestisisene noorteprojekt koostöös välispartneritega. Selle vältel leiavad tegevused samaaegselt aset partnergrupi poolt korraldatuna partnergrupi kodumaal ja Eesti grupi poolt korraldatud tegevuste läbi Eestis. Projekti raames on võimalik ka gruppide esindajatel kohtuda ja kogemusi vahetada. Täpsemalt: <http://euroopa.noored.ee/noortealgatus>

„Heategevus noorte südamesse”

Lilli Saar
Õpilasesinduse liige

Teostaja: Rápina ühisgümnaasium
Osalejad: Rápina ühisgümnaasiumi õpilased
Toimus: Lõuna-Eestis septembris 2008 - mais 2009

Projekti kirjutamise võimalust tutvustas noortele esmalt Rápina Ühisgümnaasiumi huvijuht. Aktiivsed õpilasesinduse liikmed võtsid ideesabast kohe kinni.

Kadrillis: „Projektikirjutamine tundus alguses väga raske, kuid kui sellega lähemalt tegelema hakkasime, siis selgus, et see on tegelikult päris lihtne ettevõtmine, tuleb leida vaid hea idee ja see teostada.“

Programm Euroopa Noored toetas projekti ning heategude kordasaatmine võis alata.

Esimene ülesanne oli valmistada Tartu Koduta Loomade Varjupaiga koortele kuudid ning need kohale toimetada. Tegelikult varjas lihtne sõnastus enda taga meeletult rasket ja aegavõtvat tööd. Kuutide

Kuute kokku panemas

tegemisel olid abis kõik tööõpetuses käivad poisid - nendel tuli kõik jupid kokku panna. Lakkimist ja värvimist oskasid ka tüdrukud teha.

Stella: „Eredalt on meeles, kuidas käsitööõpetaja meid autokastis valmivate kuutide juurde viis. Ühel päeval sai isegi miniseelikus kuute lakitud.“

Pelgalt kuutideks ei saa neid ehitisi siiski nimetada. Nimelt oli tulevasel eluasemel kaks „tuba“ ja aken, mis oli kaunistatud lillega. Enne varjupaiga külastamist anti teada, et kodutuid loomi saab ka materiaalselt aidata. Teadaanne pani õpilased tuhnima oma kodudes, et leida vajalikke asjuning need koertele-kassidele edasi anda. Õpilased tõid kokku palju linu, tekke, patju, süüa, mänguasju ja magamisasemeid. Tänutäheks said paljud heategijad sõita varjupaika kaasa.

Kohapeal selgus, et need koerakuudid olid eriti vajalikud, sest paljud vanad kuudid kippusid lagunema ning nägid räsitud välja. Koerad märgistasid kohe uued elukohad ära. Peale kingituste üleandmist abistasid paljud õpilased kohalikke töötajaid. Mõned kassiarmastajad said puhastada kasside puure - vahetada kausis olevat vett ja vajadusel toitu juurde anda. Paljusid pani imestama teadmine, et kasside eluaset tuleb puhastada 3 korda päevas. Koeraarmastajad said kutsud jalutama viia, mõned olid juba eelnevalt Tartu kodutute loomade varjupaiga veebilehelt välja uurinud, missugused koerad nad jalutama viivad. Kohalikud hooldajad rääkisid kasside ja koerte kurvast elust. Üks koer oli sattunud sinna isegi Norrast, kahjuks olid palju koerad võetud ära hoolimatutelt omanikelt. Raske südamega pidid paljud tõdema, kui julmalt võivad inimesed loomadega käituda. Projekti vastu tundis huvi nii ETV kui ka ajalehed Postimees ja Koit.

Kuutide ehitamine jätkub

Enne detsembrikuud oli vaja sisustada ilus jõulutuba, kus meie kooli õpilased võisid iga päev jõulurõõmu tunda ning õpilasesinduse poolt korraldatud jõuluüritustest osa võtta (piparkoogipäev, jõululaat, pildistamise päev, multikatepäev jne) Väga ootasime kohtumist lastekodulastega. Kuna oli tahtmine neile ka midagi kinkida, siis tuli kudumisvardad kapist välja võtta ning meelde tuletada, missuguste silmustega sokke ja kindaid kooti.

Lilli: „Kuna käsitöötundidest oli möödas juba kaks aastat, siis avastasin, et ma ei oskagi enam kududa. Seetõttu tuli õhtuti vanaema juurde minna ja kudumistunde võtta.“

Õnneks olid abiks ka tööõpetustunnid, vanaemad ja õpetajad. Külla kutsuti Siimusti ja Tilsi lastekodude lapsed. Peale tutvumismängu mängimist hakkasid noored maalima kangale pilte, millest pärast meisterdati pehmed kaisupadjad. Uhked pildid kuivama jätnud, läksid lapsed Röpina Paberivabrikusse ekskursioonile, mis osutus ka osadele kohalikele esmakordseks käiguks. Sel ajal ei olnud külalistel aimugi, mis toimus koolis.

Heleri: „Et padjad õigeks ajaks ära kuivaksid, tuli neid fööniga kuivatada. Kuna fööne oli liiga palju, kuumenes süsteem üle ja elekter kadus ära. Hetkega puhkes paanika, aga õnneks jõudsimme ikkagi kõikide patjadega õigeaegselt valmis.“

Sel ajal üllatas ka pabervabrik lastekodu lapsi kingikotiga. Kooli tagasi jõudes said lapsed oma padjad kätte ning valisid endale lemmiksokid ja -kindad. Ärasaatmine tuli õpilasesinduse liikmete jaoks liiga kiiresti ning bussile jäadi veel kauaks järele vaatama.

Jõulutoas oli võimalik pildistada

Eleri: „Liigutav oli lastekodulaste külaskäik. Väga hea meel oli, et meie projekt tõi neile lastele ühe lõbusa ning vahva päeva, mis jääb neile eluks ajaks meelde. See näitab neile, et nad ei ole ükski, et neist hoolitakse.“

Sokke ja kindaid viisime ka hooldekodu elanikele ja vallavalitsusse, kus sotsiaaltöötaja aitas nad toimetada abivajajatele. Et lasteaialastega nukuteatrit teha, oli kõigepealt vaja originaalne jutt välja mõelda. Kamba peale valmiski jutt „Kloun, kes otsis tsirkusekaaslasti“.

Loo tegelased tuli välja lõigata papist, mis osutus eriti aeganõudvaks tööks. Lasteaeda jõudes ootasid õpilasesinduse liikmeid ees roosade põskedega lapsed, kes vaatasid ootus-ärelvalt külaliste otsa. Kui jutt oli ette loetud, said lapsed papist loomi värvida ning suureks etenduseks end valmis panna. Lugu osutus nii menukaks, et seda tuli mitu

Patjade üle
tunnevad rõõmu
Siimusti lapsed

korda ette lugeda, et poisid ja tüdrukud saaksid kaasa mängida. Juhtumisi oli möödunud päeval naistepäev ning väikesed noormehed otsustasid suurtele tüdrukutele kingituse teha. Tiir tehti ka peale lasteaiale. Enne lahkumist püüdsid ka teise rühma lapsed külalisi veenda, et nemadki tahavad juttu kuulda. Muidugi ei saanud õpilasesinduse liikmed väikestele rõõmupallidele ära öelda.

Projekt avardas kindlasti osalejate silmaringi ning nad muutusid teadlikumaks, mis toimub nende ümber.

Andrei: „Kindlasti aitab see projekt meie kooli õpilastel mõista, et heategevus on vajalik ning noored oskavad nüüd märgata enda ümber abivajajaid.“

Stella: „See projekt on pakkunud mulle palju huvitavaid kogemusi ja toredaid seiklusi, see on arendanud minu suhtlemis- ja eneseväljendusoskust. Samuti andis palju kogemusi ja vajalikke tutvusi ajalehte artiklite kirjutamine.“

Oluline oli, et projektis osalesid õpilased 1.-12. klassini, õpetajad, lapsevanemad. Huvi projekti vastu oli veel suurem, kui algul oskasime arvata. Kindlasti on kooliperel mida meenutada ja heategevust jätkame ka edaspidi. See projekt ühendas meie kooli õpilasi ja ka õpilasesinduse liikmeid.

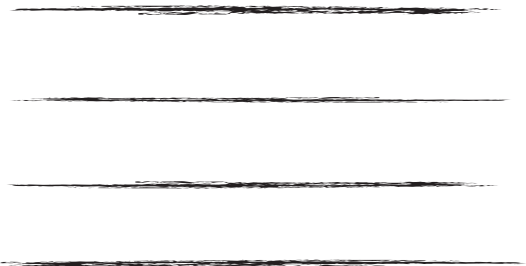
Kadrillii: „Teistele head teha on tore ning rõõm, mis sellest tuleb, läheb südamesse.“

„From Sheep to Dress“

The Lakeland Agricultural
Business Centre

Ireene Roman

Tuumikgrupi liige

Teostajad: Leisi keskkool Eestist ja The Wool Clip Ltd Inglismaalt

Osalejad: tuumikgrupis 10 Leisi keskkooli õpilast

Toimus: Saaremaal ja Inglismaal 1. veebruaril 2008 - 31. juulil 2009

Euroopa Liidu kodanikuharidusprogrammi Euroopa Noored toetusel käivitus rahvusvaheline noortealgatuse projekt „From Sheep to Dress” 2008. aastal, mida toetas ka kohaliku omaalgatuse programm, Leisi valla kultuurikomisjon ning Leisi keskkool. Taotluse kirjutamine toetajatele võttis küll aega, aga asi oli seda väärt. Raamatupidamisega on olnud pidevalt palju tööd, aga me oleme püüdnud olla tublid ja hakkama saada.

Meie tegemised algasid lammaste pesemisega, mida on kõige parem teha merevees. Kui lambad said puhtaks, hakkasime me neid pügama, mis polnudki nii raske, kui olime kartnud. Sellega said kõik hästi hakkama. Nüüd tuli saadud vill ära kraasida. Kraasimisele järgnes ketramine, et teha lõnga, mida meil oli oma riiete jaoks vaja päris palju. Kõigepealt tuli aga ketrama õppida. Seegi ei olnud väga raske ja varsti oskasid seda kõik täitsa hästi, lausa nii hästi, et teistele õpetada. Alguses ketrasime me ainult kedervarrega lõnga, siis tegime omatehtud lõngast riided, millega jäime väga rahule. Hiljem

õppisime ka vokiga ketramist, mida on meil võimalik edaspidigi praktiseerida, kuna ostsime projekti jaoks kaasaskantavad Ashfordi vokid ning väikesed kraasimismasinad.

Juuni lõpus käisime oma riietekollektsiooniga Inglismaal Lake Districtis naturaalsete kiudude kasutamist propageerival festivalil Woolfest, kus osalesid veel paljude teiste maade moeloojad ja käsitöömeistrid. Näitasime oma partneritele Põhja-Inglismaal kodumaisele toorainele - villale - uue väärtuse andmist ning selle kaudu bioloogilise ja kultuurilise mitmekesisuse säilitamise võimalikkust oma kodusaares. Nägime palju vaeva, et koostöö sujus just nii nagu vaja, sest töö lamba niitmisest, materjali tootmisest ja ketramisest kudumiseni oli väga mahukas. Hea tiimitöö tagas aga suure edu. Omandasime uusi teadmisi, tutvustasime oma kultuuri, saime esinemiskogemusi ning tutvusime Inglismaa ajaloo ja kultuuriga. Praktiseerisime inglise keelt ja õppisime head meeskonnatööd tegema.

Meie partneriks oli Wool Clip Inglismaalt, kus tegutseb 15 talu- ja käsitöötegijat, nende hulgas meie võõrustaja, haridusvaldkonna juhataja June Hall. Oma piirkonna kohalikule villale lisaväärtuse andmiseks kasutab Wool Clip palju erinevatest tõugudest lambaid, et toota villa riiete ja aksessuaaride ning erinevate tekstiilide valmistamiseks. Selleks kasutatakse ketramist, kudumist, lõnga värvimist, heegeldamist ning viltimist. Meie partneritel on oma jaemüügi pood, nad annavad välja ka postitellimuste kataloogi. Oma teadmisi ja oskusi jagavad nad nii loengute kui praktilise tegevuse kaudu kultuurist huvitatud gruppidele, kaasa arvatud noored. Oma toodangut müüakse ja kogemusi, oskusi jagatakse ka põllumajandusnäitustel, nagu seesama Woolfest, kus meilgi õnnestus käia. Uus Woolfesti programm on juba ette valmistatud ja ootab uusi osavõtjaid juuni lõpul Lake Districtis.

Nüüdseks oleme tänu filmikoolitustele saanud valmis ka projekti tutvustava filmi. Filmi valmimine võttis aega, aga hea õpetaja, Alar Allase juhendamisel saime kenasti hakkama. Õppisime arvutiprogrammiga filmiklippe kokku panema ja salvestama samuti saime teada, kuidas oma materjalile pilte, heli ja teksti

lisada ning muusikapalasad taustaks panna. Filmitegemise oskust saame kasutada ka edasises elus, see on meile vajalik ja kasulik teadmine, millele leiame rakendust kindlasti ka tulevikus.

Veel on jäänud kirjutada aruanne. Enne seda aga läheme oma projektist rääkima Mustjala, Kihelkonna, Kihnu ja oma kooli õpilastele.

Oleme rõõmsad ja tänulikud, et saime õppida midagi uut ja huvitavat!

Projektitiimi liikmete kommentaarid:

Grete: See projekt kestis 18 kuud, mis on üpris pikk aeg. Oleme projektiga seoses väga palju lammastega tegelenud – oleme neid püganud ja (kedervartega ning vokiga villa) kedranud, tegime täiesti ise lõnga ja sellest kudusime moeshow riided.

Moeshow riietega käisime ka koolimoeshow'l, kus saavutasime kolmanda koha ning eriauhinna moejooniste eest. Moeshow'l saime kogemuse avalises esinemises, tundsimme ennast tõeliste modellidena. Inglismaal oli ka väga lahe. Esimest korda lendasime lennukiga. Meie jaoks oli valmis seatud ja värskelt värvitud väike vagunelamu, kus ööbimistingimused olid natukene šokeerivad harjumatu tugevate vihmasadude tõttu, mis leidsid üles vaguni praod, et meid märjaks teha. Esimesel päeval oli küll selline tunne, et ma tahan koju. Aga juba teisel päeval olin olukorraga harjunud ja leppinud. Tegelikult kokkuvõttes oli ikka mega kogemus ja lahe reis. Igatahes mitte midagi ei kahetse.

Käisime ka Muhus oma kollektsiooni tutvustamas. Olime küll natuke väsinud, aga tore oli ikkagi. Ainuke, mis mulle ei meeldinud, oli see, et seal oli palju sääski ja nad närisid meid (amps, amps).

Lisaks sellele sisaldas meie projekt filmi, mille me ise valmis tegime. Meil oli viis filmikoolitust, kus sai ka palju nalja.

Ireene: Oleme õppinud palju uusi asju – kõike, mis on seotud lammastega. Saime õppida ka etete valmistamist, meeskonnatööd ja paranes inglise keele oskus. Tänu filmikoolitustele oskame teha filmi. Olen tänu projektile julgem ja nüüd on palju rohkem esinemisjulgest. Tänu projektile sai palju reisida, erinevaid inimesi näha ning rahvaga suhelda. Projekt õpetas väärtustama vanu kultuure, mille kohta mulle enne puudusid igasugused teadmised. Meil oli koos väga lõbus ja huvitav, minule on eriti meelde jäänud see rõõmus tunne, kui Inglismaal esimest korda elus sain ookeani ääres käia!

Kati: See projekt on siamaani väga tore olnud ja loodan, et on ka edaspidi. Ma olen õppinud paljusid asju ja rohkelt uut informatsiooni saanud. Sain teada vanade kultuuride kohta Eestis ja nüüd tean ma ka ühtteist Inglismaa ja selle riigi kultuuri kohta. Peale selle, et ma olen palju kogemusi ja teadmisi saanud, on meil ka muidu vahva olnud ja nalja on päris palju saanud. Oleks tore, kui me saaks pärast selle projekti lõppemist veel mingite projektidega tegeleda.

Lambad Inglismaal

Tiina: Selle projektiga seoses oleme me väga palju lammastega kokku puutunud. Olen saanud väga palju ringi sõita ja projekti tutvustada. Kõige rohkem meeldis mulle loomulikult Inglismaal. Kuigi reisi alguses oli väga šokeeriv, kui me nägime autot (Muhviauto), mis meile lennujaama vastu oli tulnud ning see „majake“ kus me ööbisime. Sellega aga harjus väga ruttu. Veel peaksin ära mainima Inglismaa väga rajud vihmasajud. Väga vahvad olid ka meie filmikoolitused. Kokkuvõtteks on see projekt väga vahva olnud.

Kätlin: Projekt on olnud väga tore, saime viltida ja ise lõnga teha. Inglismaal, Muhus ja Ruhnus oli väga lõbus ja saime endale sõpru juurde. Saime teha ise ehteid. Moeshowl oli väga tore.

Merlyn: Selle projekti käigus oleme õppinud palju erinevaid asju, mida me enne absoluutselt teha ei osanud. Ketramine, villa kraasimine, lammaste niitmine, ja tõsi ta on, mõnedel tüdrukutel oli ka riiete kudumine esmakordne. Projekti käigus juhtus ka asju, mida me poleks eluilmast ette kujutanud, nagu näiteks see, et ühel meist tekkisid Inglismaal hingamisprobleemid ning me pidime ööriietes ja toasussides külavahete kiirabile vastu jooksma. Veel juhtus natuke naljakaid asju just Inglismaal. Näiteks hakkas meil öösel aknast vihma sisse sadama, teiseks ei seisnud meie madratsil kork ees ja kui me madratsi peale istusime, läks see koguaeg tühjaks. Ruhnus olid see-eest meie ööbimistingimused super! Väga ilus ja hubane koht. Kõik võimalused olid olemas.

Liisa: Õppisin ketrama, lambaid pügama ja kõike muud villaga seonduvat. Õppisin villa kasutamise ajalugu. Käisime paljudes kohtades: näiteks Inglismaal ja Ruhnus. Läheme veel mõnedesse kohtadesse. Projekti läbiviimine on andnud enesekindlust, et suudame midagi nii suurt teha.

Deisi: Mulle on projekt väga meeldinud. Tegime palju huvitavat. Õppisime ketrama ja kasutama lambarilla erinevates kohtades. See on olnud tõesti huvitav, kuna on ju uudne meie jaoks. Mõnedele on villaga tegelemine lausa nii väga meeldima hakanud, et tegeleme kavatses sellega veel edasigi tegeleda. Arvan, et seda võiks edaspidi õpetada ka pisematele, et anda aimu kunagisest elust ja sellest kuidas pidi endale ise riideid valmistama.

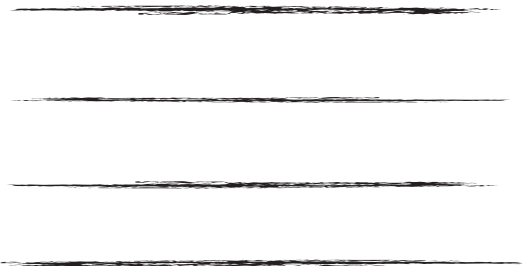
Aga kõige selle toreda juures käisime me veel Inglismaal ka, mina kaks korda, kuna käisime partneritega tutvumas. Partnerid olid väga sõbralikud ja tegelevad ka moega, kusjuures loodusliku moega. Nad näitasid meile ka ümbruskonda, see oli väga ilus: loodus, vanad kivist kalmed, mäed – neid ju Eestis ei ole! Eriti jäi aga silma, et seal oli kõik nii puhas ja värske. Tee ääres või kuskil maas ei näinud ma ausalt ühtegi sodi.

Teisel korral juba läksime esinema – Woolfestile – seal oli ka teistest maadest noori moeloojaid ja modelle, aga meie olime ainukesed, kes esinesid ise villast tehtud lõngast oma kootud kollektsiooniga.

Muidugi juhtus ka äpardusi, aga lõppkokkuvõttes oli see tõesti tore ja meelde jääv reis.

Eveli: Projekt oli enamusele meist vägagi hariv ja õpetas palju uut. Projekti käigus saime teada, kuidas kasutada erinevaid vahendeid nagu kedervarred, vokid, kraasimismasinad jm. Õppisime taas elustama iidseid käsitöökultuure. Ise sain sellist kasu, et õppisin ketrama ja tegin sellest lõngast endale riided. Minu meelest oli väga tore sellest projektist osa võtta, õppida koostööd ja tutvuda erinevate toredate inimestega. Pidime hakkama saama erinevates tingimustes. Oli olukordi kui meil olid ööbimiseks suurepärased tingimused, aga mõnikord ei olnud kõik just nii hea. Inglismaale jõudes tabas meid kõiki aga hea üllatus. Kohas, kus me ööbima pidime, oli lehvimas sini-must-valge Eesti lipp. Üldiselt on projektist jäänud vaid head mälestused ja midagi nuriseda ei saa.

Mikk Granström

Tegevjuht

Teostaja: MTÜ Pimedate Ööde Filmifestival

Osalejad: Just Filmi filme külastas kokku 5815 inimest, tuumikgrupis 8 liiget, abiks 10 vabatahtlikku

Toimus: Tallinnas 22. - 29. novembril 2008

Just Film festival on MTÜ Pimedate Ööde Filmifestivali alafestival, mille idee algatasid MTÜ PÖFF korraldajad. Ajapikku selgus, et niivõrd interaktiivset noortele suunatud projekti ei saa korraldada ilma noorte osaluseta ning sellest kasvaski välja idee korraldada festivali noortealgatusena. Neli noort, kes seni festivalil osalenud kas vabatahtlikuna või külastajana otsustasid teha noorte osalusega noortefestivali, mille korraldamisele aitavad kaasa ning osalevad aktiivselt noored vabatahtlikud ning kus filme valivad noored ise.

Just Filmi festival tõi sel aastal Eesti publikule vaadata 36 väga erinevat ning suurepärast laste- ja noortefilmi. Kokku oli festivalil üle Eesti linastusi 75. Just Filmi festival näitab igal aastal eelmise ja üle-eelmise aasta filmide paremikku. Kuna laste ja noorte filmide tegemine muutub igal aastal filmitegijate seas aina populaarsemaks, siis kasvab tänu sellele ka Just Film.

Kaheksanda filmifestivali korraldamine algas juba jaanuarikuust, kui hakati paika panema uue festivali plaane ja strateegiat. Esimesena tuli välja mõelda, kus 2008. aastal Just Filmi korraldada, sest tulenevalt publiku kasvavast huvist jäid senised kinosaalid väikseks. Kinost Kosmos sai meie 2008. aasta kokkusaamise ja filmivaatamise koht. Kaks suurepärasest kinosaali suutsid ühe päeva jooksul mahutada mitu tuhat vaatajat. Festivali suur kino pani uued nõudmised ka festivali programmile. Suurem seansside arv tähendas programmi laiendamist.

Programm kui selline on festivali jaoks ülimalt oluline - tuleb valida õiged filmid ja tuua saali publik, kellele need meeldivad. Filme valitakse hoolikalt ning pikalt. Kui festivali korraldusmeeskond on välja valinud sobivad filmid, hakkab kibekiire suhtlemine erinevate filmilevitajatega üle maailma. See on asja juures kõige raskem, kuna suhtlemine käib tavaliselt korraga umbes 40 erineva filmilevitajaga ning toimub ainult paar kuud enne festivali algust. Festivali ajal ärevaid, kuid tagantjärei naljakaid lugusid, juhtub iga päev. Näiteks kolm tundi enne filmi „Planet B-Boy” linastust puudus meil veel filmikoopia, mida kinos näidata. Ahastus oli juba suur, kuid õnneks saabus korraga meie ukse taha kuller ja teatas rõõmusõnumi, et Prantsusmaalt on meile pakk saadetud. Rõõm oli juba taevalik, kuni selle ajani kui kuller ulatas mulle pisikese karbi. Okei, mõtlesin mina, tavaliselt on üks filmikoopia väga suure kasti sees ja kaalub üüratult palju. Ju siis on mõni uus formaat. Tegin karbi lahti ja minu õnneks oli karbis filmilint. Viisin siis lindi taskus kinomehaanikule, kes teatas mulle rõõmsalt tund enne festivali algust, et tegu on kõigest filmireklaamiga. Levitaja oli unustanud filmi saata. Paanika oli suur, aga õnneks oli meil sellest filmist DVD olemas ning tohtisime ka seda näidata. Filmikoopiatega saab alatiht nalja, kord lähevad need Dubais kaduma, siis jäävad ootamatult seisma Riiga, kuhu minnakse päev enne üritust ise autoga järele. Juhtub ka, et saadetakse vale film. Sel ajal, kui publik rahulikult kinos filmi vaatab, käib tagatubades meeletu filmide transport. Üks tuleb, teine läheb, kullerist on saanud juba sinu perekonnaliige. Tavaliselt ei ole üks film kauem Eestis, kui päev, kuna maailmas on festivale väga palju. Mina isiklikult panin kõigist sellistest juhtumustest endale kõrva taha ühe väga olulise tõetera. Kui suhelda korraga nii paljude erinevate

Filmi Mina olin siin arutelu peale filmi, Rasmus Kaljujärvi ja Rene Vilbre

maailma inimestega, kellest kõigist sõltub festivali toimumine, siis hoolimata sellest, et inimene teisel pool ei ole rumal, tuleb kõik, ka elementaarsed nüansid, risti-põiki läbi rääkida. Enamus maailma probleeme ongi tekkinud olematust või puudulikust kommunikatsioonist inimeste vahel.

Festivali korraldamine on tõeline väljakutse ja paljude probleemide lahendamine. Iga festivaliga õpid midagi uut, on olemas küll kindel skeem, kuidas ühte festivali korraldada, aga lõpuni õiget valemit kirja panna ei saa. Just Filmi festival on nii tegijatele kui ka kõigile Just Filmi fännidele väga armsaks saanud. Iga Just Film on eriline, kuna iga film, mida näitame, on eriline ja iga noor, kes kasvab koos Just Filmiga, muutub igal aastal aina erilisemaks.

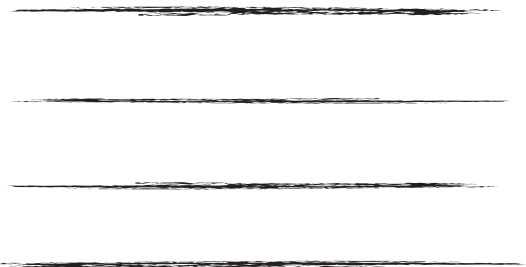
Publik ise on alati mitmekesine, nagu Just Filmil ikka. Ja nagu igal aastal kombeks, rõõmustasid korraldajate meeli ka ülekahekümnesed näod publikus. Selge on see, et noortefilm ei kõnele ainult noortega, vaid kõigi nendega, kelle hinges veel alles üks segaduses ning armu- ja maailmavalus teismeline koos kogu oma kompromissituse ja idealismiga. Hurraderii, hurraderaa – küll rõkkaks rõõmust maakera, kui kõik maailma võim võiks olla laste ja noorte käes...

Noorte demokraatiaprojektid

Noorte demokraatiaprojekt on võimalus tuua noored otsustusprotsessidele lähemale ja tõsta noorte osalust oma elu puudutavates otsustes kohalikul tasandil või laiemalt. Selleks tuleb leida kohalik partner ja vähemalt 2 välispartnerit, panna nendega koos paika, milliseid noorte osaluse vorme soovite luua või arendada. Silmas tasub pidada, et see jääks kestma ka pärast projekti lõppemist ja annaks noortele võimaluse osaleda aktiivsemalt erinevates ühiskondlikes otsuste tegemise protsessides. Täpsemalt: <http://euroopa.noored.ee/demokraatiaprojekt>

”Tulevaste otsustajate demokraatliku kogemuse edendamine”

Allan Päll

EÜL-i juhatuse aseesimees

Teostajad: Eesti Üliõpilaskondade Liit, Eesti Õpilasesinduste Liit ja Soome üliõpilaskondade esindajad

Osalejad: korraldavad 35 Eesti ja Soome üliõpilast ja õpilast

Toimus: Tallinnas septembris 2008 - septembris 2009

Eesti Üliõpilaskondade Liidus on alati arvatud, et üliõpilased on ühiskonna üheks eestvedavaks jõuks. Eriti oluline on tegeleda tänaste üliõpilastega aga seetõttu, et aastate pärast on just nemad muuhulgas ka riigitüüri taga. Teisalt oleme riiklikul tasandil tähendanud, et kui täidame oma eestkostefunktsioone, siis poliitikutelt kõlab tihti vastu stamplause, et üliõpilased pole olulised, kuna nad ei käi valimaski, rääkimata siis sellest, et üliõpilasesindajate valimistel osaleb vaid viiendik tudengitest. Mõistes, et tegelikkuses ei suuda tänased üliõpilased või üliõpilasesindajad otsustusprotsessides kaasa rääkida, kutsusimegi ellu projekti, mis toestaks demokraatiakogemuse levikut üliõpilaskondadest just nutikate tegevuste läbi.

Meie eesmärgiks on anda üliõpilasesindajatele vajalikud teadmised, oskused ning julgus, et kõneleda ja tegutseda üliõpilaste nimel ning nende eest kõikidel tasanditel. Kui suudame luua üliõpilasesindajatest positiivse kuvandi ka tudengite seas, siis võib sealt oodata ka märkimisväärset mõju Eesti demokraatia ning kodanikuühiskonna tugevnemisel.

Projekti raames on korraldatud üliõpilasesindajate ümarlaudu, õppereis Soome tutvumaks sealsete üliõpilastega, seminare ning projekti lõppfaasis avatakse *wiki* põhimõttel toimiv üliõpilaskondi ühendav õppeplatvorm, mida kasutatakse aktiivselt ka lõpuüritusel ning terve projekti sidususe ja jätkusuutlikkuse loomisel.

Üritustel oleme käsitlenud üliõpilasesindajatele olulisi teemasid ning praeguste üliõpilasesindajate seas oleme tekitanud üsnagi palju uudseid mõtteid. Ühel seminaril, kus panime tudengid debateerima kõrghariduse rahastamise teemal, kus neil kõigil oli üsna sarnane nägemus, üllatusid osavõtjad, et ei suudetudki lahenduses kokku leppida. Mitmed osalejad aga avastasid uusi argumente ning suutsid oma kastist välja tulla ning läheneda kogu probleemile uudsest vaatenurgast - kuigi mõnede jaoks oli selline meetod valulik. Kuid tulemuseks oli eelkõige see, et seminari lõppedes oskasid osalejad argumenteerida ning luua konstruktiivset visiooni - need oskused on demokraatlikes organisatsioonides äärmiselt vajalikud.

Teise näitena võiks tuua projekti alguses korraldatud õppereisi, kus käidi külas Soome üliõpilaskondadel ning tutvuti nende tööpõhimõtetega. Valdavalt positiivsest tagasisidest tõsteti esile, kui oluline on näha teistsugust maailma. Soome üliõpilaskonnad on kõrgkoolides vägagi mõjukad ning muuhulgas korraldavad endale ise toitlustamist ning majutamist ettevõtluse kaudu, mida toetab rahaliselt ka riik. Kuigi Soome üliõpilased on ka siiski rahulolematud, andis see eestlastele konteksti kätte, kuhu meil võimalik liikuda oleks. Oluline on ju mõista, mida me saavutada soovime ning kuidas selleks kaasamise abil tegevusplaan koostada, et asi ellu viia.

Sügisel ühes kõrgkoolis aset leidnud juhtumi alusel viisime üliõpilastega läbi ka kaasamise simulatsiooni, kus osalejad jaotati üliõpilasteks, õppejõududeks ning rektoraadiks ja pandi kolme partnerina pidama läbirääkimisi kõrgkooli eelarve üle. Reaalsuse läbimängimine meeldis osalejatele väga just seetõttu, et mõisteti, kui palju määrab ette ära eelarvamus ühe või teise osapoole suhtes. Tudengid küsisid koheselt

Euroopa kõrghariduse debati publik

ja külmalt rektoraadilt raha, süvendades rektori eelarvamust üliõpilaste suhtes. See pani osalejaid mõtlema, kas järgmisel korral, kui nad juba päriselt sellises olukorras on, tasub nii läheneda.

Plaanis on veel korraldada üliõpilaste seas valimisaktiivsust puudutav küsitlus, mida käsitletakse ühel ümarlaul, kus arutatakse koos võimuesindajatega vähemate võimalustega noorte kaasamist. Astudes dialoogi otsustajatega, on võimalik paremini mõista, kuidas on noorel võimalik poliitilisi otsuseid mõjutada.

Projekti märkimisväärsimaks osaks saab aga selle lõppfaas, millega luuakse *wiki* vormis õppematerjalide baas, mida saavad kasutada nii projektis osalejad kui ka terve EÜL tulevikus. Idee on kasutada seda parimate praktikate jagamiseks, kui ka organisatsiooni sisedemokraatia arendamiseks - näiteks on *wiki* hea platvorm ühiste seisukohtade loomiseks ning seeläbi aluseks ühtsustunedele. *Wiki* kollektiivne töövorm õpetab ka koostööd ning toetab projekti eesmärke, milleks on anda teadmised ja julguse demokraatlikuks esindamiseks.

Viimaks toimub suvel suur lõpuüritus, mille sisulises planeerimises osalevad juba demokraatiaprojekti varasemalt osalenud noored ise. Seeläbi antakse neile võimalus teha üks korralik demokraatiakool, kasutades meetodeid, mida nad ise on kogunud, juba järgnevate inimeste peal. Projekti mitmekülgne sisu hõlmab ka videomeedia kasutamist, millega luuakse kõigile kättesaadav videodebatt üliõpilaste esindamise teemadel.

Euroopa vabatahtlik teenistus

Euroopa vabatahtlik teenistus on võimalus noortele, kes soovivad 2-12 kuud teha välisriigis vabatahtlikku tööd ja sealjuures tutvuda selle riigi keele, inimeste ja kultuuriga. Organisatsioonidele pakub Euroopa vabatahtlik teenistus võimalust, kas saata Eesti noori või kaasata enda igapäevatoösse välisriigist tulevaid vabatahtlikke, toetades seejuures noorte igakülgset arengut ning tuues samas oma organisatsiooni uusi ideid, energiat ja töömeetodeid. Täpsemalt: <http://euroopa.noored.ee/evs>

„Esperanza”

Kaija Kõiv

EVS vabatahtlik

Teostajad: Vabatahtlik Kaija Kõiv, saatev organisatsioon Eesti Külaliikumine Kodukant, vastuvõttev organisatsioon Esperanza, Zentrum für tiergestützte pädagogik, koordineeriv organisatsioon Jugendinfo NÖ

Osalejad: ca 75

Toimus: Austrias 15. septembril 2008 - 31. mail 2009

Igas päevas on midagi uut ja enneolematut! Enne vabatahtliku karjääri algust ei märganud ma oma elus algust ja lõppu. Kõik oli juba välja kujunenud ja ainult jooksin oma rada. Kui aga kalendris seisab järsku ainult paar tähtaega, on võimalik jälgida, kui tähtis on tegelikult teadlikult alustada ja lõpetada.

Kas oleksin saanud üldse õigemal otsust teha, kui aastaks Austriasse elama, kogema, avastama sõita? EI!!! Olen täpselt siin, kus olema pean ja ei kahetse hetkekski. Kõik see, mis olen leidnud ja kaotanud lisandub minu õpikogemuste seljakotti.

Esimene inimene, keda ma tundma õppisin, olin mina ise. Uskumatult hea on avastada endas emotsioone ja instinke, mida kunagi enne kasutanud ei ole. Väljakutsetega kaasa minna, ilma kartuste ja kõhklusteta. Minu töö on andnud mulle võimaluse muutuda ja kõige naljakam on see, et suudan seda ise kõrvalt jälgida ja märgata. Teatud kogemused, juhtumid, üleelamised ilmselt kasvatavad ja arendavad, aga kardinaalsemaid muutusi inimestes teeb vist maailm ise.

Valisin mind vastuvõtvaaks maaks Austria, kuigi ma mitte kunagi saksa keelt õppinud ei ole. Mingisugust hirmu ma selles suhtes ei tundnud, sest parim viis võõrkeele õppimiseks on teadagi vastav atmosfäär. Kuna mu kolleegidel oli alati palju tegemist, ei saanud ma ka tõlget ootama jääda. Seitsmest kasvandikust räägib inglise keelt kolm. Üle jäi vaid loota, sest kui veerandist lausest aru sain, tuli kolmveerand ise juurde mõelda. Imekombel toimis see peaaegu alati. Kahe kuuga suutsin elust oma ümber aru saada ja kolme kuu möödudes ka kaasa rääkida. Niisiis, keele mitte oskamine pole kunagi takistuseks sellise „reisi“ ette võtmisel. Pigem annab vabatahtlik teenitus võimaluse just järgmise võõrkeele õppimiseks.

Selle ülivinge aja jooksul Austrias vabatahtlikuna töötades olen tundnud kõige segasemaid tundeid, näinud kõige imelisemaid paiku, tundma õppinud kõige sõbralikumaid inimesi, kuulnud kõige paremat muusikat, elanud välja oma sügavaimad emotsioonid ja palju-palju enamatki. Loomulikult naasen Eestimaale rohkem kui rõõmuga, aga need kogemused, mis kaasa pakin, jäävad kogu eluks.

Tüüpilise eestlasena sain kohe esimesel päeval šoki, kui keegi mind põsemusidega tervitama tuli. Avatus ning sõbralikkus lihtsalt kuuluvad austerlaste elustiili juurde. Isegi sotsiaaltöötajatena suudavad mu kolleegid edasi anda sõnumi: *kein stress* (ilma stressita). Lisaks kohalikele andis EVS mulle võimaluse kohtuda veel neljateistkümne imetoreda Euroopa noorega, kes samuti vabatahtlikku teenistust teevad. See võrgustik, mille saabumiskoolitusel lõime, on nii tugev, et arvatavasti korraldame viie aasta pärast juubelikontserdi. „*Sõprusus saab edasi olla ka siis, kui kolid teise riiki. Sest võib teha sellise traditsiooni, et olete alati sõbrad.*“ (Sebastian, 9 „Lapsesuu, sõprusest“).

Minu projektis ei saa ka muidugi märkimata jätta loomade osatähtsust. Selline hoolitsus ja austus, mida meie lambad, hobused, kitsed, kanad, pardid, eeslid, sead, linnud ja jänesed tunda saavad, on märkimisväärne ja vajab austust. Minu unistus ratsutama õppida on täitunud. Austria maastikul ja looduses eeslitelga

Kahjuks ei mahu kõik meie loomad ühele pildile, aga mis saab olla parem, kui kevadise päikese all eesli najale toetuda?

jalutamine annab uskumatu koguse värsket õhku ja energiat järgmisteks ettevõtmisteks. Kanu vanast elukohast uude kolida, suure Ungari villsea Selma eest põgeneda ning kassidega istepingi eest võidelda on omaette seiklus. Olen lihtsalt lummatud nendest printsiipidest ja prioriteetidest ning tänan ennast selle õpikogemuse eest.

Nüüd oleks vist õige aeg natuke ka oma projekti sisust pajatada. Töötan organisatsioonis millel nimeks Esperanza, hispaania keeles lootus. Tegemist on riigile kuuluva asutusega, kus tegeletakse erivajadustega noortega. Praegusel hetkel elab meie majas 7 noort vanuses 13-17. Täiskasvanuikka jõudes peavad kasvandikud talust lahkuma, kuid kedagi ei jäeta üksinda - aidatakse otsida korter ja ei puudu ka igakülgne toetus.

Nagu juba mainisin, kuuluvad meie majapidamise juurde ka loomad. Esperanza pakub kõigele lisaks veel võimalust loomapidaja väljaõppeks, samuti leidub erinevaid praktika võimalusi töötutele noortele.

Oma hoole alla võetakse lapsi ja noori, kes raskete psüühiliste ja emotsionaalsete situatsioonide tõttu erikohtlemist vajavad. Tegemist on sotsiaalpedagoogikal ja teraapiatel põhineva kogukonnaga. Põhimõte ei ole mitte selles, et kasvandikud 3 tundi nädalas loomadega töötavad, vaid 24 tundi nendega koos elavad. See, et lapsi on maksimaalselt 6-7, aitab luua perekonna tunnet ning annab töötajatele aja ja võimaluse lahendada iga noore probleeme individuaalselt. Loomad võtavad lapsi nii nagu nad on, ilma eelarvamusteta ning on alati olemas, kui neid vaja.

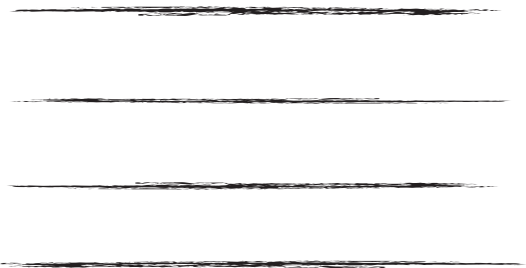
Kui ma ei oleks ise oma silmaga seda mõju näinud, mida need nelja- ja kahejalgsed meie noortele ja mulle avaldavad, siis ei usuks. On üks ütlemine, et kui loom on majas, näeb inimene hoopis teistsugune välja. Jah, sest alati peab mõtlema kaugemale, kõrgemale - et mina hästi magada saaksin, peab ka mu hobune mugaval asemel uinuma.

Selle aastaga on minu edasiõppimise valikud 100% muutunud. Olen juba peaaegu oma valiku teinud, kuid valjult välja öelda puudub veel julgus. Igal juhul tean, et just Euroopa vabatahtlik teenistus on suunanud mind rajale, kuhu enne mitte mingil juhul välja poleks jõudnud. Ma tunnen, mida tahan, millest unistan ja selle nimel annab järgnevatel aastatel töötada.

Mu sõbranna, kes Austraaliasse oma kutsumust otsima lendas kirjutas mulle:

„Ole hea ja naudi elu. Lihtsalt hing ja sööm seda värsket õhku... ja naudi.“

Kalev Kuljus

Vabatahtliku tugisik, kriminaalhooldusametnik

Teostajad: vabatahtlik Kristjan S, saatev organisatsioon Pelgulinna Lastekaitse Keskus, vastuvõttev organisatsioon Everything's Possible

Toimus: Inglismaal, 9. -30. juunil 2008

Ajal, mil ma osalesin programmi Euroopa Noored projektikirjutamise koolitusel nii Tallinnas kui ka Hollandis, olid mul juba mõtted, et teha üks vabatahtliku teenistuse projekt. Koolitustelt sain esmase info, mida selleks tegema peab, kuid nüüd tuli realselt kirjutama hakata, mis oli keerulisem kui arvasin. See eest saab aga lõpptulemusest suuremat rahulolu tunda.

Vabatahtliku teenistuse projekt oli nii minule, vabatahtlikule Kristjanile, kui ka saatvale organisatsioonile-MTÜle Pelgulinna Lastekaitse Keskus - esmakordne. Seetõttu oleme eriti rahul, et projekt õnnestus. Kuigi jah, vabatahtlik Kristjan jäi esimesel päeval lennukist maha ja see tõi kaasa mõned tunnid kiireid ümberkorraldusi.

Kuna olen seotud kriminaalhoolduse valdkonnaga, teadsin juba algusest peale, et vabatahtlikuks leian kriminaalhooldusaluse, kes ei ole seni saanud ühiskonnas tõestada oma pädevust ning kodanikuks olemist. Osalt enda süül, teisalt andis oma tõe nõrk perekondlik taust ning Eesti riigis asuvad institutsioonid, kes peaksid raskesti kasvatavate noortega tegelema.

Kristjan sobis ideaalselt vabatahtlikuks, seda enam, et ta oli ise sellisest võimalusest huvitatud.

Mulle tegi enam muret usaldus - vabatahtlikuks saadan ju noore, kelle eest ma nii tööalaselt kui ka vabatahtlikult vastutan. Kuidas olla kindel, et ta lihtsalt ära ei jookse või teisel pool piiri seadustega pahuksisse ei lähe? Kuid just seda Kristjan vajas - võimalust näidata, et teda võib ja saab usaldada.

Projekt toimus Inglismaal Leedsis, organisatsioonis Everything’s Possible. Projekti nimeks sai organisatsioonist inspireeritult samuti Everything’s Possible. See sobis hästi projekti vaimuga, sest paljud olid Kristjani suhtes juba käega löönud ega uskunud, et noormehest võib veel asja saada. Kuid kõik on võimalik! Nüüdseks on Kristjan läinud kooli tagasi, kuigi tal endal varem hariduse omandamisse usku ei olnud. 19-aastasena 7. klassi õppima asuda ei ole just kerge ülesanne, eriti kui oled enne seda olnud Puiatu erikoolis ja pool aastat vanglas. Kristjan ei olnud praktiliselt kolm aastat õppinud.

Kristjani muljed projektist võib kokku võtta alljärgnevalt:

Kristjan veetis Inglismaal kolm nädalat Leedsis organisatsioonis Everything’s Possible. Organisatsioonil on pikaajased kogemused töötamisel kriminaalsete noortega. Projekti vältel sai Kristjan end vabatahtlikuna tõestada kahes mittetulunduslikus ühingus - BEES ja Re-Paint.

BEES tegeleb peamiselt parkide korrastamise ja taimedega ning Re-Paint kogub vanu värve, segab neid kokku ja müüb odavalt majanduslikult raskes olukorras inimestele, lisaks tehakse klaasmosaiike.

Projekti jooksul kohtus Kristjan mitmetest riikidest pärit vabatahtlikega kellega koos tehti tööd ja veedeti ka vaba aega. Õpiti tundma üksteise kultuure, jagati probleeme ja õnnestumisi. Kristjanile meeldis ka üksi jalgrattal ringi vaadata ning Inglismaa eluga tutvuda.

Igatahes jõudis Kristjan arusaamiseni, et oli kasulik veeta need kolm nädalat eemal Eestist, avardada oma silmaringi ja leida endas jõudu, et teist korda teha pikem vabatahtlik teenistus, mis annaks juba suurema kogemustepagasi.

Kaarina Konsap

Euroopa vabatahtliku teenistuse koordinaator

Vastuvõtvad projektid: „Intercultural Dimension in the Youth Work Through EVS”, vabatahtlik Nuria Iturbide; „EVS as a Tool for a Local Development”, vabatahtlik Monika Baranowska; „EU and Latin-America EVS Project on Participation of Young People”, vabatahtlik Silvia Cruz; „EU and Asia EVS Project Youth and the Environment”, vabatahtlik Khiem Ba Nguyen

Saatev projekt: „Do Right”, vabatahtlik Reelee Rannamäe

Noortevahetuse Arengu Ühing EstYes on programmi Euroopa Noored Euroopa vabatahtliku teenistuse (EVS) alaprogrammiga töötanud 10 aastat. Selle aja jooksul on koos vabatahtlikega palju kogetud, teineteiselt õpitud, naerdud ja nutetud...

Sageli peame tõdema oma töös, et stereotüübid ei ole pelgalt väljamõeldis... Viibides aastaid rahvusvahelises seltskonnas, ei jää kogemata sakslaste piinlik täpsus ja nõudlikkus, rohkema kui kahe prantslase kooslusest alustatud revolutsioon või hispaanlaste *mañana*. Vahel on raske aktsepteerida teiste veidruse ja kultuurilisi eripärasid, kuid see õpetab meid nägema asju ka teise künka otsast ning paneb meid mõistma, et elus on rohkem värve peale musta ja valge.

Vabatahtlikud kogevad oma teenistuse jooksul palju uut, õpitakse tundma teist kultuuri, uusi kombeid, väärtushinnanguid. Välismaale minnakse uudsete ideede ja inspiratsiooniga, oma kultuuritausta ja

traditsioonidega. Tagasi tulles nähakse elu juba hoopis teise pilgu läbi, mõistes, kui olulised võivad olla piasiasjad, mis igapäevaelus tunduvad nii loomulikud. Mõistetakse ka paremini välismaalasi oma riigis - nende soovi suhelda kohalikega, õppida tundma meie kultuuri ning samas ka jagada oma.

Sageli ajendab vabatahtlikuks minemist soov leida iseennast või saavutada iseseisvus. Paljudes Euroopa riikides elavad vabatahtlikud projekti ajal kas üksi või koos teiste vabatahtlikega. See on täiesti uus samm just neile, kes on varem elanud ema-isa katuse all. Nüüd peavad nad iseseisvalt hakkama saama. Samas on see täiesti uus kogemus ka neile, kes siiani on elanud üksi või koos sõpradega, kuid vabatahtlikuna satuvad hoopis elama perekonda. Ühest küljest õpitakse sel viisil teiste inimestega paremini arvestama, kuid teisalt saadakse osaks uuest perekonnast. Nende abiga saab palju sügavama kokkupuute kohaliku kultuuriga ning möödamindes ja vahel ka enesele märkamatult omandatakse uus võõrkeel.

Uus keeleoskus ongi üks põhilisemaid asju, millest vabatahtlikud teenistusse astudes unistavad. Prantsusmaal, Hispaanias või Ladina-Ameerikas on see märksa lihtsam kui enamikes Euroopa riikides. Nendes n-ö romaani-riikides on kohalikega praktiliselt võimatu inglise keeles rääkida (enamasti nad seda lihtsalt ei räägi või kui räägivadki, siis aktsendist arusaamiseks läheb tõenäoliselt ikkagi tõlki vaja).

„Alguses võib tunduda lootusetu hakkama saada. Võib-olla oskad sa esimestel nädalatel iga asja peale varmselt vastata ainult „jah” ja „aitäh” ning enamasti ei saa isegi aru, millega sa siis nüüd nõustusidki. Teinekord oled jube uhke kui suudad midagi uut öelda... ja siis selgub, et soovisid just sünnipäevalapsele „häid jõule”. Ja seda täpselt keset suve. Märkamatult avastad aga paari kuu pärast, et räägid päris soravalt ja kellelgi ei õnnestu sulle siga kuke pähe maha müüa. Ja aasta pärast arvataksegi, et oled kohalik... Sest nii sinu keel, käitumine kui ka kultuuriruum ongi muutunud just selliseks, nagu kohalikel.” (Liis Parker, Costa Ricas 2007/2008 9 kuud).

Eestisse tulnud vabatahtlikel enamasti nii kergelt keeleoskus ei tule, sest teadagi on meie emakeel oma 14 käändega välismaalaste jaoks nagu raketiteadus. Lisaks ka see, et eestlased tormavad oma vaba inglise keele oskusega sageli appi sinna, kus seda abi ei vajata - nimelt, ka nähes välismaalase püüdlikkust rääkida kohalikus keeles, vastab eestlane innukalt inglise keeles. Seetõttu jääb paljudel vabatahtlikel uus ja huvitav eesti keel ainult „tere”, „aitäh” ja „terviseks” tasandile. Kuid sageli suudavad vabatahtlikud meid üllatada ning rääkida poole aasta pärast juba täiesti ladusat eesti keelt. Edu valemiks on julge pealehakkamine ja ülim kannatlikkus...

Näiteks... Boliivia tüdruk tuli Eestisse vabatahtlikuks, rääkides ainult hispaania keelt. Ta oli õppinud koolis inglise keelt ainult ühe aasta ning ainukesed väljendid, mida ta selles keeles valdas, olid „how are you what’s your name” Ta kasutas neid alati ühe lausena. Koolis, kus ta vabatahtlikuna tegutses, kasutas ta suuremalt jaolt oma loomekeelt (käed, jalad, pildid). Eesti keele asemel hakkas ta loomulikult õppima inglise keelt, kuna see on kergem, sellega saab Tallinnas kenasti hakkama ning lisaks on sellest talle ka tulevikus rohkem kasu. Tänu oma suurele pingutusele ja keele praktiseerimisele kohalike ja teiste vabatahtlikega, sai ta igapäevaeluga toimetulekuks inglise keele selgeks üsna kiiresti. Veelgi enam, tema motivatsioon õppida kohalikku keelt, et paremini suhelda oma õpilastega ja suuremat panust projektile anda, oli niivõrd suur, et ta õppis ütlema palju väärtuslikke väljendeid ka eesti ja vene keeles. (*Silvia Cruz, Eestis 2007/2008 9 kuud*)

Suurem osa noortest otsivad EVSi projekte valdkonnas, mida nad hästi tunnevad ja teavad, soovides saada selles ka rahvusvahelist kogemust ning ühiskonna arengule oma panus anda. Ka vastuvõtavad organisatsioonid tunnevad end kindlamalt kui tuleb noor, kellel on juba selles töös eelnev kogemus. Kuid teatavasti on EVS loodud just selle eesmärgiga, et anda noortele võimalus saada esimene kogemus, olles sellega tõukeks nende edasisele elule.

Heaks näiteks on Madriidist pärit turismindusega tegelev Nuria Iturbide, kes tuli Imastu koolkodus puuetega lastega töötama. Selle sihtgrupiga puutus ta põgusalt kokku vabatahtlikuna küll ka oma koduriigis, kuid näiteks metsa sattus väga harva. „Tahtsin saada vaheldust oma igapäevarutiinile ning otsustasin valida valdkonna, mis on erinev minu igapäevatööst. Ei oleks iial uskunud, et talvel läbi lumise metsa tööle jalutamine võib olla rahustav ja et mina suudan seda nautida” on peaaegu oma teenistuse lõpus oleva Nuria emotsioon. Ta tunneb siirast rõõmu sotsiaaltööst ning otsustas jääda Imastusse oma kuludega kuuks ajaks kauemaks. Praegu mõlgutab ta mõtteid sotsiaaltöö õppimisest kodumaale naastes. Ka lapsed ja töötajad Imastus on Nuriaga väga rahul. Ta toob palju elurõõmu ning on suureks abiks kõigile. (Nuria Iturbide 2008/2009, 7 kuud Imastu koolkodu, Eesti)

Nuria Imastus

On ka noori, kes peale vabatahtliku teenistuse lõppu kodumaale naastes otsustavad siiski veel tagasi tulla, et alustada uut elu riigis, mis on teenistuse jooksul nii armsaks saanud. Põhjuseks siis kas leitud armastus, soov õppida või töötada. 2007/2008 aasta EstYESi projektidest on Eestisse jäänud ja kohalikega abiellunud 3 vabatahtlikku. Ka mitmed Eesti noored on läinud tagasi, et jääda. Reele Rannamäele, kes tegi EVSi Makedoonias abitoimetajana noorteajakirjas „Do Right”, pakuti peale teenistuse lõppu tööd samas ajakirjas. Nüüd aitab ta uutel vabatahtlikel silma peal hoida ning neid õigele rajale suunata.

Veel meenuvad mõned seigad, mis just tagantjärele ikka ja jälle muigama panevad. Vahel tuleb ette, et lisaks kasinale keeleoskusele ja kultuurilisele iseärasusele on noor ka väga halvasti ette valmistatud. Ta läheb võõrasse riiki teadmata, mis teda ees ootab, mida temalt oodatakse ja mis on lisaks õigustele ka tema kohustused. Tundub tõeline kaos? Tõsi, sellega igapäevaselt kokku puutudes on tõesti kurnav selgitada kogu programmi tagamaid, vabatahtliku õigusi ja kohustusi ning tööülesandeid käte ja jalgadega... kui ühine verbaalne keel puudub. Kuid nähes lõpuks edusamme ja arengut noore elus, võib sooja südamega naerda ning mõtiskleda, kas see oli siiras tahe aidata või mängitud rumalus, kui vabatahtlik projektitööle minemise asemel pakub seltskonda naabrile ning aitab hoida tema last, uskudes seejuures, et see ongi osa tema vabatahtlikust teenistusest.

Või kui võõra riigi traditsioonide mitte tundmine viib ironilisse situatsiooni, kus alati naeratav ja positiivsest energiast pakatav Vietnamist pärit noormees veedab suurema aja oma projektist Viljandis koduloomade varjupaigas, puhastades rõõmuga kasside pesasid ning jalutades koertega. Teadupärast süüakse Vietnamis koeraliha =)

Nagu ikka elus, on ka selles töös tõususi ja mõõnasid, komistamisi ja kukkumisi... Iga päev on erinev, tuues uusi ja põnevaid väljakutseid ning õpetlikke kogemusi. See on see, mis aitab ikka ja jälle jalule tõusta, pühkida põlved puhtaks ning olukorrale järele mõeldes targemana edasi liikuda.

Koolitused ja võrgustikuprojektid

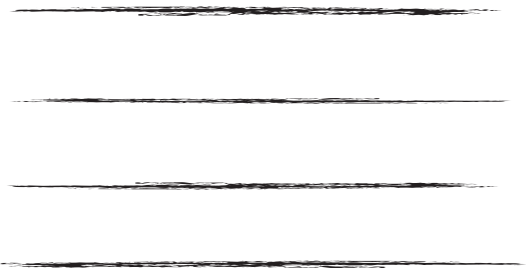
Koolitustegevuste ja võrgustikuprojektide alaprogramm on loodud noorsootöötajate rahvusvahelise koostöö arendamiseks ja täiendkoolitusteks. Alaprogrammi eesmärkideks on edendada kogemustevahetust, koostööd ja koolitustegevust Euroopa noorsootöös ning toetada uute projektide arengut programmi Euroopa Noored raames. Toetust on võimalik taotleda tööpraktika, ettevalmistava kohtumise, analüüsikohtumise, õppevisiidi, partnerlusseminari, seminari, koolituse ja koostöövõrgustiku loomise rahvusvahelistele projektidele.

Lisainfo: <http://euroopa.noored.ee/koolitustegevus>

Koolitus „Forum Training”

Indrek Palu

Karksi-Nuia noortekeskuse juhataja

Teostajad: Karksi-Nuia Noortekeskus, võrgustik Drums for Peace
Osalejad: 30 noorsootöötajat Eestist, Taanist, Leedust, Walesist, Portugalist, Sloveeniast, Rumeeniast ja Leedust
Toimus: Eestis 16.-22. juunil 2008

Karksi-Nuia noortekeskus kuulub rahvusvahelisse noorsootöö võrgustikku Drums For Peace (DFP) ja tänu meeldivale koostööle ja tublidele partneritele otsustasime korraldada võrgustiku noorsootöötajatele koolituse foorumteatri valdkonnas. Sellele mõttele tulime kohaliku valla ja maakonna noorsootöötajate huvidele mõeldes, sest meil on väga palju teatriga tegelevaid noori ja Viljandi Kultuuriakadeemia. Leidsime, et foorumteater on väga hea vahend oma piirkonna noorte kaasamiseks ja nendega tegelemiseks. Samuti andis tõuke see, et paljud aktiivistid olid juba osalenud erinevatel algtaseme foorumteatri koolitustel.

Idee leidis heakskiidu 2007. aasta novembris Walesis toimunud DFP koosolekul, kus sõlmisime kokkulepped nii koolitaja, koordinaatori, kui partneritega. Edasi jäi juba meie kanda taotluse ettevalmistamine programmile Euroopa Noored, kokkulepete sõlmimised koolituse olmetingimuste rahuldamiseks ja koolitusprogrammi koostamine koos koolitajaga. Esitasime taotluse veebruarikuisel taotlusvoorus ja see rahastati.

Jaanipäeva eel korraldasime Karksi valla vahetus läheduses asuvas looduslikult kaunis kohas, Marja talus, nädalase foorumteatri koolituslaagri, milles osales noorsootöotajaid, vabatahtlikke ja sotsiaaltöotajaid seitsmest riigist: Eestist, Taanist, Walesist, Portugalist, Sloveeniast, Leedust ja Rumeeniast - kokku 30 osalejat. Rahvuste poolest oli meie seltskond veelgi kirjum, kuna Rumeenia partnerite grupis oli nende organisatsioonis töötavad vabatahtlikud Itaaliast ja Prantsusmaalt.

Seitsme päeva jooksul tutvusid noorsootöotajad foorumteatri ja selle rakendamisvõimalustega õpetaja Gill Dowsetti juhendamisel. Walesist pärit naine on olnud foorumteatriga seotud ligemale 20 aastat, samuti on ta varem Eestis koolitusi korraldanud ning olnud külalisõppejõud Viljandi Kultuuriakadeemias.

Rõhutute abistamiseks kasutatud metoodika eesmärges selgitades ütles koolitaja Gill Dowsett, et see õpetab inimest ennast avastama, avama ning teisi kuulama ja mõistma. «Ühiselt proovitakse leida lahendus igaihe probleemidele,» seletas Dowsett.

Teatrikunsti ja sotsiaalpedagoogikat ühendav töövorm on väga isiklik, sest osalejad toovad oma elust rääkides mõnikord avalikkuse ette väga valusaid lugusid. Gill Dowsett toonitas, et passiivsust murdva metoodika ohutuks kasutamiseks ei piisa, kui sellega põgusalt tutvuda ning isegi nädalane koolitus vajab järke.

Õnneks ei tekkinud emotsionaalselt kriitilisi momente, ehkki pooled osalejatest puutusid foorumteatriga kokku esimest korda ning käsitleti keerulisi olukordi ja saatusi.

Mängiti läbi palju situatsioone, lugusid oli erinevaid: üks lugu rääkis tüdrukust, kelle mõlemad vanemad töötavad välismaal, teine noorest naisest, kelle elukaaslane on narkosõltlane ning kolmas väärkoheldud ja alandatud noormehest jne.

Usaldus 8 maa vastu :)

Kõik need lood mängiti läbi erinevates variatsioonides, näiteks üks huvitavamaid tehnikaid oli probleeme lahendada ooperilaulu võtmes või tantsuliselt. Õppejõu suur teadmistepagas oma erialal ei lasknud kordagi koolitusel muutuda liiga tuimaks või vastupidi, liiga emotsionaalseks.

Tõsisest temaatikast ja tihedast päevakavast hoolimata jäi koolitusel aega ka seltsieluks ning eri kultuuridega tutvumiseks.

«Tegelikult on sellise ettevõtmise puhul raske lahutada tööd ja suhtlemist, sest sotsiaalteater rajanebki ju mõttevahetusele ning lähendab inimesi,» tõi välja võrgustiku DFP koordinaator Bo Otterstrøm Taanist.

Tööst rääkides selgus, et noorsooprobleemid on kõikjal Euroopas ühesugused. Ida-Euroopa maade noored on ehk poliitiliselt aktiivsemad ja sotsiaalselt tundlikumad kui pika demokraatia tavaga maades, kuid seal on jällegi rohkem kogemusi.

Väike erinevus tuli välja ka noorsootöötajate endi hulgas. Kui Eestis on selles valdkonnas ametis pigem naised, siis koolitusele kogunes mõlema soo esindajaid võrdsetl.

Koolituse programmis olid ka traditsioonilised tegevused nagu vaatamisväärsuste külastamised, programmi Euroopa Noored ja Noortepassi tutvustus, lõuna kohaliku valla juhtidega ja üheks eredamaks hetkeks sai eelviimasel õhtul Karksi valla noortele läbi viidud foorumteatri etendus, mis leidis elavat vastukaja meie teatrihuviliste noorte seas.

Parim tagasiside noortekeskuse jaoks ongi kohalike noorte kaasatus foorumteatri näol. Järeltegevuste käigus oleme ise oma kogemusi jaganud noortega, samuti on paljud saanud osa Lastekaitse Liidu poolt korraldatavatest foorumteatri koolitustest. Alates 2008. aasta septembrist käib koos grupp, kellega võtame osa 2009. aasta mais toimuvast üle-eestilisest foorumteatri festivalist Tartus. Tulevikus on plaanis oma trupiga käia ümbruskonna koolides ja mängida seal läbi erinevaid probleeme, et leida neile lahendusi, aidata noori ja tekitada rohkem huvi foorumteatri vastu.

Sellest koolitusest hargnes DFP võrgustiku siseselt välja idee noorte demokraatiaprojekti elluviimiseks-Karksi-Nuia noortekeskus ja kohalik vald on partnerid Taani Euroopa Noored büroo poolt rahastatud projektis, mille peamiseks töövahendiks kasutatakse just nimelt foorumteatrit. See tähendab aga jälle uusi sama valdkonna õppimisvõimalusi nii noorsootöötajatele, kui noortele.

Koolitusel osalejate tagasiside oli väga positiivne, siin mängis kindlasti rolli väga hubane koolituspaik, professionaalsed koolitajad, koolituse mängulisus (st väga palju mängimist ja liikumist), läbimõeldud õhtused tegevused ja toredad Euroopa inimesed.

Killud foorumi pildikestest

”Foorumteatri koolitus põhines usaldusel, et sa julged võõrastele enda lugusid rääkida ja neid ka läbi mängida. Tänu sellele koolitusele mõistsin, kui tähtis on usaldus ja et enda käitumist muutes on võimalik raskest olukorras saada parem lahendus”.

Signe Pugal, 19-aastane eripedagoogika tudeng, Eesti

”Selle koolituse käigus õppisin ma kuidas viia läbi foorumteatrit ja olla jökker, mis on ülimalt oluline minu töös. Teisest küljest tunnen, et õppisin palju teistest kultuuridest ja seda, kuidas kõik koos saavad üksteisega lävida, isegi kui on keelelisi probleeme. Õppisin palju enda kohta.” **Catarina Fernandes, 26-aastane sotsiaaltöötaja, Portugal.**

”Õppisin erinevaid suhtlemistehnikaid ja seda, kuidas lahendada raskeid olukordi. See aitas mul sisemiselt areneda, omandada palju meeskonnatöö põhimõtteid ja avardada mõttemaailma paljudes asjades.” **Marco Minniti, 28-aastane vabatahtlik, Itaalia**

”Selle koolituse käigus õppisin tundma uusi teatri vorme, probleemide lahendusi koos uute sõprussuhetega, avastama kultuure ja sain uusi tugevaid tutvusi väga erinevate inimestega. See koolitus oli üks mu elu suurimatest ja armsamatest üllatustest.” **Jaka Subic, 24-aastane noorsootöötaja, Sloveenia.**

Killud foorumi pildikestest

Foorumteater...

on töövorm, mis
ühendab teatrikunsti ja
sotsiaalpedagoogikat.

- Foorumteater sai alguse 1960. aastal Brasiiliast;
- See on üks osa Augusto Boali loodud rõhutute teatri süsteemist;
- Meetodit saab rakendada eri sihtgruppidele;
- Eestisse jõudis foorumteater kümme aastat tagasi VAT-teatri vahendusel.

Allikas: VAT-teater

Koolitus "Advanced Training
of Project Management"

Mari Rütli

Projektitiimi juht

Teostaja: TDM 2000 Estonia MTÜ

Osalejad: 26 Moldova, Läti, Eesti, Venemaa, Poola, Armeenia, Itaalia ja Ukraina noort

Toimus: Varbusel, Põlvamaal 18.-25. oktoobril 2008

Niisiis. Õpikogemus...

Esmalt saime toredate kogemuse soojendusmängude ja rühmatöö harjutuste osas. Juhendajatel tuli erinevaid soojendusmänge ja jäämurdjaid nagu varrukast. Mõned kirjutasime kohe õhtul salaja üles, et hiljem oma töös neid kasutada saaks :) Samuti olid väga kasulikud rühmatöö harjutused - näiteks kuidas ehitada silda, kui pool rühma on teises toas ja nendega suhelda tohib ainult paari kirjakese ja esindajate abil. Nii on ju ka päriselus, kui näiteks rahvusvahelist noortevahetust korraldades peab kõik plaanid paika panema kirja teel ja partnereid saab näost näkku näha heal juhul vaid paaril lühikesel kohtumisel. Tuleb siiski rõõmsalt tõdeda, et mõlemad ehitatud sillad seisid täiesti viisakalt püsti, kuigi kindlasti oleks saanud paremini.

Seejärel tutvustasid juhendajad meile programmi Euroopa Noored üldisemalt, rääkimas käis ka Anna Kuzina SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroost.

Peale üldist juttu asusime konkreetsemate asjade kallale. Juhendajad tutvustasid meile programmi Euroopa Noored ja Euroopa Komisjoni lähiaja prioriteete, alaprogramme, nende iseärasusi ja erilist tähelepanu vajavaid punkte. Kuna koolitajad on ise ääretult suure kogemustepagasiga, oskasid nad tuua elulisi näiteid ja vastata kõigile tekkinud küsimustele. Eriliselt keskendusime alaprogrammile 1.1 - Rahvusvahelised noortevahetused. Vaatasime üksipulgi läbi selle alaprogrammi taotlus- ja aruandevormid, suurimad riskid, rahastamiskeemid ja hindamiskriteeriumid. Viimaks kirjutasime ka ise gruppides valmis projektide visandid ning seejärel analüüsisime neid põhjalikult. Meile, kes me siiani nii süvenenud paberimajandusega veel tegelema polnud, oli see alguses uus ja veidi segadusttekitav, kuid üsna pea sai kõik selgemaks, enesekindlus kasvas ning tekkis suur soov kohe-kohe projekti kirjutama hakata :)

Kõige muu kõrval oli laager siiski väga oluline osa ka osalejariikide kultuuri ja traditsioonide tundmaõppimisel. Arutlesime, millised eelarvamused erinevate rahvuste suhtes tihti on ning tutvustasime üksteisele oma kultuuri esitluste, toidu, laulude ja tantsu kaudu. Korraga koos olla ning suhelda 8 erineva rahvuse esindajatega oli väga põnev. Lisaboonuseks oli veel ka inglise keele praktika ning lihtsalt üleüldine suhtlemiskogemus võõras kohas ja võõraste inimestega. Laagri lõpuks, olenemata mõnedest pisut vürtsi lisanud mini-intriigidest ja armudraamadest, olid muidugi kõik omavahel peaaegu parimad sõbrad :)

Kokkuvõttes võib öelda, et see laager andis juurde tohutult julgust ja enesekindlust nii projektikirjutamise kui ka lihtsalt suhtlemise osas.

Tööpraktika „Shadow Builds Partnership“

Alo Raieste

EURO<26 projekti koordinaator, Eesti Euroopa Liikumine MTÜ

Teostajad: Eesti Euroopa Liikumine ja Youth Education Centre Fialta Valgevenest

Osaleja: Aliaksandr Husak (22)

Toimus: Tallinnas 14. juulil - 2. augustil 2008

Tööpraktikaprojekt „Shadow Builds Partnership” toimus eelmise aasta suvel, 14. juulist 2. augustini, mil meie organisatsiooni tuli valgevenelane Aliaksandr Husak Minskist. 20 päeva väldanud projekti peaesmärk oli noortega töötavate isikute kogemuste, teadmiste ja oskuste toetamine ning vahendamine. Samuti aluse panemine jätkusuutlikule koostööle osavõtivate organisatsioonide vahel. Rahvusvahelise projektiga oli lisaks Eesti Euroopa Liikumisele (EEL) kui vastuvõtvale organisatsioonile seotud ka noortekeskus Youth Education Centre Fialta, Minskist, Valgevenest.

Kui Aliaksandr Tallinna Ülemiste lennujaama maandus, oli Eestis korralik suveilm - vihma sadas ning päikest polnud kusagil. Minski sooja ilmaga harjunud Sasha (nii hakkasime teda kolleegidega edaspidi kutsuma) lootis leida eest kõrvetava kuumuse, kuid avastas saabudes hoopis ekstravertsete põhjamaalaste naeratuse, soojad südamed ning palju tööd vaatamata suvisele ajale. Olime ju arvestanud tema naasmisega pikka aega ning tegevusi, millest Sashal õppida, leidis küllaga.

Praktikandi igapäevaste ülesannete hulka kuulusid rahvusvaheliste noorte mobiilsusprojektide ettevalmistamine ning analüüs, rahvusvahelise noortepäeva ettevalmistamine, külastused Eesti Euroopa Liikumise partnerorganisatsioonidesse ning samuti uute koostööprojektide ettevalmistamine.

Kuigi meie kontoris käib praktikante ja vabatahtlikke erinevate programmide raames, on iga projekt endiselt väga eriline ning kordumatu. Palju sõltub ju sellest, kes tuleb - millised on tema ootused, eelnev kogemus ja pühendumuse soov. Loomulikult on üks olulisemaid faase ettevalmistus, millesse panustasime ka sel korral palju energiat. Vaatasime üle projekti edukaks kulgemiseks vajalikud õpieesmärgid, mis said projekti lõppedes ka igati täidetud.

Kuigi valgevenelasele mitteomaselt oli Sasha oma lühikese elu jooksul suhteliselt palju ringi reisinud, suurenes tema teadlikkus võõrkultuuridest ka kohapeal - tutvus ta siin ju mitmete rahvuste esindajatega nii virtuaalselt kui ka silmast silma. Ja seda nii tõisel ajal kui ka pärast vaba aega nautides. Suur oli tema üllatus kuuldes, et Eestis elab peaaegu 2000 moldovlast. Miks peab nii palju seletama kultuuridevahelistest erinevustest rahvusvahelisse noortevahetusse Türgi väikelinna minevatele noortele? Miks ikkagi Eestis nii palju vene keelt kõnelevaid inimesi elab? Miks näeb Tallinna vanalinn välja peaaegu nagu üks Lõuna-Saksamaa linn? Kuna nii EEL kui ka Fialta tegutsevad aktiivselt rahvusvaheliste noorteprojektidega, olid need 20 päeva tõeliselt infoküllased - vahetasime informatsiooni milliseid nippe kasutada töötamiseks erinevatest kultuurikeskkondadest ning rahvustest pärit inimestega. Projekt oli tulemuslik nii meile kui ka Sashale, sest aitas tuntuvalt kaasa inimestevahelisele tolerantsuse tõusule.

Õppimisprotsessis on alati kaks poolt - õpetaja ja õpilane. Selle projekti tegi eriliseks asjaolu, et nii Fialta kui ka EEL said proovida mõlemat rolli. Mitte ainult Sasha ja kogu Fialta tervikuna ei saanud teada palju uut ja põnevat meie töös, vaid ka me ise. Kuidas korraldada massiüritust 2000 inimesele Minski keskvaljakul? Kuidas jääda organisatsioonina ellu olukorras, kus pole ühtegi palgalist töötajat ning puudub

kindel rahaline toetus? Kolme nädala jooksul toimus regulaarne kogemuste, teadmiste ja oskuste vahetus projekti partnerite vahel.

Kui igapäevases keskkonnas räägid kas vene või parimal juhul valgevene keeles, tundub inglise keele peale üleminek võibolla isegi ületamatu raskusena. Seda eriti, kui peamiseks õpitud võõrkeeleks on siiani olnud saksa keel. Sasha sai aga keelebarjäärist õnneks üle paari päevaga, kuna kolleegid eelistasid suhelda inglise keeles. Samuti toimus ka töö rahvusvaheliste partneritega just inglise keeles. Lisaks keeleoskuse lihvimisele sai praktikant juurde palju teadmisi mitte ainult EEL-i erinevatest projektidest, vaid ka Euroopa Liidu struktuurist ja toimemehhanismidest ning on seega tunduvalt kompetentsem Euroopa-teemadel kaasarääkimisel.

Loodame, et Aliaksandr Husak on tänu omandatud kogemusele konkurentsivõimelisem tööturul, seda nii Valgevenes kui rahvusvahelises mastaabis. Kinnitas ta ju isegi, et sai juurde uusi teadmisi ja oskusi, rääkimata keelepraktikast. EEL on saanud oma projektidesse kaasata rohkem mitte-eestlasi ning on panustanud Eesti vabariigi naabruspoliitika eesmärki tugevdada Valgevene kodanikuühiskonda läbi sealsete organisatsioonide kaasamise.

Kui eelmise aasta juulis andsime võimaluse Eestis elavatele noortele rahvusvahelise noortekaardi EURO<26 kaasabil esitada meie praktikandile küsimusi Valgevene kohta, siis üks väljapaistvamaid oli järgmine: “A kus see Valgevene veel asub???”. Loodame siiralt, et antud projekt aitas kaasa teadlikkuse tõusule noorte hulgas laiemalt - kas siis erinevate riikide või kultuuride suhtes.

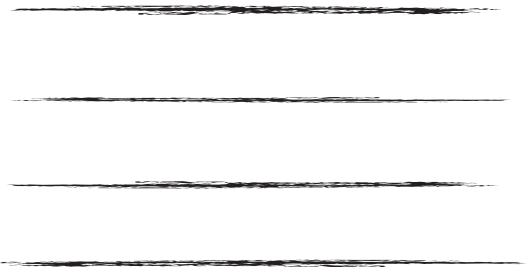
Edu võti peitub koostöös, õigete partnerite valikus ning loomulikult idees. EEL on leidnud endale väga hea partneri tulevasteks ettevõtmisteks. Veelgi rohkem häid ideid ja veelgi enam noorte mobiilsust!

Noorteseminarid

Noorteseminariga tuuakse omavaheliseks dialogiks kokku noored ja otsustajad. Sellega antakse noortele võimalus oma elu puudutavates otsustes kaasa rääkida ning soodustatakse seeläbi noorte osalust. Noorteseminare võib korraldada nii Eesti-siseselt kui rahvusvaheliselt. Täpsemalt <http://euroopa.noored.ee/noorteseminar>

Riiklik Mudel
"Euroopa Parlament 2009"

Tuuli Länik

projektijuht

Teostaja: Euroopa Maja MTÜ

Osalejad: 100 noort

Toimus: Tallinnas 30. jaanuaril - 2. veebruaril 2009

Mudel Euroopa Parlament (MEP) on Euroopa Parlamendi simulatsioon õpilastele vanuses 15-19 aastat. Seekordne MEP oli järjekorras juba viies ning läks juubelile kohaselt väga hästi korda. Projektijuht oli Tuuli Länik, abilised Kati Jürs, Markko Toppi ning sessiooni president Herman Kelomees. Väga oluline roll oli asepresidentidel ja komisjonide esimeestel, kes aitasid ette valmistada teemad, programmi ja tegelesid ka jooksvate küsimustega. Lisaks olid kaasatud vabatahtlikud, kes aitasid seal, kus parasjagu vaja. Üritus kestis kokku neli päeva, kuigi ettevalmistus ja projektijärgne analüüs nõudsid oluliselt rohkem aega ja tööd.

Mudel Euroopa Parlament on üks neist noorteüritustest, mille eesmärk on tõsta õpilaste teadlikkust ühiskonnas ja Euroopas aktuaalsetest teemadest. Noored kogunesid neljaks päevaks viide komisjoni ning lõpuks täiskogule, et arutada viit päevakajalist teemat ja simuleerida Euroopa Parlamendi tööd. Tänavust MEP-i eristas teistest sarnastest üritustest asjaolu, et sõna said mitte ainult noored, vaid ka tegevpoliitikud.

Igas komisjonis oli pooleteise tunni vältel keskkooliõpilastele arutluspartneriks üks komisjoni teemal avalikkuses rohkelt sõna võtnud isik (Kristiina Ojuland väliskomisjonis, Marek Strandberg säästva arengu komisjonis, Taavi Rõivas majanduskomisjonis, Siim-Valmar Kiisler regionaalarengu komisjonis ja Urve Palo kodanikuõiguste komisjonis). Noortega kohtus ka MEP-i patroon, Euroopa Parlamendi liige Tunne Kelam ning täiskogu istungi avas Riigikogu aseesimees Jüri Ratas.

Riiklik MEP 2009 kohvipaus 21. Koolis

Herman Kelomees, sessiooni president ja üks korraldajatest, oma MEP-i kogemustest: „Mina isiklikult olen osalenud riiklikul MEP-sessioonil kolm korda ning iga kord on see olnud minu jaoks täiesti uus kogemus. Esiteks olin niisama osaleja ja sain teada, mida MEP endast kujutab. Teisel aastal olin komisjoni juht. Selle käigus avastasin, et kui ei ole inimesi, kes diskussiooni algataksid ning juhtohjad võtaksid, jääks väga palju tegemata. Tänavu olin sessiooni president ning aitasin kaasa ka korralduses. Alles korralduse juures olemine ning selle edukus tekitab lõpus selle õige rahulolu tunde. Põhjuseks on teadmine, et nüüd on saanud ka teised inimesed kogeda, mis on MEP ning seda osalt just tänu sinu kaasabile.“

Projekti kordaminemisele aitasid kaasa ka meie partnerid. Üheks partneriks oli Tallinna 21. Kool, kus toimus sessiooni kolm esimest päeva - *team-building*, kohtumine projekti patrooni Tunne Kelami ning ekspertidega ja komisjonide töö. Viimase käigus valmisid resolutsioonid ehk lahendused ette antud probleemidele. Lisaks olid partneriteks Riigikogu, kus toimus neljandal päeval täiskogu istung ja Euroopa Parlamendi infobüroo, kes jagas sessiooni ajal infomaterjale.

Mida MEPi korraldamisest õppisime? Tasub seada endale kõrgeid eesmärke, nende täitmine võib suure tahtmise juures ka õnnestuda! Eelkõige puudutas see meie projekti puhul eksperte, kes olid kaasatud iga komisjoni töösse. Seadsime endale sihiks leida võimalikult head oma ala tundjad, kellel oleks, mida noortele jagada. Ja see meil ka õnnestus.

Need noored, kes ise esmakordselt projekti korralduses osalesid, said väärtusliku kogemuse ja teadmise, et mitte miski ei loks paika iseenesest. Juba projekti kirjutades peab mõtlema igale pisidetailile ja nägema nn suurt pilti, et projekti toimumise ajal suuri üllatusi ja ebaõnnestumisi ette ei tuleks. Samuti aitab hea ettevalmistus kaasa sellele, et ka korraldajad ise saavad oma töö tulemust nautida.

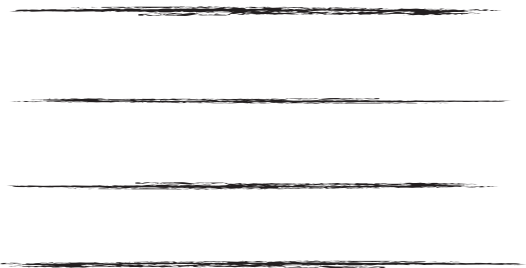
Miks me seda teeme? Nagu eelpool mainitud, oli see juba viies riiklik MEP, mille oleme korraldanud. Et me seda projekti nii kaua vedanud oleme, näitab, et see on meie jaoks väga oluline. Meie peamine eesmärk on tõsta noorte teadlikkust Euroopa Parlamendi tööst ja toimimisest, kuid mitte ainult - soovime noortele näidata, et ühiskonna asjades tasub ja peab kaasa rääkima, sest ainult sedasi on võimalik oma kodukoha või riigi heale käekäigule kaasa aidata. Paljud noored, kes on kunagi MEPil osalenud, on siiani meie tegemistest huvitatud. Lisaks on nii mõnelegi tulevikuplaanile oma toetuse andnud just MEPil kaasa löömine.

Lõpetuseks Herman Kelomehe sõnad:
„Varem või hiljem saabub aeg, kus MEPil osalenud inimesed hakkavadki ühiskonnas juba päris tegusid tegema. Siit võin järeldada, et vaadates pikka perspektiivi ja kodanikuaktiivsuse pidevat tõusu, saab Mudel Euroopa Parlamendil olema Eestis pikk ja huvitav tulevik.“

**Õpilasesinduste Infopäev viiele
"VUPSS põhikoolile"**

Tiina Erala

Sõmeru põhikooli projektijuht

Teostajad: Sõmeru põhikooli õpilasesindus, Vasta, Uhtna, Põlula ja Sonda põhikoolid

Osalejad: 21 õpilast viiest koolist ja noorsootöötajad

Toimus: Sõmeru põhikoolis 7. novembril 2008

Euroopa Noortenädala raames ja programmi Euroopa Noored toel korraldas Sõmeru Põhikool 7. novembril 2008. a õpilasesinduste infopäeva koostööühenduse VUPSS (Vasta, Uhtna, Põlula, Sonda, Sõmeru) koolide õpilasesindustele.

Igal sügisel valitakse koolides uued noored õpilasesindustesse, ning et suurendada nende aktiivsust nii koolielus kui ka VUPSS ühisürituste korraldamisel, otsustasime korraldada neile infopäeva. Hea võimaluse selleks andis ka programmi Euroopa Noored noorteseminaride alaprogramm.

Tihe koolituspäev pakkus teadmisi ja tegutsemisvõimalusi, mida tavalisest koolitunnist ei saa. Lektor Liisa Nuut oli koolipäevil Eesti Õpilasesinduste Liidu aseesimees ning tänavu ilmus tema sulest juhendmaterjal „Õpilasesinduse aabits“. Loeng vaheldus loovülesannete, meeskonnatöö ja mängudega. Tore oli jälgida, kuidas seminari alguses vikside koolilaste kombel istuvatest poistest-tüdrukutest kujunes päeva jooksul

Meeskondades läbiarutatud ideed visualiseeriti plakatitel ja esitleti teistele

üksteisega vabalt suhtlev teotahteline meeskond. Omandati ühtne nägemus õpilasesinduse rollidest ja positsioonist koolis ning visualiseeriti see plakatitena. Suurim väljakutse oli ülesanne neetsamad plakatid vahetada millegi väärtuslikuma vastu väljaspool koolimaja. Noored pidid kogu julguse ja veenmisoskuse kokku võtma, et oma missiooni võõrastele selgitada. „Sõjasaagiks“ said noored voldikuid, pastakaid, kotte, mälupulki ja präänikuid. Üksteise võidu rääkisid koolimajja tagasi jõudnud kauplejad, millist veenmisjõudu ja kavalust tuli appi võtta, et vahetuskaup teoks saaks. Vahetuskauba väärtusest olulisem oli aga kindlasti enda rolli tajumine ühtse meeskonna liikmena ja koostööoskuse ning vastutustunde arendamine.

Kui sügisel ühendas noori vaid soov kuuluda õpilasesindusse, siis seminari käigus püüti kujundada sellest grupist meeskond, mille liikmed suudavad ühendada oma isiklikud eesmärgid organisatsiooni sihtidega ja selle nimel ühiselt tegutseda üksteist usaldades ja toetades. Mitmed seminaripäeva mängudki põhinesid üksteise usaldusel ja toetusel, õigemini selle arendamisel.

Kuidas näiteks ületada krokodille täis jõge või läbida rusikatega vehklevate teismeliste kadalippu - need on vaid mõned näited ülesannetest, mida lahendama pidi ja mille tulemusena noored hakkasid paremini tajuma oma rolli ühtse meeskonna liikmena ja suutsid vastutust võtta. Koolituspäeva lõpuks valmisid kõikide koolide meeskondadel konkreetsed tegevusplaanid, kuidas ja mismoodi kohe uuel koolinädalal tegutseda hakatakse. Sõmeru põhikooli noored panid seminari ajal valminud plakatid oma tuppa seintele üles ja nii on seatud sihid alati silme ees olnud. Kevadel võtab VUPSS oma õpilasesindused taas kokku, et uurida, kuidas oma ideede elluviimisega toime tuldi.

Saadud teadmistest ja kogemustest pidasid enda jaoks kõike kasulikuks 3 õpilast, kes polnud varem ka õpilasesindusse kuulunud. 4 õpilast pidasid kõige kasulikumaks kogemuseks omatehtud plakati vahetamist millegi väärtuslikuma vastu, mis andis ka julgust juurde. Positiivselt hinnati meeskonnatööoskuste õppimist. Väga kasulikud olid teadmised, kust võiks õpilasesindus oma tegevuseks raha leida. Vaid 3 õpilast leidis, et nende kooli õpilasesinduse töö ei vaja muutmist, ülejäänud said uusi teadmisi juurde ja oskavad nüüd oma õpilasesinduse tööd tõhusamaks muuta.

Kuidas iseendas selgusele jõuda?

Artikli autor Tiina Erala õpetajate päeval „hipide kooris“

Infopäeva korraldajana hindan toimunut väga kõrgelt. Lektor Liisa Nuut suutis leida "võtme" teismeliste keerukasse maailma ning anda noortele vajalikke teadmisi ja oskusi nupukaid metoodilisi võtteid kasutades. Mul on väga hea meel, et programmi Euroopa Noored noorteseminari alaprogramm võimaldab noorte elu toetamist ja edendamist ka kohalikul tasandil, mitte ainult rahvusvahelises koostöös. Kuigi jah, ka Euroopa õpilasaktivistide kokkusaamised (seminarid, infopäevad) oleksid kindlasti rikastav kogemus. Põhikooliealiste noortega alustasime aga seekord oma sõprade ja koostööpartneritega.

Noortekonverents
"Kuidas olla edukas noor kodukohas?"

Küllike Altenberg

Noorteühing Eesti 4H tegevjuht

Teostaja: Noorteühing Eesti 4H

Osalejad: ca 100 noort

Toimus: Tartus 7.-8. novembril 2008

Noortekonverentsi „Kuidas olla edukas noor kodukohas?” idee pärineb Eesti 4H arengukavast. Uue arengukava koostamisel pidasid noored oluliseks olla edukad. Läbi erinevate organisatoorse tegevuste ja kuulumistega erinevatesse organisatsioonidesse panustatakse noorte tulevikku ja nende edusse. Samas aga tekkis küsimus, mis siis on edu? Mis on need alternatiivsed tegevused, mis hõlbustavad noortel olla edukad oma kodukohas? Kuidas ja milliste tegevuste kaudu on võimalik edendada noorte kodanikuaktiivsust?

7.-8. novembril 2008. aastal toimus Tartus Rehe hotellis suur üle-eestiline konverents, kus noored mõtisklesid selle üle, mis siis ikkagi on edu võti ja kuidas ise olla edukas. Konverentsil tervitasid noori Haridus- ja Teadusministeeriumi asekanstler Madis Lepajõe ja Tartu abilinnapea Jüri Sasi.

Konverentsi esimesel päeval oli osalejatel võimalus kuulata ettekandeid erinevate avaliku elu tegelaste esituses. Ülo Vooglaiu ettekanne oli teemal „Noor ja edu ehk olla või näida - selles on küsimus!“.

Vooglaid püüdis kõiki mõtlema panna iseenda olemuse üle ja selgeks teha, kui olulist rolli mängib edukuse saavutamisel tahtejõud ning õigete eesmärkide püstitamine. Estel Pukki ettekanne andis juhiseid noortele teemal „Kuidas saavutada seda, mida tahan?“ ja samuti pani Pukk noortele südamele, et praegune noorte põlvkond otsustab lõplikult, kas Eesti jääb püsima või mitte.

Riigikogu liige Kalvi Kõva innustas noori tegutsema maal ja rääkis teemal „Edu algab ENDAST“. Ta tõi ehedaid näiteid selle kohta, kuidas viiakse oma unistused teoks ja jagas näpunäiteid, mida ise edu saavutamiseks ära teha. Piret Sapp julgustas noori tegema enam koostööd kohaliku omavalitsusega, tuues näiteks Järvamaa Omavalitsuste Liitu ja Paide linna. Kristjan Pomm selgitas aga noortele vabatahtlikuna tegutsemise eeliseid ettekandes: „Vabatahtlikkus - edu pant“.

Teisel konverentsipäeval oli noortel võimalus erinevates töörühmades oma ettepanekuid ja arvamusi avaldada ning kaitsta. Töömeetodiks oli avatud ruum. Noorte endi algatusel püstitati 6 erinevat teemat, mille raames asuti ühiselt diskuteerima.

Noored valisid alljärgnevad teemad:

1. Kuidas end võimuorganitele teatavaks ja nähtavaks teha?
2. Kuidas alustada iseseisvat elu?
3. Kas lihtsam on olla edukas maakohas/linnas või Eestis/välismaal?
4. Kultuuri tähtsus noore elus
5. Kuidas alustada noorsootööga kodukohas?
6. Kas praegune haridussüsteem annab noorele võimalused tulevikus olla edukas?

Igas ettevõtmises on oluline
Kaasata hea meeskond

Kõik siin elus on
tõlgendamise küsimus

Konverentsi ettekannetest ja grupitööde tulemustest trükiti koondvihikusse ja sõnastati EDU definitsioon osalejate dikteerimisel, parimad ütlused trükiti „EDU-spikrile“.

Konverentsi toetas programm Euroopa Noored, Hasartmängumaksu Nõukogu ja Haridus- ja Teadusministeerium.

Eesti 4H organisatsioonina sai taas ühe kogemuse võrra rikkamaks. Hindasime väga kõrgelt seda, et korraldatud konverents oli avatud üritus st avatud kõigile noortele, mitte ainult 4H liikmetele. Ürituse osalejate arv (ligi 100 noort) oli samuti proovikiviks. Lisaks tõesime, et peaksime tulevikus üha rohkem korraldama avatud üritusi.

Meid üllatas noorte saajaprotsendiline aktiivsus - see oli eeldatavasti tingitud ürituse toimumisest äärelinnas, mitte linnas sees. Noortel polnud võimalust minna linna ostlema, jalutama jne.

Mõned meile enam meelde jäänud seigad ürituse käigust:

Korraldajad ei teadnud, et konverentsile osalejaid transportiv buss hilines - see selgus alles pärast üritust, kui meeskond analüüsis tagasiside ankeete. Noored võtsid asja rahulikult ja ei tekitanud paanikat - õigemini „unustasid“ seda sootuks mainida nagu ka bussijuht! ☺

Õhtuprogrammis tekkis iseäralikke situatsioone, kus nii korraldajad kui ka noored jäid äraootavale seisukohale, et mis number järgmisena kavas on. Kõigepealt tuli õhtusöögiga ühele ajale planeeritud klaverimängija tund hiljem - siis kui küünlavalgel ja pidulikus meeleolus osalejad lõpetasid õhtueinega. See tuli lihtsalt väikesest valesimõistmisest kellaegade kooskõlastamisel - ikka juhtub! Korraldajad soovisid jätta ka „vaba ruumi“, et osalejatel tekiks omavahelise tutvumise ja suhtlemise võimalus, noored seevastu olid äraootaval seisukohal, et mis edasi toimuma hakkab. Naljatlades võiks teinekord õhtuprogrammi üheks osaks kirjutada näiteks „kell 20.30 - sõbrunemine, õpin tundma kaasosalejaid“ ☺

Päev enne konverentsi jõudsid meieni konverentsi materjalid trükikojast. Need sai viivitamatult autole laaditud ning Tartu poole sõitma hakatud. Planeeritud oli juba päev enne teha ettevalmistusi ürituse toimumiskohas. Õhtul oli lõpuks mahti avada esimene trükistega kast, kus suurelt ilutses trükiviga konverentsi nimes! ☺ Me ei osanud kohe spekulieridagi, mis kõik veel võib juhtuda, kuid hirmul on suured silmad ja edaspidi laabusid asjad kenasti.

Konverents andis nii mõnelegi noorterühmale uut julgust ja soovi midagi kodukohas ära teha. Projektis osalejatel on võimalus mõjutada noorte mõtteviisi ja arusaamu maanoorte võimalustest olla edukas ka oma kodukohas. Aktiviseerida noorte omaalgatust ja kohapealset noorsootööd. See omakorda tekitab noortes ühtse kogukonnatunnetuse ja ühtekuuluvuse tunde. Kasvab noorte kodanikuaktiivsus, mis toetab noorte Euroopa kodanikuks olemist tänapäeva ja tuleviku ühiskonnas.

Programmi statistiline ülevaade

Programm Euroopa Noored 2008. aastal

esitatud projekte	255
toetatud projekte	138
toetusprotsent esitatud taotlustest (%)	54
eraldatud toetussumma (EEK)	21,993,631

Noortevahetused (alaprogrammid 1.1 ja 3.1)

esitatud projekte	91
toetatud projekte	41
programmiriikidega (alaprogramm 1.1)	34
maailma noored (alaprogramm 3.1)	7
toetusprotsent esitatud taotlustest (%)	45
eraldatud toetussumma	7,597,800

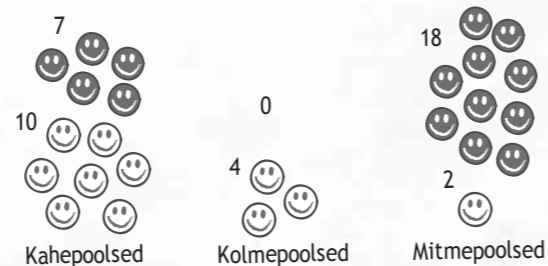
Esitatud ja toetatud projektid

☹ esitatud projektid
☺ toetatud projektid

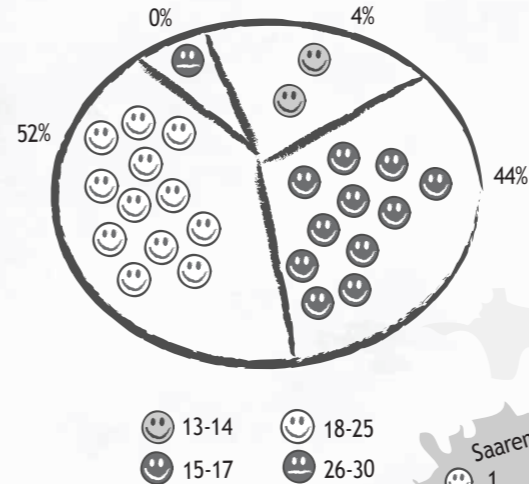

Toetatud projektid osalevate riikide arvu järgi

☺ vastuvõttev
☹ saatev

Projektides osalejate vanus

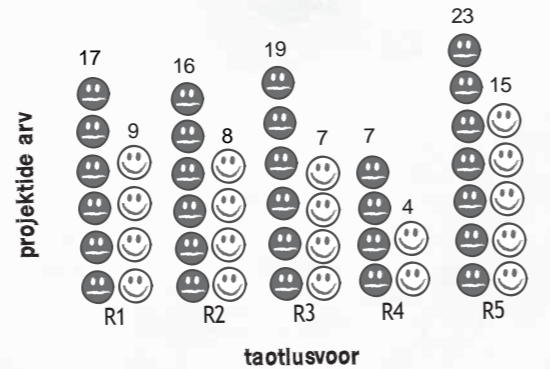
Toetusajaajate päritolu maakonniti

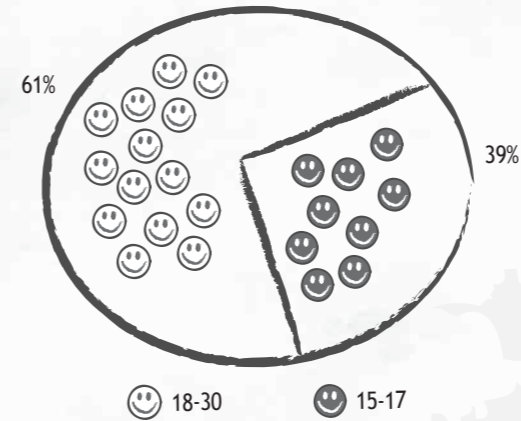
Noortealgatused (alaprogramm 1.2)

esitatud projekte	82
toetatud projekte	43
kohalikud noortealgatused	42
rahvusvahelised noortealgatused	1
toetusprotsent esitatud taotlustest (%)	52
eraldatud toetussumma (EEK)	4,057,746

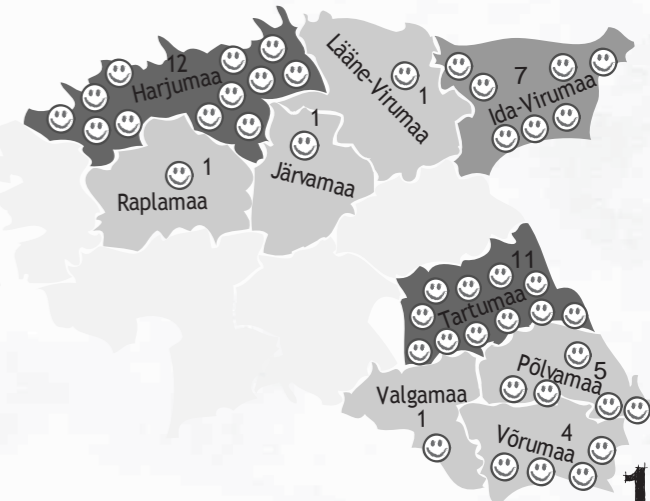
Esitatud ja toetatud projektid

Projektide tuumikgrupi liikmete vanus

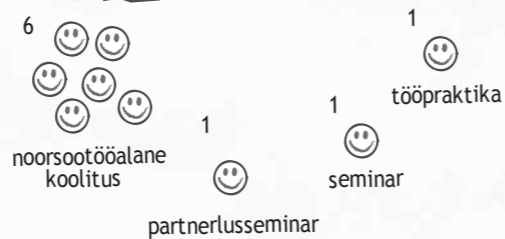
Toetusajaajate päritolu maakonniti

Koolitustegevus ja võrgustikuprojektid (alaprogrammid 3.1 ja 4.3)

esitatud projekte	25
toetatud projekte	9
programmiriikidega (alaprogramm 4.3)	5
maailma noored (alaprogramm 3.1)	4
toetusprotsent esitatud taotlustest (%)	36
eraldatud toetussumma (EEK)	2,124,217

Projektide tüübid

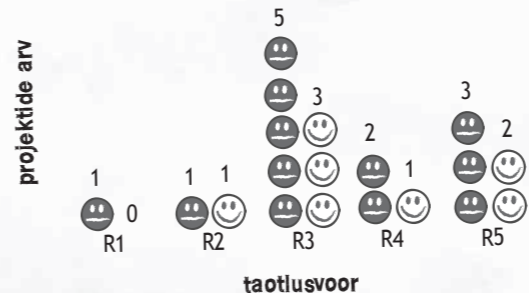
Toetusesaajate päritolu maakonniti

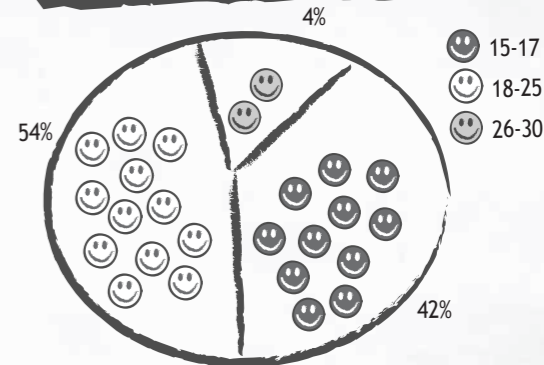
Noorteseminarid (alaprogramm 5.1)

esitatud projekte	12
toetatud projekte	7
kohalikud noorteseminarid	5
rahvusvahelised noorteseminarid	2
toetusprotsent esitatud taotlustest (%)	58
eraldatud toetussumma (EEK)	1,233,560

Esitatud ja toetatud projektid

Projektides osalejate vanus

Toetusesaajate päritolu maakonniti

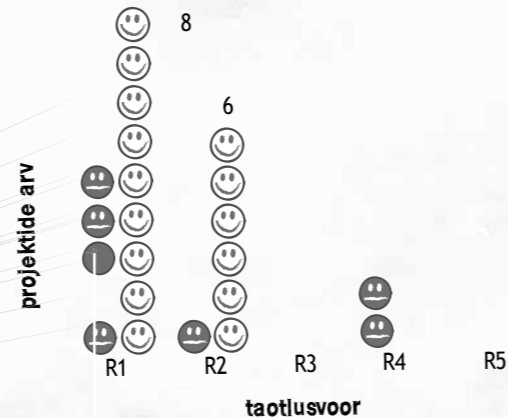
Noorte demokraatiaprojektid (alaprogramm 1.3)

esitatud projekte	3
toetatud projekte	1
toetusprotsent esitatud taotlustest	33
Eraldatud toetussumma (EEK)	377,975

☹ esitatud projektid
☺ toetatud projektid

Euroopa vabatahtlik teenistus (alaprogramm 2)

esitatud projekte	42
toetatud projekte	37
toetatud teenistusi	69
Individaalsed projektid	33
Grupiprojektid	3
Individaalsed ja grupiprojektid	1
toetusprotsent esitatud taotlustest (%)	88
eraldatud toetussumma (EEK)	6,602,333

Toetatud projektid

Alaprogramm 1.1 NOORTEVAHETUSED	Projekti nimetus	Eraldatud toetus (EEK)
R1		
Eesti Kurtide Noorte Organisatsioon MTÜ	BDYE III: Kurtide elu ja toimetulek ühiskonnas	299 192
HeadEst MTÜ	Youth Power in Nature	344 225
Narva Noortekeskus	S Sandby- Narva	65 622
ALP Satellite MTÜ	Crossing Patterns	252 567
Vanem Vend Vanem Õde Eesti Assotsiatsioon MTÜ	European Citizenship	67 218
Mõniste Kooli Noored / Maarika Niidumaa	Kuidas tutvustada ja hoida rahvuskultuuri Euroopa Liidus	0 *
Lastekaitse Liit MTÜ	GO!	0
Eesti Psühholoogiaüliüpilaste Ühendus (EPSÜ) MTÜ	Youth in Action for Children	0
Kuusalu Keskkool	Muusika ühendab	0
Sütevaka Gümnaasiumi Toetajate Ühendus MTÜ	Till Eulenspiegel - Till Ulenspiegel	75 933
F.F.Team / Jelena Kuskova	Open Doors, Equal Opportunities	317 955
Noorteühendus Juventus MTÜ	You make your own future!	0
Räpina Ühisgümnaasium	Räpina-Helsinki/Helsinki-Räpina	31 856
AEGEE-Tartu MTÜ	Midsummer's Euro-Week Dream	0
Tartumaa Rahvakultuuri Keskseelts MTÜ	The olive tree as a symbol of peace, friendship and culture, source of life	92 112
Kagu Kabujalakõsõ MTÜ	Rahvusvaheline noorte koolitusprogramm "Noorte Suveteater"	0
Virumaa Noorte Initsiatiiv MTÜ	European Kaleidoscope	196 678
Kadrina Lastekaitse Ühing	Find Yourself	0
Eesti Noorte Frankofiilide Ühendus MTÜ	Francestonia	0
Eesti Punane Rist Tallinna Selts	Vähemused ühiskonnas / Minorities in society	57 173
Õkva Mõtsa / Ruth Talmet	Learning through sports and outdoor activities	306 170
Kohtla-Järve Järve Vene Gümnaasium	Family, friendship and ecological communities	95 976
Tartu Saksa Kultuuri Instituut MTÜ	Who are foreigners? Getting to know and understand foreigners in your own country and in the EU	0
Suure-Jaani Noortekeskus	Meid ühendab muusika	0
Eesti Kristlike Arstitudengite Grupp / Taavi Hallik	Arst ja karjäär (Arstitudengi tulevikunägemus)	0
Kokku		2 202 676
R2		
Näsusepa / Kärt Villemsen	Play it Forward	76 308
Sillamäe Eesti Põhikool	An exchange visit to Kotka	0
Püüksi rühma kodutütred / Viivi Jõqiso	Sõbrad külas	85 337
Urban Style MTÜ	Tants ei ole lahing. (Dance is not a Battle)	0
Cymbidium / Henri Reeder	Dancing with stars	253 506

Head Sõbrad MTÜ	Ilmapuu	67 531
Türi Avatud Noortekeskus MTÜ	Youth, the future of environment is in our hands!	256 792
Seikluspisik MTÜ	Alkoholism=Lastehaigus?	0
Tsirkusestudiod Folie MTÜ	Tzirkus	333 617
Kungla MTÜ	Finno-Ugrian Colours Through Young Eyes	89 233
Pärnu Methodist Church MTÜ	Mission Adventure Estonia 08	0
Sillamäe Linnavalitsus	Hooju juurde!	110 637
Tartu Emajõe Kool	Visually Impaired Youth Action	145 513
Põlvamaa Noortekogu / Eveli Tigas	Value the Surroundings and Yourself	290 604
Nirgid / Kairi Järvetar	Roheline Võti	192 500
EGEA-Tartu	Tar - To - Groningen	0
Noorteühendus Juventus MTÜ	You make your own future!	0
Tähe Noorteklubi MTÜ	Jump for life - Läbi tantsu mina-pildi tunnetamine	0
HeadEst MTÜ	Being active, being cool: Nature freaks and proud of it	289 462
Kokku		2 191 040
R3		
Tallinna Gospelkoor MTÜ	Kultuuridevaheline mõistmine läbi muusika	0
Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus	Noored ja Euroopa avatud võimalused	0
Leisi Keskkool	FOLKeando	0
Narva Noortekeskus	S Sandby- Narva - we will back	0
AECEE-Tartu MTÜ	Doing Thinking - Intercultural Dialogue	0
Avinurme noored / Mari-Liis Tikerperi	Hidden Piece of Europe	191 342
Tantsuklubi Cris MTÜ	Nature - a source of healthy lifestyle	0 *
Põlva Ühisgümnaasiumi õpilasesindus / Jaana Aedmäe	Wie Jugendarbeit geht: Begegnungen - How youthworks works: Interaction	30 214
Kokku		221 556
R4		
Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus	Noored ja Euroopa avatud võimalused	133 591
Karksi-Nuia Noortekeskus	Tere 2009	0
Tartu Ülikooli Üliõpilaskonna Sihtasutus	Noored mõjutavad hariduspoliitikat	167 763
Kokku		301 354
R5		
Noored Rohelised MTÜ	Future Rights on a Young Digital Road	268 417
VKHK noored / Oivi Koolmeister	VKHK noored Saksamaale	0
Tallinna Gospelkoor MTÜ	Positive music, happy people!	0
Võru Kesklinna Gümnaasium	Suur ja väike Euroopas	0
VKG Youth in Action Project Group / Maive Salakka	Moving on	79 954
Kungla MTÜ	Practising Democracy in Europe through Local Youth Elections	0
Kungla MTÜ	Võidusõit algab iseendast	108 431
Loovkeskus MTÜ	Let's play	332 850

Tantsuklubi Cris MTÜ	Nature a source of healthy lifestyle	0
Karksi-Nuia Noortekeskus	Tere 2009	288 070
Continuous Action MTÜ	Fly to Eur-hope	97 165
Eesti Väitusselts MTÜ	TLN IV 09	0
AECEE-Tartu MTÜ	4seasons-4reasons - part II	0
Kokku		1 174 888
KOKKU		6 091 513

Alaprogramm 1.2 NOORTEALGATUSED	Projekti nimetus	Eraldatud toetus (EEK)
R1		
ProjectsAreUs.org MTÜ	Dialog	0 *
Tegusad Eesti Noored MTÜ	Erinev keel, ühine kodu, sama eesmärk	0
Hinokad MTÜ	Noortekogus: Tuuni ennest roheliseks	138 900
Goestonia MTÜ	Noortemäng: Avasta Eesti	0
Tegusad Eesti Noored MTÜ	Linn Lilleliseks 2008	49 855
Eesti Armeenia Noorte Liit MTÜ	Armeenia huviliste vabaajakeskus "NUR"	104 473
Noortegrupp KENTSAD	Läänemere mereröövlid	93 789
Ajaloolise taaskohastamise selts Idatee Vardjad MTÜ	Õöpäev tuhat aastat tagasi	33 180
Tartu Vanqla	Kunst tegevuses	137 500
Pelgulinna Lastekaitse Keskus MTÜ	Kõigil on võimalus	114 248
Tähe Noorteklubi MTÜ	Noorte juriidilised valikud raamatus, videos ja elus	0
Murelaste ja probleemsete noorukite toetajate ühing OMOS MTÜ	On the Way to Tolerance	0
Noortevahetuse Arengu Ühing ESTYES MTÜ	Promotion of Voluntarism through developing Voluntary Servis in Ida Virumaa	0
Nägemispuudega Noorte Tugigrupp	Nägemispuudega noorte aja sisustamine suvelaagris	148 156
Märjamaa Valla Noortekeskus	Noorsoolikas 2008	0
Tähetolm MTÜ	Festival "Algab Suvi 2008!" - Väärtusta emotsioone!	0
Noorteühendus SIIN MTÜ	Russain school world of Tallinn	70 000
Kokku		890 101
R2		
Tegusad Eesti Noored MTÜ	Erinev keel, ühine kodu, sama eesmärk	125 000
Misso Noorteklubi	Õppelaager "Teeme enda suve lahedaks!"	47 400
Teater Max Moda MTÜ	Õppeprojekt "Jää ja tuli"	0
Kinoonud MTÜ	Muusikal, film (MUFI)	50 295
Pimedate Ööde Filmifestival MTÜ (Just Film 2008)	Noorte aktiivne osalus laste- ja noortefilmide festivalil Just Film 2008	50 000
Rahvaliidu Noored MTÜ	Noored teevad tulevikku!	0
Hariduse Edendamise Sihtasutus	Sinu võimalused - meediaportaal	0
Red Kite	Films - reality on the screen	0

Tähe Noorteklubi MTÜ	Noorte võistlussari "Kunst vs Prügi"	0
Loovkeskus MTÜ	Noorte Kunstide Festival "Midaqi Muud...2008"	0
Tähe Noorteklubi MTÜ	-	118 844
Varstu Noorteklubi "Kõgõkoqo" MTÜ	Killuke	0
IPS Eesti MTÜ	Ajakirjandusvabadus ja demokraatia	0
EMK Võru Kogudus MTÜ (noorte-grupp "Young")	Saame ise hakkama	83 971
Loomingulise arengu ja vaba aja veetmise keskus GAGARIN MTÜ	Ohutu tee	70 615
Jõhvi Noortekeskus MTÜ	YOUTH, Check that!	140 483
Kokku		686 608
R3		
Rapla Invaspordi Klubi Refleks MTÜ	SMS - (Sina-Mina-Sõbrad)	0
Rapla Invaspordi Klubi Refleks MTÜ	Lapsepõlve muinasjutumaa	0
Rays of Success / Natalja Mahnova	Rays of Success	140 646
Baltic Armenian House MTÜ	Caucasus - the Territory of Peace	0
Õpilasest Ettevõtjaks MTÜ	Õpilasest Ettevõtjaks 2008	0
Otepää noored MTÜ	Kvaliteetne haridus kõigile	0
Räpina Ühisgümnaasium	Heategevus noorte südamesse	68 363
Narva Kreenholmi Gümnaasium	Vihmavari	0
Veriora Noortekas SA	Rokk on parem kui (Saku)rock	0
Karksi-Nuia Noortekeskus	Teeme mõllu -järvemõllu	0
Noorte-grupp Dogstonia / Marianne Kosk	Väikesed kunstnikud, kes teevad suuri tequsid!	0
Jõhvi Noortekeskus MTÜ	Teha ja olla koos	0
Sillamäe Vanalinna Kool	Saaremaa - tema müüdid ja reaalsused	89 333
Avatud Maailm MTÜ	Eesti-Soome Õpilaev	0
Tartu Laste Tugikeskus MTÜ	Edasi elus, edasi Eestis, Edasi Euroopas	52 617
Otepää Gümnaasium	Kunstikuu Otepää Gümnaasiumi õpilastele	0
Põlvamaa Noortekoogu ja PÜG ÕE - "Katuseluuk"	Põlvamaa noortekaart	62 460
Hugo Treffneri Gümnaasium	Koosmeel	100 000
Tartu Gei Liit	Belonging	100 000
Kokku		613 418
R4		
Eesti EKB Koguduste Liit	Talvefestival "Juge Särada"	134 573
Baltic Armenian House MTÜ	Caucasus - the Territory of Peace	100 000
Otepää noored MTÜ	Kvaliteetne haridus kõigile	0
Valga Vene Gümnaasium	Suhtlemisokusega stressivabaks	79 876
Teater Max Moda MTÜ	Kutuuri kui rahvuse peegel	0
Varstu Noorteklubi "Kõgõkoko" MTÜ	Kompass	0
Varstu Noorteklubi "Kõgõkoqo" MTÜ	Tule kaasa!	112 500
Kokku		426 949
R5		

J.N.N.N / Natalia Jefimova	Aktiivne vabadus	77 550
Loomingulise arengu ja vaba aja veetmise keskus GAGARIN MTÜ	Tulevikku - kindlustundega	88 365
VITATEAM MTÜ	Narva Noortekohvik	140 034
Pühajärve Põhikool / Otepää Vallavalitsus	Snowwhite	0
Märjamaa Valla Noortekeskus	Miks?Seks?	82 329
Varstu Keskkooli Õpilasomavalitsus / Eva Juhanson	Kas meie loome kunsti või kunst meid?	0
Noorteklubi Damtan Dance MTÜ	LGBT Friendly wwworld	0
Toetuspunkt MTÜ	Uued rajad	92 150
Jutulind MTÜ	Tallinn - meie pealinn II	146 693
Noorteklubi ESIK MTÜ	Alternatiivne noortetöö Sakus	97 980
Õokull MTÜ	Libe Raal Tartine Crew	73 900
C.R.Jakobsoni nim.Gümnaasiumi balletistuudio	Tants ühendab meid, tants lähendab meid	0
Keskmaa Ordu MTÜ	Beleriandi Lood III	64 541
Tee Kuubis MTÜ	Old Spaces, Living Art (The OSLA Project)	188 870
Noarootsi Gümnaasiumi Õpilasesindus / Gerli Aavik	Rahvusvahelised nädalad	0
Paide Kultuurikeskus / Paide Linnavalitsus	Järvamaa Noorte Filmikonkurss "FLINT"	73 777
Andre Laine Team MTÜ	ESTRUS - koos	65 000
Haljala Noortekeskus MTÜ	Sotsiaalteater - meie võimalus	14 220
Mart Tartlani Kultuuri ja Hariduse Edendamise Büroo MTÜ	Veebisaadete sari "Esimesed triibulised"	0
Kating Noored MTÜ	Terve ja rõõmus Euroopa noor	0
Loovkeskus MTÜ	Noorte võistlussari: Kunst vs Prügi	125 000
Varstu Noorteklubi "Kõgõkoko" MTÜ	Võta ise ette	110 260
Võru Noorte Muusikamaja MTÜ	Muusika kõigile	0
Kokku		1 440 670
KOKKU		4 057 746

Alaprogramm 1.3 NOORTE DEMOKRAATIAPROJEKTID

	Eraldatud toetus (EEK)	
R1		
Kokku	0	
R2		
Noorteühendus SIIN MTÜ	Demokraatia Kool	0
Euroopa Noorte Ühinq MTÜ	Free and Democratic European Space	0
Kokku	0	
R3		
Eesti Üliõpilaskondade Liit MTÜ	Tulevaste otsustajate demokraatliku kogemuse edendamine	377 975
Kokku	377 975	
R4		
Kokku	0	
R5		

Kokku		0
KOKKU		377 975
Alaprogramm 2	Vabatahtlik	Eraldatud toetus (EEK)
EUROOPA VABATAHTLIK TEENISTUS		
R1		
Noortevahetuse Arengu Ühing EstYes MTÜ / VK Eragümnaasium	Selma Sulejmanovic	194 018
Noortevahetuse Arengu Ühing EstYes MTÜ / Viiratsi Children's house	Thomas Calderan	
Noortevahetuse Arengu Ühing EstYes MTÜ	Dmitri Fefilov	110 621
Foundation Maarja Village	Teresa Lintner	119 384
Foundation Maarja Village	Miriam Thoma	120 948
Continuous Action MTÜ / European Movement Estonia NGO	Mari Tupits	64 965
Continuous Action MTÜ / European Movement Estonia NGO	Rauno Piirsalu	
Eesti Erinoorsootöö Ühing noOR MTÜ / noOR	Katre Laasi	41 307
Continuous Action MTÜ / Kindergarden Kullatera	Elisabet Trilla Bestregui	
Continuous Action MTÜ / Kindergarden Asunduse	Lara Karsten	
Continuous Action MTÜ / Continuous Action	Ana Trocin	436 618
Continuous Action MTÜ / Saku Culture and Youth Centre		
Continuous Action MTÜ / Saku Culture and Youth Centre		
MTÜ Head Est		320 755
MTÜ Head Est		
Pelgulinna Child Welfare Centre	Kristjan Saarsalu	32 373
Kokku		1 440 989
R2		
Pahkla Camphilli Küla	Nolwenn Robert	118 914
Diakoonia Aasta Eestis / Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskus	Patrice Von Hinrichs	
Diakoonia Aasta Eestis / Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskus	Fabian Brüder	
Diakoonia Aasta Eestis / Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskus	Inga Christin Maier	0
Diakoonia Aasta Eestis / Lasteaed "Päkapikk"	Leonie Richter	
Diakoonia Aasta Eestis / Päevakeskus "Vinger" MTÜ	Mareike Scholz	
Noortevahetuse Arengu Ühing EstYES / MTÜ Edu Valem Kindergarden	Lisa Hänel	
Noortevahetuse Arengu Ühing EstYES / Laagna Lasteaed Põhikool	Sofia Teske	
Noortevahetuse Arengu Ühing EstYES / Laagna Lasteaed Põhikool	Diana Nikolovska	484 419
Noortevahetuse Arengu Ühing EstYES / School of Young Managers	Margarita Voskanyan	
Noortevahetuse Arengu Ühing EstYES / Imastu Residential School		
Noortevahetuse Arengu Ühing EstYES / Imastu Residential School		
Eesti Erinoorsootöö Ühing noOR MTÜ / noOR		60 552
MTÜ Noorteühendus SIIN	Bruno Ramos	
MTÜ Noorteühendus SIIN	Margarita Kolos	0
MTÜ Continuous Action / Kindergarden Kullatera	Nicole Kranz	

MTÜ Continuous Action / Kindergarden Tihase	Frederike Röhl	341 331
MTÜ Continuous Action / Kindergarden Asunduse	Elisabeth Bangert	
MTÜ Continuous Action / Kindergarden Asunduse	Alexandra Hörmann	
MTÜ öökull		58 503
Eesti Erinoorsootöö Ühing noOR MTÜ / noOR	Edson Viana	34 892
Kokku		1 098 610
R3		
MTÜ AEGEE Tartu		197 147
MTÜ Aiesec Eesti	Luca Podesta	92 080
MTÜ Eesti Euroopa Liikumine	Marco Santos	98 182
MTÜ Noortevahetuse Arenguühing ESTYES / Tallinn Haabersti Leisure Centre	Marina Mestres Bruna	
MTÜ Noortevahetuse Arenguühing ESTYES / Imastu Residential School	Nuria Iturbide	
MTÜ Noortevahetuse Arenguühing ESTYES / Noorteühendus IYC MTÜ	Irene Nunez Cid	575 717
MTÜ Noortevahetuse Arenguühing ESTYES / Märjamaa Valla Noortekeskus	Katalin Csontos	
MTÜ Noortevahetuse Arenguühing ESTYES / Tallinna Children's House Kopli Shelter House	Iulia Cherkasova	
Eesti Erinoorsootöö Ühing noOR MTÜ / noOR	Victoria Arnold	
Eesti Erinoorsootöö Ühing noOR MTÜ / Paistu Vallavalitsus	Atanas Petkovski	
Eesti Erinoorsootöö Ühing noOR MTÜ / Käo Päevakeskus	Katharina Summerauer	320 521
Eesti Erinoorsootöö Ühing noOR MTÜ / Habaja Open Youth Centre	Michal Wojtkowiak	
Eesti Erinoorsootöö Ühing noOR MTÜ / Tallinna Puuetega Inimeste Koda	Guillaume Montbobier	
MTÜ Continuous Action / Leppneeme Lasteaed		118 367
Diakoonia Aasta Eestis / Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskus	Patrice Von Hinrichs	
Diakoonia Aasta Eestis / Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskus	Fabian Brüder	
Diakoonia Aasta Eestis / Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskus	Inga Christin Maier	515 947
Diakoonia Aasta Eestis / Lasteaed "Päkapikk"	Leonie Richter	
Diakoonia Aasta Eestis / Päevakeskus Vinger MTÜ	Marieke Scholz	
Kehra Social Center	Magdalena Niessner	65 716
Võru Day Care Center	Caroline Dechamps	116 254
	Louise Derhille	
Pahkla Camphilli Küla	Lars Roll	230 787
	Robert Rempel	
Kokku		2 330 718
R4		
MTÜ Noortevahetuse Arengu ühing EstYes	Ly Aer	84 335

TDM 2000 Eesti	Frederico Gaviano	119 071
Tallinna Noorsootöö Keskus	Pedro Resende	0 *
Tallinna Noorsootöö Keskus	Adrian Serantes	
MTÜ Continuous Action / Pärnu Õppenõustamiskeskus	Eduardo Angulo Munoz	69 471
MTÜ Continuous Action / Pärnu Õppenõustamiskeskus	Harald Alexander Werner	
MTÜ Together Estonia	Kadi Rannaste	243 618
MTÜ Together Estonia	Anne-Mai Helemäe	
Eesti Rahvamuuseum	Cindy Julien	0 *
Kokku		516 494
R5		
NGO Continuous Action / Kindergarten Asunduse	Veronica Ceracchi	
NGO Continuous Action / Continuous Action	Mara Arakelyan	140 272
NGO Continuous Action / Kindergarten Tihase	Anna Slätt	
NGO Continuous Action / Continuous Action	Szabolcs Bence Pal	130 806
MTÜ Noortevahetuse Arengühing ESTYES / EstYes	Ekaterina Kuznetsova	237 437
MTÜ Noortevahetuse Arengühing ESTYES / Rakvere Social Support Center	Francisco Puchades Ortiz	
Eesti Rahvamuuseum	Cindy Julien	116 332
Tallinna Laste Tuuikeskus / Tallinna Perekeskus	Lucas Barreiro Lemos	122 826
NGO Öökull	Giulio Capuzzo	245 871
	Syusanna Vanetsyan	
VITA TEAM NGO / Daycare center LAD	Dmyro Tsyarkin	108 306
Together Estonia	Jelizaveta Dubovik	113 673
ALP Satellite	Silvia Gonzalez Moreno	0
	Pellerey Arnaud	
Kokku		1 215 522
KOKKU		6 602 333

Alaprogramm 3.1 MAAILMA NOORED	Projekti nimetus	Eraldatud toetus (EEK)
R1		
Saku Huvikeskus	Inclusion and Communication through Arts	0 *
Eesti Noorsooprojekt MTÜ	I'm curious and I jump for you!	0
Öökull MTÜ	Virtuous democracy, effective management	225 577
Young and Brave MTÜ	Health and Nature in Europe	0
Viljandi Paalalinna Gümnaasium	Erivajadusega noor - Kes sa oled?	0
Continuous Action MTÜ	New old neighbours	0
Kuuste Kool	Unity in diversity	280 966
Saue Noortekeskus	Noorte Krimmi eestlaste jälgedes	185 882

Noortekeskus KOHT MTÜ	Rahvusvaheline vabatahtlike laager 2008: muinasjutt vaprastest vabatahtlikest	0
Eesti Erinoorsootöö Ühing "noOR" MTÜ	European Voices: Citizenship Through Speech	346 760
Keeltekooll In Down-Town MTÜ	Re-acting European Youth!	0
Noortehendus SIIN MTÜ	Let's play it	0
Kokku		1 039 185
R2		
Viljandi Paalalinna Gümnaasium	Erivajadusega noor - Kes sa oled?	0
TDM 2000 Estonia MTÜ	Advanced Training on Project Management	250 189
Eesti Euroopa Liikumine MTÜ	Shadow Builds Partnership	14 658
Tähe Noorteklubi MTÜ	Intercultural Youth Indipendence	0
Baltic Armenian House MTÜ	A Dialog for Change	320 677
Jäätiseklubi / Liivi Hiienurm	Elu võimalikkus maapiirkondades kiiresti arenevas ühiskonnas	0
Loomingulise arenngu ja vaba aja veetmise keskus GAGARIN MTÜ	Loodus ilma piirideta!	0
Kokku		585 524
R3		
Valdeku Arengukeskus MTÜ	Welcome to Kiev	0
SeeMe MTÜ	Gender roles through the time	209 320
Euroopa Noorte Ühing MTÜ	Make Europe our Union	373 093
Noorsooühing Rõuge Noorteklubi MTÜ	On the Crossroad of Cultural Diversity	0
Sonico MTÜ	Euroopa ja Lähis-Ida vaheline kultuurisild	0
Kokku		582 413
R4		
Together Estonia MTÜ	Theatre for Peace	0
Trajectory@ Noorteorganisatsioon MTÜ	Exploring Dialogue	0
YWCA-YMCA of Estonia MTÜ	Together for PEACE	0
IPS Eesti MTÜ	Ajakirjandusvabadus ja demokraatia	0
Kokku		0
R5		
Kohtla-Järve Tammiku Gümnaasium	Meie võimaluste tänav	179 193
Continuous Action MTÜ	It's up to you!	0
AEGEE-Tartu MTÜ	Pop/Rock - Non STOP	0
Baltic Armenian House MTÜ	Take an Action for Peace	0
Life Zone MTÜ	Media Sapiens - Communication Skills and Media in Youth Projects	298 834
Estonian UNESCO Youth Association MTÜ	Fenno-Ugria Tribes: Unity of Russia and EU	0
Kokku		478 027
KOKKU		2 685 149

Alaprogramm 4.3	Projekti nimetus	Eraldatud toetus
-----------------	------------------	------------------

KOOLITUSED JA VÕRGUSTIKUPROJEKTID		(EEK)
R1		
Karksi-Nuia Noortekeskus	Forum Training	278 353
V.I. Training Association MTÜ	From Practice to Perfectness	0
Tallinna Noorsootöö Keskus	O.U.T. - A Training course on outdoor education	0
Kokku		278 353
R2		
AIESEC Eesti MTÜ	ProjectEDU (International Training to Foster Non-formal Education in Schools)	412 585
Together Estonia	Visibility: The Content Generation	0
ProjectsAreUs	Young European Film Makers - Creating A European Image	0
Kokku		412 585
R3		
Tartu Linnavalitsus	Noorsootöötaja leitud küberdzunglist!	174 513
Trajectory@ Noorteorganisatsioon MTÜ	Getting GLocal: Zooming Environment	0
Spordikoolituse ja -Teabe SA	Noorsoo- ja spordiprojektide ekspertide kohtumine	86 917
Eesti Noorsootöö Keskus	Youth policy linked with youth leisure time activities	0
Kokku		261 430
R4		
Together Estonia MTÜ	Youthpass for better quality in youth exchanges	0
Kokku		0
R5		
Youth group "Sharing is caring" / Alice Podelsky	Celebrating Children Rights	261 408
Estonian UNESCO Youth Association MTÜ	Reconfiguring Perceptive Borders Through Art	0
Continuous Action MTÜ	Total Support	0
Kokku		261 408
KOKKU		1 213 776

Alaprogramm 5.1	Projekti nimetus	Eraldatud toetus (EEK)
NOORTESEMINARID		
R1		
Eesti Noorteühenduste Liit MTÜ	YOU in action	0
Kokku		0
R2		
Eesti Noorteühenduste Liit MTÜ	You in Action	268 965
Kokku		268 965
R3		
Sõmeru Põhikool	Õpilasesinduste infopäev viiele VUPSS põhikoolile	11 328
Korruptsioonivaba Eesti MTÜ	Korruptsiooniteadlikkuse suurendamine noorte hulgas	0

Eesti Noorteühenduste Liit MTÜ	Regional debate cycle on the future challenges for youth and youth policy	164 743
Youth Assembly of Estonian Centre Party	Go abroad, work & study - come back!	0
Noorteühing Eesti 4H MTÜ	Noortekonverents "Kuidas olla edukas noor kodukohas?"	201 309
Kokku		377 380
R4		
Euroopa Maja MTÜ	Riiklik MEP 2009	114 499
Korruptsioonivaba Eesti MTÜ	Noorte korruptsiooniteadlikkuse suurendamise projekt	0 *
Kokku		114 499
R5		
Tallinna Tehnikakõrgkool	Loogistikaseminar 2009	0
Maaailma Lapsed MTÜ	Eesti Mudel NATO simulatsioon 2009	100 295
AIESEC Eesti MTÜ	Noorte koostöö Euroopa vastutustundliku tuleviku nimel	372 420
Kokku		472 715
KOKKU		1 233 560

* Tärniga tähistatud projektid on katkestatud pärast Euroopa Noored Eesti büroole esitamist.

** "R" numbriga tähistab taotlustähtaega (R = ik round):

R1 - 1.veebruari taotlustähtaeg

R2 - 1.aprilli taotlustähtaeg

R3 - 1.juuni taotlustähtaeg

R4 - 1.septembri taotlustähtaeg

R5 - 1.novembri taotlustähtaeg

*** Kõik summad ülaltoodud tabelis on esitatud maksimumsummas - st toodud summa on võimalik vaid juhul kui projekt vastab kõigile rahastamiseks ette nähtud tingimustele.

Siit leiame ülevaate peamistest 2008. aasta tegevussuundadest SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroos. Tutvuda saate erivajaduste ja vähemate võimalustega noorte kaasamiseks tehtud tööga ning büroo koordineeritud koolitustegevusega. Kirjeldatud on ka büroo organiseeritud aasta suursündmusi ning väärtuste arendamist kogu programmi Euroopa Noored rakendusperioodi raames Eestis. Uue suunana alustas büroo 2008. aasta teises pooles Euroopa Sotsiaalfondi riikliku programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ elluviimist ühe partnerina. Ka neid tegevusi oleme siin peatükis lühidalt kirjeldanud.

Marit Kannelmäe-Geerts

Kaasatusvaldkonna koordinaator

2008. aasta prioriteediks kaasatuse valdkonnas olid jätkuvalt maa- ja väikelinnanoored, töötud noored ning riigikeelt mittevaldavad noored. Eesmärgid, mis büroo endale sellel aastal seadis, olid peamiselt suunatud toetavate tegevuste arendamisele. Soov oli pakkuda noorsootöötajatele võimalust arendada oma oskusi, teadmisi ja pädevusi kaasamiseks erivajadustega ja vähemate võimalustega noori nii oma igapäevatoos kui ka programmi Euroopa Noored projektides. Lisaks pakkus büroo nõustamist ja konsultatsiooni ka noortele, et nende projektid oleksid hästi teostatud ning kvaliteetsed.

Maa- ja väikelinnanoorte kaasatuse tõhustamiseks olid 2008. aastal prioriteetseteks maakondadeks jätkuvalt Valgamaa, Võrumaa, Põlvamaa, Lääne- ja Ida-Virumaa. Nimetatud maakondadesse suunati põhiline infotegevus ja loodi otsesid kontakte kohalike noortevaldkonna organisatsioonidega, et juhtida informatsioon programmist noortele võimalikult kättesaadavatesse infoallikatesse. Tõhus infotöö tasus

ära ja nende maakondade aktiivsus programmis kasvas märgatavalt. Seetõttu on 2009. aastaks seatud uued prioriteetsed maakonnad - Läänemaa, Viljandimaa, Jõgevamaa, Saaremaa ja Hiiumaa - et ka nende maakondade noored ja noorsootöötajad programmist paremini osa saaks. Maa- ja väikelinnanoorte aktiivsuse jätkuvale toetamisele andsid olulise tõe ka Euroopa Noortenädalal toimunud kohalikud ja maakondlikud konsultatsioonid ning lõppkonverents, kus osales 228 noort üle terve Eesti. Väga rohkearvuliselt oli esindatud eelnevalt üsna väheaktiivne Valgamaa ja osalema olid tulnud ka Ida-Virumaa noored, kugi seal toimus Noortenädala raames ka kohalik konverents.

Töötute noorte osaluse suurendamisele on kaasa aidanud 2007. aastal noortega töötavatele inimestele suunatud koolitus „Noorte töötajate kaasamine läbi mitteformaalse õppimise” (vt <http://euroopa.noored.ee/tegevus>). Koolituse tulemusena korraldas Tähe Noortekeskus 2008. aastal noortealgatusprojekti „Noored vanemad tegudele”, mis innustab noori vanemaid omandama tööturul vajalikke oskusi ja pädevusi. 2008. aasta juunis toimus aga Euroopa vabatahtliku teenistuse projekt, kus osales kriminaalhoolduses olev noormees, kelle tugiisik samuti eelpoolmainitud koolitusel osales. 2008. aastal käsitleti töötuse teemat väga mitmetes noorte algatatud projektides, mis näitab, et nii noorsootöötajad kui ka noored on võtnud sellele probleemile leevenduse leidmise oma ettevõtmiste eesmärgiks. 2007. aasta koolituse järeltegevusena alustasid koostööd Euroopa Noored Eesti büroo ja SA Õpilasmalev, mille tulemusena toimus suvel pilootprojekt „MAlgatus 2008”. Ettevõtmise eesmärgiks oli toetada noorte ettevõtlikkust ja algatusvõimet leidmaks lahendusi väljakutsuvates olukordades - nimelt tuli Õpilasmalevas töötavatel noorterühmadel teha midagi head ka kohalikule kogukonnale. MAlgatus kujunes nõnda väärtuslikuks ja noori kaasahaaravaks ürituseks, et ka 2009. aastal on plaanis sarnane ühisprojekt taas ellu kutsuda.

Riigikeelt mittevaldavate noorte kaasamistöös jätkus 2008. aastal koostöö MTÜ V.I.T.A Teamiga, kes on aasta jooksul viinud läbi hulgaliselt info- ja nõustamisüritusi Ida-Virumaa vene keelt kõnelevate noorte

hulgas. Ida-Virumaa noorte huvi programmi Euroopa Noored vastu on peale V.I.T.A infotegevuste algust märgatavalt kasvanud. Näitena võib tuua Euroopa vabatahtliku teenistuse alaprogrammi, kus eelnevatel aastatel on olnud Ida-Virumaalt pärit noorte soov projektides osaleda äärmiselt madal ja peamiselt on projektides osalenud Tallinnas elavad vene keelt kõnelevad noored. Nüüd on aktiivselt projekti otsimas ligikaudu kümme Ida-Virumaa noort. Uue suunana Euroopa vabatahtlikus teenistuses on Ida-Virumaal tekkimas ka saatvaid ja vastuvõtvaid organisatsioone, mis on kindel märk heast info- ja toetustööst.

2008. aasta oktoobris toimunud rahvusvaheline seminar „Intercultural dialogue without subtitles”/ „Межкультурный диалог без субтитров” (vt <http://euroopa.noored.ee/node/1554>) pani aluse mitmele 2009. aasta algatusele ning tõi programmi võimalused ja väärtused lähemale rahvusvahemustega töötavatele inimestele, soodustades samas eri maade kolleegide koostööd. Seminar, mis toimus Euroopa kultuuridevahelise dialoogi aasta ja Eesti Vabariigi 90. juubeliaasta rahvuste kuu raames, teostati Eesti, Läti, Leedu, Soome ja Saksa Euroopa Noored büroode koostöös. Toimunud kohtumise käigus tekkis ka mitmeid ideid tulevikuprojektideks. Näiteks sai alguse idee korraldada Eestis siinsete eesti ja vene noorte projekt, kus noored saaksid omavahel jagada lugusid oma (esi)vanematelt ning seeläbi luua parema pinnase teineteisemõistmiseks. Inspireerituna Euroopa vabatahtliku teenistuse kogemustest käidi välja idee korraldada Eesti-siseseid projekte, kus näiteks Ida-Virumaalt pärit vene noorel oleks võimalik minna mõneks ajaks vabatahtlikuks mõnda sellisesse piirkonda Eestis, kus vene rahvusest inimesi ei ela ja vastupidi. Ühtlasi toodi esile vajadus toetada enam vene noortega töötavate (ja just vene keelt töökeelena kasutavate) spetsialistide professionaalset arengut läbi koolituste, seminaride jms.

Järje sai ka 2007. aastal edukalt toimunud inimõiguste koolitus. Uue, paralleelselt eesti- ja venekeelse koolituse eesmärgiks oli teadvustada inimõiguste teema olulisust noorsootöös ning arendada noorsootöötajates selleks vajalikke pädevusi.

Programmi Euroopa Noored alaprogramm	Toetatud projektide/teenistuste arv kokku	Erivajaduste ja vähemate võimalustega noori kaasavaid projekte kokku	Erivajaduste ja vähemate võimalustega noortele suunatud projektid kokku summas (EEK)	Projektidesse kaasatud sihtgruppide riskitegurid* (EVT puhul teenistustesse kaasatud sihtgruppide riskitegurid)					
				Geograafiline asukoht (maa ja väikelinna noored)	Sotsiaalne olukord	Majanduslik olukord	Tervislik olukord ja erivajadus	Hariduslik taust	Kultuurilised ja keelelised erinevused
Rahvusvahelised noortevahetused	35	25	4 473 107	10	9	15	2	5	8
Kohalikud ja rahvusvahelised noortealgaused	44	44	4 182 745,9	19	22	22	5	17	16
Noorte demokraatiaprojektid	1	1	402 117,40	1	1	1	0	0	1
Euroopa vabatahtlik teenistus	37 projekti/ 68 teenistust	20 projekti / 33 teenistust	4 189 518	6	20	20	17	3	2
Koostööprojektid EL naabrapiirkonnaga	15	8	2 436 714	3	2	4	1	0	5
Koolitused ja võrgustikuprojektid	5	3	539 533	1	1	0	0	0	1
Noorte seminarid	6	6	916 176, 3	5	2	3	0	0	3
Kokku			12040989,4	45	57	65	25	25	36

* Üks projekt võib seejuures kaasata noori, kes samaaegselt puutuvad oma elus kokku ühe või enama tabelis toodud riskiteguriga.

Koolitustegevus

2008. aasta koolitustegevused programmi Euroopa Noored raames

Anna Kuzina

Koolitustegevuse koordinaator

Büroo üheks eesmärgiks on edendada kogemuste vahetust ja koostööd, mis võimaldab noorsootööd paremini korraldada nii kohalikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. See eesmärk on hästi integreeritud koolitustegevustesse. Mitteformaalse õppimise põhimõtetest lähtudes arendavad koolitused osalejate algatusvõimet ja loovust ning konkreetsete koolituskursuste käigus esile tõstetud spetsiifilisi pädevusi (sh teadmised, oskused ja suhtumiste/väärtuste kombinatsioon). Nii Eesti-sisesed kui ka rahvusvahelised koolitused toetavad programmi Euroopa Noored kvaliteeti ja tõhusust - annavad osalejatele võimaluse luua kontakti, saada inspiratsiooni ja leida ideid uute projektide teostamiseks!

Aastal 2008 korraldas büroo Euroopa Noored koolitus- ja koostöökava raames 54 üritust, kus osales ligikaudu 1120 noort ja noorsootöötajat. Ürituste hulgas on programmi Euroopa Noored kõigi alaprogrammide projektide kvaliteeti toetavad koolitused (nt STEP IN, mis tutvustab Euroopa vabatahtliku teenistuse võimalusi või KUPEK, mis tähendab kultuurilis-praktilist ettevalmistuskoolitust rahvusvahelise noortevahetuse korraldamisele kaasa aitamiseks), programmi mõju suurendavad sündmused (nt noortealgauste

projektikonkursi järelkoolitus, Kogemustekohvik, Väärtuste kogumiku õpitoad jne) ja nõ eriprojektid, mis panustavad programmi eesmärkide saavutamisse ning laiemas mõttes arendavad Eesti noorsootööd (nt Euroopa Noortenädala noortekonsultatsioon, kahekeelne seminar „Intercultural Dialogue without Subtitles” ja kahekeelne koolitus „Inimõiguste väärtused noorsootöös“, mis sai alguse detsembris 2007).

Mitteformaalse õppimise võimaluste populariseerimiseks korraldas büroo koostöös Haridus- ja teadusministeeriumiga 2008. aasta aprillis õpirännaku „Ka mitteformaalne on väärtus“ üldhariduskoolide huvijuhtidele, juhtkonna liikmetele ja aktiivsetele õpetajatele. Kogemusest inspireerituna korraldas büroo koostöös Eesti Noorsootöö Keskusega veel kaks õpirännakut, seekord juba huvikoolide õpetajatele. Õpirännakutel selgitati osalejatele mitteformaalse õppimise olemust, väärtust ja põhimõtteid ning otsiti ka võimalusi mitteformaalseks tegutsemiseks oma töökeskkonnas - noorte kaasamiseks oma tegevustesse nii ettevalmistuse, läbiviimise kui ka analüüsi protsessi käigus.

Selleks, et tuua üks enesetäiendamise võimalustest Eesti noorsootöötajatele n-ö koju kätte, korraldas Euroopa Noored Eesti büroo koostöös Prantsuse bürooga 2008. aasta aprillis noortevahetusprojektide kvaliteedi arendamisele suunatud rahvusvahelise koolituse ATOQ (Advanced Training on Quality) Eestis. Osalejad said jagada, analüüsida ning palju juurde õppida noortevahetuse võtmeteemadel, nagu näiteks projekti elutsüklil, noorte ja partnerite aktiivne osalus, kultuuridevaheline õppimine, erinevad meetodid, Euroopa kodanikuks olemine ja tegevuste analüüs. Seda kõike selleks, et aidata osalejal jõuda tema poolt tehtavas noorsootöös ja noorteprojektides uuele kvaliteetivõlde tasemele.

Büroo toetas ka 80 inimese osalemist 36-l rahvusvahelisel koolitusel, mis käsitlesid teemasid nagu mitteformaalse õppimise tunnustamine ja Noortepass, Euroopa Liidu noortepoliitika, kultuuriderahvuseline õppimine, Euroopa kodanikuks olemine, kaasatus, loovus, erinevate alaprogrammide kvaliteedi areng jne.

Muljeid koolitustelt osalenutelt

Margus-Tarmo Pihlakas

OÜ Avarda, programmi Euroopa Noored koolitaja

Tere hea päevik... Taas kord on võimalus lisada sulle üks mahlakas peatükk enda kogemusest, mis seekord leidis aset Bulgaaria mägikülas Chiflik'is. Lapates lehti, mis eelnevad sellele sissekandele nägin, et olen varem olnud päris kriitiline enda kogemusi analüüsid. Seepärast tahaksingi jagada sinuga enda mõtteid, mis ma tegin ära selleks, et sellelt koolituselt maksimumi saada. Meenub lugu: Uus õpilane küsis Zen meistrilt, kuidas ta peaks ennast tema koolituseks ette valmistama. „Mõttele minust kui suurest kellast,” vastas meister. „Puuduta seda pehmelt ja sa saad tasase pinina. Löö mind kõvasti ja sa saad võimsa heli, mis kostub kava ja kaugele.”

Niisi hakkasin ennast heli otsinguks ette valmistama ja esimene asi, mille tegemisega ma rahul olen, on see, et valisin koolituse, mille sihtgrupiks olin ma ise ehk koolitajad. Mitteformaalses õppes on väga sage, et lisaks koolitajatele on suur rõhk programmist pandud osalejate õlule. Seetõttu muutub iga osaleja omamoodi koolitajaks. Teiseks olid minu jaoks eriti olulised nn informaalset vestlused, mis toimuvad kolleegide vahel programmist vabal ajal. Äärmiselt rikastav on vestelda enda mõtetest ja probleemidest

inimesega, kes teeb küll sama asja, kuid näeb võib-olla asju hoopis teises valguses oma rahvusliku tausta tõttu.

Teine asi, mis aitas seekord minu jaoks koolitust kõnekaks teha, oli teema valik. Noortepass (Youthpass) on muutumas lahutamatuks osaks enamikus programmi Euroopa Noored raames korraldatud koolitustes ja projektides. Koolitajana on oluline olla kursis muutustega, mis noorsootöö maastikul toimuvad. Kuid lisaks vajadusele lihtsalt olla informeeritud, on Noortepassi puhul võimalik kaasa aidata ka väga hea idee levikule.

Aga siis pisut Noortepassist. Esiteks, miks selline veider nimi nagu Noorte-pass. Enda jaoks mõtestasin selle lahti selliselt: liitsõna esimese osaga probleemi ei ole - programmi Euroopa Noored enamik tegevusi toimub ju noortega. Aga mis see „pass“ tähendab? No pass on midagi, mida meil läheb tarvis siis, kui peame ennast kiiresti kellelegi esitlema. Passis on kirjas andmed meie kohta ja tavaliselt vajame passi siis kui reisime. Sarnane lugu on ka Noortepassiga. Nimelt ei ole midagi parata, et tänapäeval muutuvad igasugused paberid tähtsamaks sellest, kes me tegelikult oleme. Ja nii võib öelda, et tunnistuseta inimene on mõnes suhtes võrdne passita inimesega.

Noortepassi üks peamisi ideid ongi aidata inimestel väärtustada mitteformaalset õppimist. Noorsootöös on tehtud küll suuri asju, kuid paraku on see tihti jäänud valdkonna sisetee maks. Noortepassi abiga on võimalik minna kasvõi töövestlusele ja seda näidates kirjeldada, millise kogemuse sa näiteks kultuuridevahelisest õppimisest said Euroopa vabatahtlikus teenistuses.

Bulgaarias toimunud koolituse muutis minu jaoks iseäranis väärtuslikuks asjaolu, et keskenduti meetoditele, kuidas Noortepassi tutvustada ja kasutada. Kujuta nüüd ette, et 30 koolitajat Euroopa eri nurkadest jagavad enda harjutusi ja meetodeid, et inspireerida teisi ja siis luua midagi uut ja

Õppida saab nii toas kui õues

innovaatilist kohta peal. Tore on see, et rahvusvahelisel tasemel ei ole inimestel hirmu konkurentsi ees ja nii võibki päris vabalt suhelda ning saada väga asjalikke näpunäiteid kogunud praktikutelt.

Minu jaoks oli Noortepassi alane koolitus teine selles vallas. Esimene koolitus, kus ma esmakordselt puutusin kokku sõnaga Noortepass, toimus 2006. aastal Viinis. Sel ajal oli veel kogu Noortepassi kontseptsioon väga lahtine. Teema, mis tekitas palju diskussioone nii toona kui ka nüüd, on mitteformaalne õppimine. Kuna koolitusel osales väga erineva taustaga koolitajaid, ja mitteformaalne õppimine on termin millega inimesed vähemal või rohkemal määral ikka kokku puutuvad, siis hakati kiiresti ka „tõde“ välja selgitama. Igatahes mina sain nendelt aruteludelt oma tõe kätte. Ja mõttemõlgutus, et igapäev on oma tõde, mis ei pruugi teistele sobida, peab siinkohal paika.

Lõpetuseks. Kui küsida, mis oli kõige suurem väärtus minu jaoks sellel koolitusel, siis vastan, et inspiratsioon olemise viisile. Võimalus panna end taas õppija rolli ja mõlgutada mõtteid teemade üle, millest koosneb mu professionaalne elu. Ja kui aus olla, siis kuulen kella kauget kõma tänaseni.

**Kej Vackermann, noortegrupi RaM5 liige
osales koolitusel "Worship Not Warship" religioonidevaheline dialoog
18.-25.05.2008, Malta**

Käsitletud teemad, nagu näiteks kultuuride- ja religioonidevaheline suhtlus, multikultuuriline ühiskond ja selle mitmekesisus ning võimalikud probleemid selles, on mulle väga huvi pakkunud. Tunnen end nüüd kindlamalt suheldes erinevate kultuurilise ja religioosse taustaga inimestega. Tõdesin taas, et lõppude lõpuks on inimesed ikka kõik ühesugused, olenemata rahvusest või religioonist, isegi soost. Samuti aitas koolitus kindlasti kaasa eneseväljenduse ja ideede genereerimise oskusele. Sain ka palju häid mõtteid ja huvitavaid tegevusjuhiseid, mida võiks tulevikus rakendada. Koolitusel arendati ka võimalikke tulevikuprojekte ning erinevatel osalejatel on plaan teha ühisprojekte. Näiteks plaanivad Palestiina ja Iisraeli osalejad koos koolitust Petlemmas.

**Tiia Rodi, Kose kunstikeskuse juhataja/õpetaja
osales koolitusel „TicTac Training Course“
2.-8.04.2008, Türgis**

Koolituse käigus tutvustati ja selgitati väga põhjalikult programmi Euroopa Noored koolitustegevuste ja võrgustike alaprogrammi kuni projektikirjutamise simulatsiooni välja. Lisaks analüüsisiti kogu programmi Euroopa Noored. Koolitus ületas minu ootusi – ääretult tihe ja inforikas kursus oli. Õppisin vägagi palju. Lisaks leidsin neli potentsiaalset partnerit edasiseks tööks. Väga head õpetajad-koolitajad olid.

**Kristiina Kala, Astangu Kutserehabilitatsiooni keskuse eripedagoog/rühmajuhendaja
osales koolitusel „TicTac Training Course“
2.-8.04.2008, Türgis**

Koolitus oli väga kasulik, sain palju uusi teadmisi: projektitaotluse kirjutamine (ei pea olema keeruline jutt – lihtne, konkreetne sõnastus), oskus vältida vigu. Sain oskusi paremaks grupitöös osalemiseks ning teada, kuidas lühikese aja jooksul intensiivsemalt töötada. Uued kultuurilised teadmised.

Programm oli hästi läbi mõeldud ja ette valmistatud. Koolitajad väga abivalmis ja lõbusad. Paljud tegevused olid mängulised, mis tegi asja huvitavamaks. Ja iga päeva lõpus oli enesehindamine (self-assesment), mis oli kasulik ja mille tulemusena on lihtsam täita Noortepassi.

**Kristi Hints, Kuressaare linna noortekogu
osales koolitusel "SAFARI – Discover the Jungle of EU Youth Policy"
2.-6.06.2008, Belgias**

Soovisin saada veidi rohkem teadmisi noortepoliitika ja –osaluse vallas, kuna meie noortekogu on ju nende teemadega tihedalt seotud. Kohalikul tasandil tegutsedes tunnen vajadust veidi oma silmaringi avardada ja seda ka Euroopa Liidu tasemel. Samas lootsin laiendada ka oma kontaktide võrgustikku, kellega tulevikus miskit koos organiseerida. Koolitus vastas minu ootustele. Huvitav oli kuulda Euroopa noortepoliitika Valgest raamatust ja sellistest instrumentidest nagu arvatud koordinatsiooni meetod, mainstreaming ning struktureeritud dialoog. Hindan väga seda, et sain teada paljudest allikatest, mille kaudu edaspidi ise enesetäiendamist jätkata (nt youth-partnership.net; training-youth.net; salto-youth.net; youthforum.org)

**Priit Haidak, Viljandimaa noortekogu
osales koolitusel „Changing Locally – Cooperating Internationally“
9.-15.06.2008, Poolas**

Osalemine koolitusel aitas kaasa järgmiste pädevuste arengule: kultuuriteadlikkus ja kultuuriline eneseväljendus, algatusvõime ja ettevõtlikkus, inimeste- ja kultuuridevaheline sotsiaalne kodanikupädevus. Usun, et enamus õpi- ja arengueesmärkidest said täidetud. Sain kogemusi ning infot, mida kasutada oma organisatsioonis.

Väga tore oli, et koolitusel viibis ka programmi Euroopa Noored büroode ja SALTO ressursikeskuste töötajad. Neilt oli võimalik alati küsida täpsustusi programmi Euroopa Noored kohta.

**Ivika Uslov, Sauga avatud noortekeskuse noorsootöötaja/juhataja
osales koolitusel „Intercultural Competences“
5.-12.07.2008, Luxembourg'is**

Koolitus täiendas minu teadmisi teistest riikidest, samuti aitas mõista nende riikide elanikke ja nende kultuuri. Erinevad õppemeetodid (nt mängud) on kasulikud minu töövaldkonnas igapäevaselt, samuti ka üritustel ning ka uus kogemus tuleb alati kasuks. Koostöös Serbia ja Saksamaaga püüame korraldada rahvusvahelise noortevahetusprojekti. Samuti tekkis idee viia läbi töövarjuprojekt Serbiaga, kus noortekeskused üldse puuduvad.

**Taimi Lukk, Põhja Politseiprefektuuri Põhja politseiosakonna noorsoo konstaabel
osales koolitusel „TC Image Building for Inclusion Groups“
6.-12.10.2008, Ungaris**

Koolituse peamiseks eesmärgiks oli õpetada, kuidas luua positiivset kuvandit vähemate võimalustega noortest. Käsitlusele tulid veel: missugune pilt on noortest üldse tekkinud? Missugused on tüüpilised arvamused? Kuidas neid muuta ja kallutada positiivsuse poole, kasutades ärimaailma nippe ja ideid? Samuti käsitleti strateegilist planeerimist ja tegevuskava koostamist, kuidas ehitada üles oma kampaaniat ning meediaga suhelda. Minu eesmärk on jõuda kunagi nii kaugele, et noored oleksid ise piisavalt aktiivsed ja tublid looma projekte oma kogukonna jaoks. Esmane plaan on alustada noortevahetusega, et saada ise esimene rahvusvaheline kogemus ja siis sealt vaikselt edasi liikuda nii kaua, kuni on saavutatud eesmärk.

**Liisi Jürisson, Kuressaare noorte huvikeskuse noorsootöötaja
osales kontaktseminaril “Get Ready for Youth Exchanges! 2008”
3.- 7.12.2008, Prantsusmaal**

Kontaktseminar töö tegemise mõttes oli väga edukas ja vastas minu ootustele - sain vajalikke teadmisi ja leidsin endale partneri, kellega koos soovime teha noortevahetust. Sain rakendada oma inglise keele oskusi. Samuti sai suhteliselt palju kasutatud kehakeelt ja žeste, et end teistele arusaadavaks teha. Sain uusi teadmisi rahvuste ja kultuuride eripärade kohta ning olen veel tolerantsem kui enne. Õppisin olema aktiivsem ja võtma teatud olukordades juhtivat rolli ning suuremat vastutust.

Eesti osalejad rahvusvahelistes koolitustes Euroopa Noored koolitus- ja koostöökava raames aastal 2008

Üritus	Toimumisaeg	Toimumiskoht	Saatev organisatsioon	Osaleja
1 Koolitus "European Citizenship Training Course"	04.02-10.02.2008	Itaalia	Pirita Vaba Aja Keskus	Alice Podelsky
2 Koolitus "European Citizenship Training Course"	04.02-10.02.2008	Itaalia	Eesti Kaitseliit / Häädemeeste Keskkool	Marek Laanisto
3 Noortevahetuse kvaliteedi koolitus ATOQ	13.02-18.02.2008	Holland	Kungla MTÜ	Siiri Põldsaar
4 Noortevahetuse kvaliteedi koolitus ATOQ	13.02-18.02.2008	Holland	Antsla Muusikakool	Marju Varblane
5 Koolitus „Developing Peer Training Skills“	04.03-08.03.2008	Suurbritannia	Eesti Noorteprojekt	Madis Masing
6 Koolitus „Developing Peer Training Skills“	04.03-08.03.2008	Suurbritannia	Misso Noorteklubi	Anneliis Prants
7 Koolitus "Captain Culture"	26.03-01.04.2008	Sloveenia	Jõgeva Muusikakool	Elen Süvalep
8 Koolitus "Captain Culture"	26.03-01.04.2008	Sloveenia	Eesti Nelipühi Kiriku Kuressaare Kogudus	Janos Usin
9 Koolitus "Captain Culture"	26.03-01.04.2008	Sloveenia	MTÜ Trajectory@	Niina Golikova
10 Koolitus "Stairways to Recognition"	10.04-16.04.2008	Slovakkia	Eesti Noorsootöö Keskus	Ande Magus

Üritus	Toimumisaeg	Toimumiskoht	Saatev organisatsioon	Osaleja
11 Koolitus "Stairways to Recognition"	10.04-16.04.2008	Slovakkia	Eesti Arengukoostöö Ümarlaud	Anu Eslas
12 Koolitus "Stairways to Recognition"	10.04-16.04.2008	Slovakkia	Pirita Vaba Aja Keskus	Merle Mikk
13 Koolitus "Stairways to Recognition"	10.04-16.04.2008	Slovakkia	Tallinna Noorsootöö Keskus	Riina Vaap
14 Koolitus "TicTac"	02.04-08.04.2008	Türgi	Lüllemäe Kultuurimaja / Karula valla Noorteühendus	Krista Kiisler
15 Koolitus "TicTac"	02.04-08.04.2008	Türgi	Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus	Kristina Kala
16 Koolitus "TicTac"	02.04-08.04.2008	Türgi	Kose Kunstikeskus	Tiia Rodi
17 Koolitus "MultiPulti Creativity"	23.05-31.05.2008	Austria	Tallinna I Internaatkool	Silvia Paluveer
18 Koolitus "MultiPulti Creativity"	23.05-31.05.2008	Austria	V.I. Training Association MTÜ	Anton Dijev
19 Koolitus "Intercultural Competences"	05.07-12.07.2008	Luksemburg	Sauga Avatud Noortekeskus	Ivika Uslov
20 Koolitus "SAFARI - Discover the Jungle of EU Youth policy"	02.06-06.06.2008	Belgia	Noortegrupp Koos - BMECTE	Robert Aps
21 Koolitus "SAFARI - Discover the Jungle of EU Youth policy"	02.06-06.06.2008	Belgia	Noored Konservatiivid	Kadi Neemre
22 Koolitus "SAFARI - Discover the Jungle of EU Youth policy"	02.06-06.06.2008	Belgia	Kuressaare Linna Noortekogu	Kristi Hints

Üritus	Toimumisaeg	Toimumiskoht	Saatev organisatsioon	Osaleja
23 Koolitus "SAFARI - Discover the Jungle of EU Youth policy"	02.06-06.06.2008	Belgia	Põhja Politsei Prefektuur	Katriin Lepp
24 Koolitus "Out of the Box"	07.05-11.05.2008	Soome	Tartu Herbert Masingu Kool	Siim Värv
25 Koolitus "Out of the Box"	07.05-11.05.2008	Soome	Põhja Politsei Prefektuur	Taimi Lukk
26 Koolitus "Out of the Box"	07.05-11.05.2008	Soome	Paide Gümnaasium	Maie Angerjas
27 Koolitus "Out of the Box"	07.05-11.05.2008	Soome	MTÜ Continuous Action / MTÜ noOR	Umberto Dorus Geerts
28 Koolitus "Learning As An Adventure"	23.05-29.05.2008	Türgi	Life Zone MTÜ	Tatjana Zagorovskaja
29 Koolitus "SOHO European Training Course"	21.05-25.05.2008	Poola	Päevakeskus LAD	Anna Mesha
30 Koolitus "SOHO European Training Course"	21.05-25.05.2008	Poola	Märjamaa Noortekeskus	Pille Rokk
31 Koolitus "SOHO European Training Course"	21.05-25.05.2008	Poola	Päevakeskus LAD	Tatyana Grigorova
32 Noortevahetuse kvaliteedi koolitus ATOQ	08.04-13.04.2008	Eesti	V.I. Training Association MTÜ	Natalja Mahnova
33 Noortevahetuse kvaliteedi koolitus ATOQ	08.04-13.04.2008	Eesti	Kuressaare Linnavalitsus	Linida Lallo

Üritus	Toimumisaeg	Toimumiskoht	Saatev organisatsioon	Osaleja
34 Noortevahetuse kvaliteedi koolitus ATOQ	08.04-13.04.2008	Eesti	Vabatahtlike Ühing Kilpkonn	Hella Suvi
35 Koolitus "Recognising Recognition"	08.05-14.05.2008	Bulgaaria	Programmi Euroopa Noored esitleja	Carolina Pihelgas
36 Koolitus "Recognising Recognition"	08.05-14.05.2008	Bulgaaria	Programmi Euroopa Noored koolitaja	Margus-Tarmo Pihlakas
37 Koolitus "East&West Included"	12.05-18.05.2008	Poola	Kallemäe Kool	Piret Kaminskas
38 Koolitus "Removing Linguistic Barriers"	26.05-01.06.2008	Prantsusmaa	Pärnu Täiskasvanute Gümnaasium	Tiia Kaljula
39 Koolitus "Removing Linguistic Barriers"	26.05-01.06.2008	Prantsusmaa	Imastu Koolkodu	Tõnu Truu
40 Koolitus "Removing Linguistic Barriers"	26.05-01.06.2008	Prantsusmaa	Maidla Vallavalitsus	Gerri Alamets
41 Koolitus "Removing Linguistic Barriers"	26.05-01.06.2008	Prantsusmaa	Tapa Vallavalitsus	Ilona Alla
42 Koolitus "Developing Coaching Skills"	09.06-13.06.2008	Suurbritannia	Eesti Psühholoogiaüliõpilaste Ühendus	Maris Vainre
43 Koolitus "Developing Coaching Skills"	09.06-13.06.2008	Suurbritannia	Valga Maavalitsus	Siiri Liiva
44 Koolitus "Worship Not Warship"	18.05-25.05.2008	Malta	Eesti Evangeelne Luterlik Kirik	Eha Kraft
45 Koolitus "Worship Not Warship"	18.05-25.05.2008	Malta	Noortegrupp RaM5	Kej Vackermann

Üritus	Toimumisaeg	Toimumiskoht	Saatev organisatsioon	Osaleja
46 Partnerluse koolitus "Catch!"	26.05-30.05.2008	Holland	Kildu Põhikool	Marit Stepanova
47 Partnerluse koolitus "Catch!"	26.05-30.05.2008	Holland	Noortegrupp Õkva Mõtsa	Ruth Talmel
48 Koolitus "Changing Locally - Cooperating Internationally"	09.06-15.06.2008	Poola	Viljandimaa Noortekogu	Priit Haidak
49 Koolitus "Training course for EVS mentors 2...4...1... start!"	16.06-20.06.2008	Sloveenia	Tallinna Huvikeskus KULLO	Andres Idla
50 Koolitus "Training course for EVS mentors 2...4...1... start!"	16.06-20.06.2008	Sloveenia	MTÜ Continuous Action	Kadri Soon
51 Koolitus "Facilitating the process of communication in English"	18.06-22.06.2008	Belgia	Mahena MTÜ	Tiina Naarits
52 Koolitus "Facilitating the process of communication in English"	18.06-22.06.2008	Belgia	Kaarma Vallavalitsus	Ilme Õunapuu
53 Koolitus "Let's learn together!"	25.06-29.06.2008	Slovakkia	Põhja-Eesti Romade Ühing	Astra Murd
54 Koolitus "Let's learn together!"	25.06-29.06.2008	Slovakkia	Põhja-Eesti Romade Ühing	Roman Lutt

Üritus	Toimumisaeg	Toimumiskoht	Saatev organisatsioon	Osaleja
55 Koolitus "Tools 4 EVS"	08-13.08.2008	Tšehhi	Noortevahetuse Arengu ühing EstYES	Auli Relve
56 Koolitus "Tools 4 EVS"	08-13.08.2008	Tšehhi	Alkoholivaba Eesti MTÜ	Karin Streimann
57 Koolitus "BiTriMulti"	20.-24.08.2008	Suurbritannia	Viljandi Kultuuriakadeemia	Pille Sepp
58 Koolitus "BiTriMulti"	20.-24.08.2008	Suurbritannia	Tahkuranna Vallavalitsus	Gerda Vares
59 Koolitus "One to One EVS"	10.-14.10.2008	Belgia	Maarja Küla	Mari-Liis Klein
60 Koolitus "One to One EVS"	10.-14.10.2008	Belgia	Kose Vallavalitsus	Angela Kilk
61 Koolitus "Let's meet between regions: Baltic & Dead Sea"	14.-21.09.2008	Israel	Saue Noortekeskus	Kristi Kruus
62 Koolitus "Let's meet between regions: Baltic & Dead Sea"	14.-21.09.2008	Israel	MTÜ noOR	Juta Männisalu
63 Koolitus "Let's meet between regions: Baltic & Dead Sea"	14.-21.09.2008	Israel	Rõuge Noorteklubi	Mairi Raju
64 Koolitus "Building Bridges in Conflict Areas"	13.-20.09.2008	Türgi	Suur Vend Suur Õde MTÜ	Anne Ilves
65 Koolitus "Image Building for Inclusion"	06.-12.10.2008	Ungari	Põhja Politsei Prefektuur	Taimi Lukk
66 Koolitus "Appetiser TC"	25.-29.09.2008	Holland	Florett MTÜ	Jana Kiuru
67 Koolitus "Appetiser TC"	25.-29.09.2008	Holland	Õpilasest Ettevõtjaks MTÜ	Anu Vunk

Üritus	Toimumisaeg	Toimumiskoht	Saatev organisatsioon	Osaleja	
68	Koolitus "Appetiser TC"	25.-29.09.2009	Holland	Evestuudio MTÜ	Triin Laas
69	Euroopa Noortenädal	01.-06.11.2008	Belgia	Eesti Väitluselts	Helina Loor
70	Euroopa Noortenädal	01.-06.11.2008	Belgia	Eesti Väitluselts	Andero Uusberg
71	Euroopa Noortenädal	01.-06.11.2008	Belgia	MTÜ Tallinna Üliõpilaskondade Ümarlaud	Getter Tiirik
72	Euroopa Noortenädal	01.-06.11.2008	Belgia	Eesti Noorteühenduste Liit	Anni Metstak
73	Euroopa Noortenädal	01.-06.11.2008	Belgia	Eesti Väitluselts	Hanna Nõmm
74	Koolitus "Baltic Seminar"	15.-18.10.2008	Poola	Kuressaare Linnavalitsus	Linida Lallo
75	Koolitus "Baltic Seminar"	15.-18.10.2008	Poola	Kuressaare Linna Noortekogu	Kristi Hints
76	Koolitus "COME: CONflict ManagEment for different actors in EVS projects"	07.-13.11.2008	Tšehhi	Haabersti Vabaaja Keskus	Marian Vaga
77	Koolitus "COME: CONflict ManagEment for different actors in EVS projects"	07.-13.11.2008	Tšehhi	AS Hoolekandeteenused	Helgi Vassar
78	Koolitus "Tool Fair"	05.-09.11.2008	Hispaania	Taavet MTÜ	Mart Vares
79	Koolitus "Join In"	06.-11.11.2008	Serbia	MTÜ Öökull	Ilze Salnaja-Värv
80	Kontaktseminar „Get Ready for Youth Exchanges! 2008"	03.-07.12.2008	Prantsusmaa	Kuressaare Noorte Huvikeskus	Liisi Jürisson

Põhiüritused

Marit Valge

Avalike suhete ja teavitustegevuste koordinaator

Kogemustekohvik

22. aprillil 2008 toimus (t)ööklubis Marat Euroopa Noored Kogemustekohvik 2008, kus räägiti aastatel 2005-2007 programmis osalejate ja büroo koostööpartneritega programmi mõjust nii neile endile kui ühiskonnale laiemalt. Tutvustati ka aastatel 2000-2006 ellu viidud programmi mõju analüüsi. Kogemustekohvik lõppes auhinnavalaga, kus tunnustati parimaid projektitegijaid.

Lisainfo: <http://euroopa.noored.ee/kohvik>

Euroopa Noortenädal

2.-9. novembrini tähistati neljandat korda Euroopa Noortenädalat. Noortenädala fookuses oli seekord noorte eurooplaste ees seisvate tulevikuväljakutsete kaardistamine, millest Euroopa Komisjon lähtus järgmise kümnendi noortepoliitika suundade paikapanemisel. Eestis koordineeris Euroopa Noortenädala 2008 „Noored võtavad sõna” tegevusi büroo, viies koostöös Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse ja Eesti Noorteühenduste Liiduga läbi konsultatsioonid Eesti noortega. Noored said arvamust avaldada veebiküsitlusele vastates (8696 vastust), videoklippide konkursil osaledes (13 võistlusvideot) ning kohalikel (33 omavalitsuses) ja maakondlikel (7 maakonnas) konsultatsioonidel. Noortenädal kulmineerus lõppkonverentsiga Tallinnas (228 osalejat), kus koondati eelnevate arutelude tulemused ning kujundati lõplik Eesti noorte arvamus. Lisainfo: <http://euroopa.noored.ee/noortenadal2008>

Noored ütlevad oma arvamuse välja Euroopa Noortenädala lõppkonverentsi paneeldiskussioonis

Noored ja väärtused programmis Euroopa Noored

Marit Kannelmäe Geerts

Noortepoliitika koordinaator

“Maailm meie ümber muutub, kui me teda puutume, ja me ise muutume, kui see maailm meisse puutub.” Peeter Volkonski

See lause võtab kokku põhimõtted, mille alusel SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo on alates 1997. aastast Eestis tegutsenud. Büroo on eelneva kümne aasta jooksul panustanud sellesse, et diskussioon koolivälise õppimiskogemuste mõju, kvaliteedi ja tõhususe üle leiaks järjest laiemat kōlapinna. Mõõdunud aastate töö tulemusena on mitteformaalne õppimine ja noorsootō saavutamas aina võrdväärsemat kohta koolihariduse kõrval ja kogunud laiemat tunnustust terves ühiskonnas.

Programmi Euroopa Noored üldine eesmärk on toetada kodanikuühiskonna - osaluse, koostō ja avatuse - arengut läbi ettevōtmiste, mis on tehtud koos noortega, noorte endi poolt või mõeldes noortevaldkonnast

selle kõige laiemas tähenduses. Noorte peale mõeldes tekib sageli küsimus, kui palju me tegelikult saame noorte mõttemaailmas muutusi esile kutsuda. Ehk on hoopis õigem Hando Runneli lause "Muuda ennast, muutub maailm" või saame me mõjutada laiemalt ühiskonda ja selle kaudu ka noori inimesi? Igapäevaelus tuleb vaadata maailma laiema pilguga - näha nii ühiskonda kui inimesi, uurida nii teadust kui praktikat, vaadata asju nii lähedalt kui kaugelt, rääkida nii noorte kui täiskasvanutega.

Aastatel 2000-2006 on programmi Euroopa Noored raames toetatud 1096 noorte- ja noorsootööprojekti elluviimise kaudu 12 851 noore ja noorsootöötaja aktiivset osalust. Need numbrid ei kirjelda piisavalt seda mõju, mida teostatud projektid on endaga kaasa toonud ja toovad edaspidi. Igal projektil on veel omakorda laineefekt, mis tervet kogukonda kõigutab. Iga osaleja on omal moel saanud puudutatud nende väärtuste poolt, mida programm endas läbi aastate on kandnud.

Programm toetab noorte aktiivseks kodanikuks kujunemist nii kohalikul kui ka Euroopa tasandil ning sallivat mõtteviisi noorte hulgas, suurendab erinevatest kultuuridest pärit noorte üksteisemõistmist ja panustab noorte ettevõtmiste kvaliteedi arendamisse ning noortevaldkonnas tegutsevate organisatsioonide jätkusuutlikkuse tagamisse. Selleks, et neid keeruliselt sõnastatud eesmärgi lahti mõtestada, on büroo koostanud Väärtuste kogumiku, kus räägitakse lahti olulised teemad nii kirja- kui filmikeeles ning esitatakse mitmeid küsimusi, mida ikka ja jälle endale igapäevategemiste keskel esitama peaks.

Esimesteks olulisteks väärtusteks on Euroopa teadlikkus ja aktiivne osalus. "Kes viitsib vaadata, näeb olulisi ühiskondlikke arenguid, mille tõttu ei tohiks me jääda liialt oma mättale," kirjutab Ülly Enn Väärtuste kogumikus. Seetõttu julgustabki programm Euroopa Noored isegi oma kodukohas projekti tegevaid noori leidma laiemaid kokkupuuteid oma mõtete ja maailmas toimuva vahel. Teadlikkus on eeldus ja privileeg, mistõttu on meil teadlike ja aktiivsete Euroopa kodanikena ka kohustus mitte jääda pelgalt Euroopa-keskseks, vaid viia end kurssi maailma asjadega, võtta neiski vastutus. „Ja kui arvad,

et Sinust niikuinii midagi ei sõltu, siis ole mureta – kui juba liblika tiivaliigutus võib esile kutsuda tornaado maailma teises otsas, võid Sina korda saata suuri asju," julgustab Ülly Enn aktiivset rolli võtma. Noored on valmis ja julgevad teha oma suured mõtted teoks, kui neid piisavalt julgustada. "Tahta omada arvamust, tegeleda selle arvamuse kujundamise ja väljendamisega ning hoolida ühiskonnas toimuvatest protsessidest," iseloomustab Väärtuste kogumikus aktiivset osalust Mirjam Jänes. "Ükskõik, kas see miski toimub meile väga lähedal, nagu oma koolis või külas, või sootuks eemal, mõnes kauges riigis. Aktiivselt osaleda tähendabki minu meelest eelkõige hoolivat suhtumist, tahet ja julgust selleks, et vajadusel ja sobival hetkel tegutseda."

Tegutsedes ja oma arvamust avaldades loksuvad nii mõnedki väärtushinnangud paika või teevad läbi muudatuse. Kui palju on noortel võimalust aktiivselt osaleda nii koolis, kodus kui noorsootöös? "Aktiivne osalus tähendab astuda teadlikult vastu mõtteviisile vaadata ühiskonnas toimuvat tuimalt kõrvalt ning arvata, et see meid kuidagi ei puuduta või meie võimuses pole toimuvat muuta," rõhutab Mirjam Jänes. Nende kümne tegevusaasta jooksul on büroo kohtunud nii mõnegi skeptikuga, kes on noorte algatuse ja iseseisva tegutsemise võimes kahelnud. 2008. aastal on neid, kes noorte osaluse vajalikkuse ja võimalikkuse küsimuse alla julgevad seada, vaid mõni üksik. Ent tekkinud on uued väljakutsed: kodanikuaktiivsusest ja kodanikuharidusest selle kõige laiemas mõistes alles räägitakse, kuid tugevaid koostöövõrgustikke mitteformaalse ja formaalhariduse vahel loodud ei ole. Siiski tundub see programmi Euroopa Noored mõju vaadates mõistlik mõte.

Järgmised olulised väärtused, mida programm Euroopa Noored edasi püüab anda, on koostöö, mitmekesisuse hindamine ja sallivus. Terje Henk toob Väärtuste kogumikus välja, et koostöös - kodanikuühiskonna ühes olulises tunnuses - on tähtis, et valitseks vastastikune lugupidamine ja mõistmine. "Sul võivad olla oma ja hoopis erinevad mõtted. Peamine, et me teineteisest lugu peaksime, sest nii on koostööd kõige mõnusam teha." Eesti Koostöökoogu 2007. aasta inimarengu aruande kohaselt domineerivad Eestis

individuaalsed väärtused kollektiivsete üle ja oma tolerantuse poolest jääme samuti viimaste hulka. Kuidas sellistesse näitajatesse suhtuda ja mida ühiskonnas selle muutmiseks ära teha? "Ühiskonna jätkusuutlikkus ja tugevus sõltub selle mitmekesisusest ning oskusest seda mitmekesisust hinnata, toetada ning ära kasutada. See ei tähenda ainult sallivust endast teistsuguste suhtes, vaid eeldab kõikidele inimestele võrdsete võimaluste loomist eneseteostuseks ja õnnelik olemiseks, võimalusi oma elu ja ühiskonda kujundada. Võrdsus ei tähenda, et kõik inimesed peaksid olema samasugused võrdsete võimete ja omaduste poolest. Kui kujutleda, et elu on jook, siis kõigil meil on erinevad stardipakud. Võrdsed võimalused ei tähenda, et kõik peavad võitma, sama kiiresti või isegi sama suunas jooksmas, vaid seda, et kõigile meile on antud võimalus selles jooksus osaleda, osaleda täisväärtusliku liikmena, just sellisena nagu keegi on," ütleb Kristi Jüristo Väärtuste kogumikus.

Heaks kodanikuks olemine selle kõige laiemas mõistes, olenemata kellegi kodakondsusest, võtab kokku kõik eelnevad väärtused. 2002. aastal töid Eesti vabariik välja põhimõtted, mis võiksid olla iseloomulikud heale kodanikule. Üheks programmi Euroopa Noored põhieesmärgiks ongi tekitada noortes soov olla aktiivne kodanik - tunnetada oma kohta maailmas ja teiste inimeste seas ning mõista, et elusolendid on asjadest tähtsamad; astuda välja ebaõigluse ja vägivalda vastu; õppida kogu elu; tunda huvi ühiskonnas toimuva vastu; austada inimväärikust, võrdõiguslikkust ja teiste õigust olla erinev; hoida loodust ja mõelda järeltulevatele põlvetele; austada oma ja teiste rahvaste kultuuri jne. See on keerukas ja aukartust äratav eesmärk ning seetõttu on oluline leida mõttekaaslasid ja käituda ka ise eeskujuna.

2008. aastal korraldas büroo Väärtuste kogumiku tutvustamiseks erinevates Eesti paikades Väärtuste õpitubasid. Sealgi sai kinnitust mõte, et väärtustest peab rääkima ning mõtlema, kuna mõneti võib küll tunduda, et need on meie elus iseenesest mõistetavad osad, kuid samas on keeruline anda edasi

miskit, mille üle ei ole juureldud. Väärtuste õpitoad andsid noortega töötavatele inimestele võimaluse mõelda, kuidas luua väärtuste kujunemiseks positiivne keskkond ja kuidas aidata noortel väärtustele enam tähelepanu pöörata. Mõtted, mida osalejad soovisid peale koosolemist laiale maailmale teada anda, olid järgmised: *“Kõik saab alguse iseendast, aga ärge unustage, et koostöös peitub jõud!”* ning *“Väärtusta – väärtusta – väärtusta – väärtusta – väärtusta – väärtusta – väärtusta – väärtusta – väärtusta seda, mis sul on!”*.

Eelneva kümne aasta jooksul on programmi Euroopa Noored kohta tehtud kaks mõju-uuringut, mille kaudu joonistuvad välja ka mitmed probleemkohad, millega on aastate jooksul silmitsi seistud. 2003. aastal toob Euroopa Noored tulemuste ning mõju analüüs välja, et Eestis on programmi rakendamine eeldanud ka teatavat maailmavaate ja suhtumise mõjutamist neil, kel pole harjumuseks noortesse uskuda. Eesti noorsootöö kontekstis pidi programm algusaastatel mitmel juhul vastutuult sõudma ühiskonnas valitseva eelarvamusliku suhtumise tõttu nii noortesse kui ka näiteks vabatahtlikku töösse. Aune Past, Tartu Ülikooli õppejõud, tõi 2003. aastal programmi Euroopa Noored iseloomustades välja, et suurte muutuste ajal kannatavad eelkõige nõrgemad. Ühiskonda kasvavad noored on keset rollide mitmekesisust ja väärtushinnangute kujunemisprotsessi üks haavatavamaid ühiskonnagruppe.

Väärtuskasvatuse kohta toob Aune Past välja, et parem on üks kord näha kui sada korda kuulda, öeldes, et programm Euroopa Noored annab paljudele noortele võimaluse näha, kuidas võiks elu edeneda, kui üleminekutraumad on läbi põetud. 2003. aasta oluliseks saavutuseks oli ühiskonna ja eelkõige noorte teavitamine, et ka mitteformaalne õppimine on väärtuslik ning eriti see, et noored võivad õppimisprotsessis võtta aktiivse rolli ja teineteiselt õppida. Aune Past ütleb, et programmi Euroopa Noored sümpaatne joon on, et kusagilt ei tule targad ja tähtsad ja ei õpeta noori elama. Ühiselt tegutsedes ja üksteise vigadest õppides kinnistub sõnum paremini ja muutub käitumist reguleerivaks väärtuseks.

2007. aasta mõju uuring toob välja programmi saavutused, mida ühiskonnas märgata võib: noorte projektid on tõmmanud kohalike elanike ja ühiskonna tähelepanu probleemidele, mis vajaksid sekkumist; on edendatud vabatahtlikku tööd, mis Eestis on senini suhteliselt vähelevinud, ja seda tunnustatud. 84% uuringus osalenutest tõi välja, et kasvanud on nende osalus ühiskonnas. Projektides osalenud mainivad kõige enam selliseid paranenud toimetulekuoskusi, nagu suhtlemisoskus, kohanemisvõime, julgus, tolerantsus, meeskonnatöö ja positiivse väärtusena ka võimalust õppida tundma oma võimeid. Lisaks tuuakse välja kultuuridevaheliste kontaktide kogemus ja sallivuse suurenemine. Samas ei käi ühiskond oma väikeste kogukondadega sageli nende noortega ühte sammu, sest ikka leidub paiku, kuhu võõrast kultuurist pärit noored vabatahtlikud ei ole alati teretulnud. Takistused nõuavad aga projekti toetavatelt organisatsioonidelt enam meelekindlust ja motivatsiooni, et saavutada muutusi, mida mujal juba märgatakse. Noorte initsiatiiv ja julgus võib muuta terve kogukonna avatumaks, kuid see ei toimu raskusteta.

Aastaks 2007 oli programm mõju uuringu kohaselt aidanud kaasa mõne olulise probleemi teadvustamisele ning soodustanud noorte suuremat osalemist kohalikus elus. 88% arvates aitasid projektid kaasa kohaliku noorsootöö arendamisele ning sama palju vastajaid arvas, et loodi alus uutele algatustele kohalikul tasandil. Kindlasti on programm mõjutanud Eestis vabatahtliku tegevuse arengut, sest paljudele organisatsioonidele on Euroopa vabatahtliku teenistuse raames vabatahtlike kaasamine esmakordne kogemus, mis on viinud ka kohalike vabatahtlike värbamiseni. Üheks tulevikuväljakutseks on kindlasti suurendada noorte teadlikkust, et nende tehtud projektid võiksid mõjutada laiemalt ühiskonnas toimuvat ning samas saada kinnitust ka teistelt valdkondadelt, et noorte osalus ja sotsiaalne kaasatus on olulised.

Kinnitust, et noortes on mõttejulgest ja energiat, tõi ka 2008. aastal toimunud Euroopa Noortenädal. Büroo koordineerimisel ja heade partnerite Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse ning maakondlike noortekogude abiga toimusid noorte tulevikuarutelud noortekeskustes ja maakonna tasemel üle terve Eesti.

Lõpuks koondati noored kokku Tallinnasse konverentsile. Kuulati ja arutati noorte mõtteid tulevikust ja praegustest väljakutsetest nende elus. Üks väärtuslikumaid õppetunde antud sündmusest oli järjekordne tõdemus, et noortele tuleb anda aega, neid tuleb julgustada ja kuulata.

Konsultatsioonide käigus sai uuritud noorte arvamust järgmise kümne aasta väljakutsete kohta, millest selgus, et kõige enam annavad neile mõtlemissainet tööhõive, hariduse, eluaseme ja pereeluga seotud probleemid. Noortele valmistab muret ka tasakaalu leidmine töö- ja pereelu vahel, mis omakorda peegeldab nende väärtushinnanguid. Paljud noored mõtlevad tulevikuväljavaatena Eestist lahkumise peale töötamise või õppimise eesmärgil. Ühest küljest on rõõm kuulda, et mõeldakse suurelt ja julgelt, kuid siinkohal tuleb loota, et neis on soov ka hilisemas elus Eesti ühiskonda panustada - kui mitte kohalikul tasandil, siis vähemalt kaugemalt. See, kas noored tunnevad end tuleviku suhtes kindlalt ja turvaliselt ning on seotud oma kodukohaga, sõltub paljuski sellest, milliseid väärtushinnanguid kannavad eeskujuna täiskasvanud ning millised on ühiskonna prioriteedid ja eesmärgid. Tööd jagub nii perele ja koolile kui teistele valdkondadele väljaspool kodu ja formaalharidust.

Igaüks võib elada nii, et maailmas oleks vähemalt üks hea inimene...

Väärtuste kogumiku ja programmi Euroopa Noored mõju uuringutega saab tutvuda büroo kodulehel <http://euroopa.noored.ee>

Artikkel ilmus Eesti Keele Sihtasutuse poolt 2009. aastal Tartus välja antud kogumikus: Väärtused ja väärtuskasvatus. Valikud ja võimalused 21. sajandi Eesti ja Soome koolis. Autorid Margit Sutrop, Pille Valk, Katrin Velbaum

Jaana Ojakäär

ESF programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“
koolituste kättesaadavuse koordinaator

Möödunud aasta töi büroole kaasa olulise tegevusvälja laienemise seoses Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) riikliku programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ raames Eesti noorsootöö koolitusvaldkonna arendamise eest vastutuse võtmisega.

Programmi üldeesmärgiks on tõsta noorte valmidust tööturule sisenemiseks ja seal toimetulekuks tänu noorsootöö teenuste kõrgemale kvaliteedile. Programmi rakendusasutuseks on Haridus- ja Teadusministeerium ning rakendusüksuseks Elukestva õppe arendamise sihtasutus Innove. Programmi elluvijaks on Eesti Noorsootöö Keskus, kelle partneriteks on programmi elluviimisel SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo ja MTÜ Eesti Noorsoo Instituut. Büroo tegeleb programmi raames mitteformaalse õppimise ja temaatiliste koolituste, koolitajate koolituse, õppematerjalide arendamise, koolituste kvaliteedi hindamise ning koolituste kättesaadavuse suurendamise valdkondadega. 2008. aasta II pool oli suunatud peamiselt programmitegevuste strateegilisele planeerimisele erinevate valdkondade lõikes-kaardistati olulisimad tegevussuunad ja lähtekohad.

Programmi tegevuste planeerimiseks viidi läbi avalik konsultatsioon, mille eesmärgiks oli noortevaldkonna arenguvajaduste kaardistamine, et saada sisend programmi eesmärkide täitmiseks vajalike tegevuskavade planeerimiseks. Avalik konsultatsioon koosnes kolmest alategevusest: kohtumised noortevaldkonna organisatsioonide esindajatega; veebipõhine küsitlus ning arenguseminarid. Avaliku konsultatsiooni tulemusena koorus välja rohkelt aktuaalseid teemasid ja ideid, millele noorsootöö kvaliteedi arendamisel saab tugineda. Sealhulgas võib väga väärtusliku sisendina tuua välja informatsiooni noortevaldkonna koolitusvajaduse kohta, mida nii noorsootöötajate kui noortevaldkonna koolitajate koolituste arendamisel arvestada. Avalik konsultatsioon võimaldas ka tutvustada laiemalt noortevaldkonna tegijatele „Noorsootöö kvaliteedi arendamise“ programmi ning nende võimalusi selle raames.

Sügisel toimunud programmi arenguseminaride eesmärgiks oli kutsuda noorsootöö valdkonna spetsialiste ja huvilisi üles mõtlema Eesti noorsootöö tulevikule ja arenguvajadustele. Mõttetööle ergutasid oma ettekannetega Mati Heidmets, Anu Realo, Aune Valk, Ülo Vooglaid, Ardo Aasmäe ja Judith Strömpl. Sellele järgnes ühine arutelu noorsootöö valdkonna hetkeolukorra ja vajalike arenduste teemal.

Koolitajate koolituse valdkonnas toimus detsembri alguses noortevaldkonna koolitajate esimene kohtumine. Välisekspertide abiga arendati ühist võrgustikku ning koolitajad said omavahel arutada võimalikke koostöökohti. Kohtumisel tegid koolitajad ettepanekud koostööks ja võrgustikutöö toetamiseks, samuti algatati diskussioon noortevaldkonna koolitajale vajalike kompetentside ning arenguvajaduste üle.

Toetati ka koolitajate professionaalset arengut - koolitajad said osaleda kokku 13 erineval Eesti sisesel ja rahvusvahelistel koolitusel.

Mitteformaalse õppimise ja temaatiliste koolituste valdkonnas korraldati aasta lõpus Paul Kloostermani ja Mark Taylori meistriklassid kultuuridevahelise suhtlemise ja õppima õppimise teemal. Need võimaldasid tuua noortevaldkonnas tegutsevate inimesteni põnevat teemakäsitlust ja välisekspertide kogemusi.

Õppematerjalide arendamise valdkonnas töötati 2008. aastal välja õppematerjalide andmebaasi kontseptsioon ning algatati andmebaasi väljatöötamine. Avaliku konsultatsiooni tulemusena kaardistatud õppematerjalide olukorra taustal määrati tegevusprioriteedid ja vajadused õppematerjalide arendamiseks ESF programmi raames.

Koolituste kvaliteedi hindamise valdkonnas arendati 2008. aastal välja tagasisideküsimustik, mis võimaldaks ühtsetel alustel hinnata ESF programmi raames elluviidavate koolituste kvaliteeti.

Koolituste kättesaadavuse valdkonnas töötati välja koolituskalendri ning koolitajate andmebaasi kontseptsioon ja alustati tehnilise lahenduse väljatöötamisega. Mõlema andmebaasi eesmärgiks on suurendada teadlikkust ning toetada noortevaldkonna koolituste kvaliteedi tõusu ja kättesaadavust. Koolitajate andmebaasiga soovitakse toetada läbipaistvust noortevaldkonna koolitusmaastikul, ligipääsu koolitajaid puudutava info juurde ning seeläbi pädevate koolitajate kasutamist koolituste läbiviimisel.

Haridus- ja Teadusministeerium

KOORDINEERIB SIHTASUTUS
ARCHIMEDES

ARCHIMEDES

Haridus- ja Teadusministeerium

Programm Euroopa Noored (i.k Youth in Action) on Euroopa Liidu kodanikuharidusprogramm, mis on mõeldud kõigile 13-30-aastastele noortele. Programmi raames on kõigil noortel võimalik toetust taotleda väga erinevatele tegevusvõimalustele. Programm toetab ka noorsootöötajate ja noortejuhtide rahvusvahelist koostööd.

- Mida nad mõtleavad, rääkides kultuuridevahelisest õppimisest?
Uuri välja **noortevahetuses** osaledes.
- Pane end proovile, töötades **vabatahtlikuna** mõnes välisriigis.
- Tee oma hääl kuuldavaks, teostades **noorte demokraatiaprojekti** või korraldades kohaliku või rahvusvahelise **noorteseminari**.
- Vii oma ideed ellu kodukohas kohaliku või rahvusvahelise **noortealgatuse** abil.
- Valmista end ette edasisteks **noorteprojektideks**: omanda uusi teadmisi mõnel koolitusel, loo kontakte teiste noorsootöötajatega välisriikidest õppevisiidil...

Kõik see on võimalik programmi Euroopa Noored erinevaid alaprogramme kasutades. Ja kõik see saab alguse lennukast ideest ning tugevast tahtmisest ise midagi ära teha!

Programmil on aastas 5 taotlustähtaega:

1. veebruar, 1. aprill, 1. juuni, 1. september, 1. november

Vaata täpsemalt: euroopa.noored.ee

Programmi rakendamist koordineerib Euroopa Noored Eesti büroo, mis on sihtasutuse Archimedes struktuuriüksus. Lisaks projektide menetlemisele tegeleb büroo taotlejate nõustamisega ja aitab partnerite otsimisel.